

Inya Economic Journal

FOUNDED 2017

Volume 2

May 2022

No.2

ARTICLES

Su Nandar Aung

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar 1

Aung Htet Khant and Esther Seng Mai

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar: Perspectives of education, culture and participation of women in economic activities 40

Min Thang

Myanmar Economy under the Military's Regime 74

Sao Yu Nandi

Study on carbon taxation of Australia 120

Thurein Lwin, Pyae Phyo Thu, Thae Myat Nwe and Htain Linn

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar? A way to move forward for constitution 138

အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်

ခလေ့ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်ရေး 173

သူရိန်လင်း

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း 217

ကောင်းဆက်ဟိန်း

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ 247

This page intentionally left blank

Inya Economic Journal

Board of Editors

Dr. Linda Fulponi

Dr. Kai Ostwald

Isabel Chew

Managing Editor

Thurein Lwin

Editors

Than Tun Soe

Saw Lalbwel Htoo

Sann Linn Aung

Assistant Editors

Ye Min Aung

Si Thu Kyaw

Volume 2, Number 2 (May 2022)

© 2022 Inya Economics. All rights reserved.

Inya Economic Journal

Inya Economic Journal/ Vol.2/ No.2/ Yangon/ 2022

၂၆၅စာ၊ ၇x၁၀ စင်တီ။

ပထမအကြိမ် မေလ၊ ၂၀၂၂ခုနှစ်

(©) Inya Economic Journal/ Vol.2/ No.2

**This issue was funded by the University of British Columbia
and IDRC**

THE UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA

IDRC · CRDI

International Development Research Centre
Centre de recherches pour le développement international

Canada

Statement on dissemination of data: The IEJ strongly urges authors to make their data available for public use, and the Inya Economics website can be used for this purpose. This availability is important for replication and extension of research findings. We also recognize that good incentives for generating and assembling data entail and interval of private use and that sometimes this private use extends beyond that first application of the data in an initial article. However, in the longer run, the creator of a data set is also benefited by wide dissemination use, and citation of the data that have been generated.

The logo for Inya Economics, featuring the text "Inya Economics" in white serif font centered on a solid blue rectangular background.

Inya
Economics

<https://www.inyaeconomics.com/inya-economic-journal/>

Copyright © 2022 by Inya Economics LTD GTY. All rights reserved.

Any findings, analysis, and considerations in this journal are solely those of the author(s) and do not necessarily reflect those of Inya Economics, Inya Economic Journal, or its Affiliated Organizations. Without any prior permission to Inya Economics, copying or using portions or all materials (facts, images, tables, and data) directly or indirectly in this journal is not allowed.

Inya Economic Journal

FOUNDED 2017

Volume 2

May 2022

No.2

ARTICLES

Su Nandar Aung

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar 1

Aung Htet Khant and Esther Seng Mai

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar: Perspectives of education, culture and participation of women in economic activities 40

Min Thang

Myanmar Economy under the Military's Regime 74

Sao Yu Nandi

Study on carbon taxation of Australia 120

Thurein Lwin, Pyae Phyo Thu, Thae Myat Nwe and Htain Linn

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar? A way to move forward for constitution 138

အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်

ခလေ့ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်ရေး 173

သူရိန်လင်း

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း 217

ကောင်းဆက်ဟိန်း

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ 247

This page left intentionally blank

Inya Economic Journal

FOUNDED 2017

Volume 2

May 2022

No.2

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar*

Su Nandar Aung¹

Abstract

Environmental Enterprise is one of the most vulnerable enterprises affected by the global pandemic of Covid-19. This research is an attempt to explore the impact of Covid-19 pandemic on Environmental enterprises' income generation between the first and third wave and to indicate the way they manage their enterprise while sustaining their dedication to the environment. Four Environmental Enterprises in Myanmar were interviewed during the junction of Covid-19 third wave and military coup in 2021. This

¹ Su Nandar Aung is an undergraduate student, Environmental Studies in the University of Yangon, and a student of Myanmar Institute of Theology, Liberal Arts Program, Social Studies.

Email : sunandaraung505@gmail.com

* I sincerely appreciate four of the Environmental Enterprises in Myanmar who cooperated in this research for allowing me to use the data for better analysis of this research paper.

© The Author(s) 2022. Published by Inya Economics. All rights reserved. For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.

Inya Economic Journal (2022), Vol.2 (No.2), 1-39.

research is analyzed by using grounded theory. After analyzing the interviewed data with line by line coding, the author identified the struggles faced during the pandemic, how Environmental Enterprise owners planned on sustaining the business throughout the crisis of Covid-19 and military coup. While the severity of the situation depended on the type of business, the confluence of the Covid-19 third wave and political instability has led to almost all the enterprises falling into recession. This study outlines the struggles of these enterprises and to make people more aware of them and supportive in the future.

Keywords: Environmental Enterprise, Covid-19, pandemic, income, crisis, political instability, coup, struggles, sustainability, management

JEL Classification: Q50; Q54; Q56

စာတမ်းအကျဉ်း

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအကျိုးပြုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းစုများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ကပ်ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှုများကြောင့် ထိခိုက်အလွယ်ဆုံးသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထဲမှတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းသည် ကိုဗစ်ပထမလှိုင်းနှင့် ကိုဗစ်တတိယလှိုင်း ကာလတို့တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအကျိုးပြု စီးပွားရေး လုပ်ငန်းစုများ၏ ဝင်ငွေကဏ္ဍနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအပေါ် ကိုဗစ်ကပ်ရောဂါ၏သက်ရောက်မှုများကို လေ့လာထားသည့် စာတမ်းဖြစ်သည်။ ကိုဗစ်ကပ်ရောဂါအကျပ်အတည်းကာလအတွင်း ယင်းလုပ်ငန်းစုများသည်

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆက်လက် အကျိုးပြုနိုင်ရန်တောင့်ခံနေစဉ်တွင် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းအား ကိုင်တွယ်စီမံခန့်ခွဲပုံကို လေ့လာတင်ပြထားသည်။ ဤစာတမ်း အချက်အလက်များအတွက် မြန်မာနိုင်ငံရှိသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးပြုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းစု ၄စုကို ကိုဗစ်တတ်ယလှိုင်းကာလနှင့် စစ်အာဏာသိမ်းကာလတို့ဆုံရာ ထပ်ဆင့်အကျပ်အတည်းကာလတွင် ဆက်သွယ်မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

မျဉ်းကြောင်း၊ စာကြောင်းများနှင့် စကားစုကုဒ်ရေးခြင်းနည်းဖြင့် အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားပြီး အခြေခံသီအိုရီသုတေသနနည်းကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဤစာတမ်းအား ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။ ဝင်ငွေထိခိုက်မှုကဏ္ဍ အခြေအနေ ပြင်းထန်မှုသည် လုပ်ငန်းအမျိုးစားအပေါ်မူတည်သော်လည်း ကိုဗစ် တတ်ယလှိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှု ပေါင်းစုံမှုတို့ကြောင့် လုပ်ငန်းအားလုံးနီးပါး ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းသွားခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကိုဗစ် ကပ်ရောဂါကာလနှင့် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းကာလ တစ်လျှောက်အတွင်း လုပ်ငန်းရှင်များသည် ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းကို ဆက်လက်တောင့်ခံနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းထိန်းသိမ်းကြပုံကိုလည်း လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ ဤလေ့လာမှုသည် အကျပ်အတည်း ကာလများအတွင်း အဆိုပါလုပ်ငန်းများ၏ရုန်းကန်မှုများကို ဖော်ပြထားပြီး အနာဂတ်တွင် ယင်းလုပ်ငန်းစုများကို လူထုက ပိုမိုသိရှိနားလည်၍ အားပေးပံ့ပိုးလာကြရန်ရည်ရွယ်ပါသည်။

1. Introduction

Environmental protection in Myanmar was severely damaged under the authority of the military regime. Myanmar's underdeveloped international markets and financial resources have put pressure on the environment (Raitzer, 2015). Under the leadership of President U Thein Sein who was leading Myanmar's restructuring from military regime to embryonic democracy, gradual democratic reform has seen a change in strategy (Wang, 2012). During the transition to embryonic democracy and democracy era, Myanmar has been gradually allowing local environmental enterprises and non-governmental organizations (NGOs) to come in and work with local residents to protect the environment.

There are several factors indicating the rise of environmental enterprises around the world in past decades: customers have been becoming more informed about the product they choose; high demands for eco-friendly products in market; peer pressure from public advocating companies to make positive impact on environment; governmental aids, funds and cost-effective in the long term have been encouraging not only the entrepreneurs to start an eco-friendly business but also pressure the existing companies to transform into one (Parletta, 2019). However, every attempt has come to halt when the pandemic strikes and affects all the business in a very serious

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

way. The first Covid-19 case was identified in December 2019 and the pandemic has spread to almost every country in the world, taking the lives of 4.5 million people as of September 2021 according to World Health Organization (WHO). However, the casualties are not only the Covid-19 harm in its way, the supply chain of the economy has also taken a toll by Covid-19 and threatened the livelihood of all kinds of business across the world. Governments around the world have restricted traveling and imposed the lockdown on nations in order to contain the Covid-19 has interrupted the transporting of raw materials and final products in business (Hrapko, 2021). With the majority of people staying at home and trying to lower human contact and exposure, the pandemic has led to damage in various types of business.

Environmental enterprises in Myanmar are also taking a huge blow from the pandemic as their income declined dramatically since the first wave of Covid-19. Most environmental enterprises in Myanmar focus on tourism, recycling, ecosystem preserving and waste management. A sharp drop in tourist and government travel restrictions has put a heavy burden on the enterprises as some enterprises report having zero visitors for consecutive months during the first wave. Various companies and enterprises are taking measures against Covid-19 as temporarily shutting down, downsizing and

reducing working hours to preserve and tough it out till the end and resulting in the employees across the country loss of income according to IFPRI² survey results in September 2020. With the sudden drop in income, price increases in necessity household commodities are encouraging people to spend their money on only essential household items and consumable food leaving a slim to none amount of money for traveling, entertainment and luxury products (Kunst, 2020). Immunologists and virologists are estimating that instead of hoping for Covid-19 to be eradicated, we will have to live with it as a new normal (Phillips, 2021).

The objective of this study is to give deeper insight into the hardship and struggle the environmental enterprises encounter during the crises and how they try to overcome them, to have a better understanding of what we can learn from this pandemic and develop a better strategy for possible upcoming waves and pandemic in future.

2. Literature Review

2.1. Background of Environmental Enterprise in Myanmar

Environmental Enterprise is an environmentally friendly business that validates a commitment to an environmentally

² International Food Policy Research Institute

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

sustainable prospect. Eco-tourism, Eco-consulting, Garden planning, Organic farming, Eco restaurants, Waste management, Recycling and Upcycling businesses are the kinds of environmental enterprises. Those enterprises try to have a positive influence on their community and the environment with the aim of starting a business (Wood, 2021). Environmental Enterprises prioritize the environment rather than profits and have become aware of doing their best to mitigate their impact on the environment. They may provide a win-win situation for both the economy and the environment, as well as by reaching out to their own business goals. Environmental Enterprises are consequently able to improve the environment within their own companies, and their products and functions enable the public to be widely educated about the benefits of environmental protection (Kirkwood & Walton, 2014). Myanmar has been broadly considered one of the most vulnerable countries to environmental degradation and critical environmental issues. Decades of military corruption and over-exploitation of the country's natural resources have put enormous pressure on the country's ecosystem. After General Ne Win's 1962 military coup, the country plunged into civil strife and plunged into poverty, but in recent years, there have been signs of progress (Aung, 2021)

Environmental economics is the economic procedure of addressing ecological and environmental issues by consolidating environmental and ecological systems into economic simulations. It emphasizes the financial value of ecosystems and the expenses and profits of environmental policies (Smith, 2001). With the opening of Myanmar's environmental economics after the transition time of the military regime to the embryonic democracy government led by U Thein Sein in the 2010 election, environmental enterprises in Myanmar began to emerge gradually and are on the way to good prospects. However the country still lacks much of the infrastructure to support Environmental Enterprise growth due to the lack of education about environmental awareness, public acceptance of eco-friendly practices remains low. Although the environmental sector has obtained little attention in Myanmar's economic reform since 2011, the government tried to emphasize environmental growth in its development policy. After reuniting with the international community in 2012, Myanmar has been able to attract interest from the donor agencies and development partners, which has made notable progress between the government and other sectors. (Institute, 2017)

During the National League for Democracy (NLD) regime, the Environmental Enterprises gradually expanded in Myanmar. The people in Myanmar become educated by getting

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

more environmental awareness via these enterprises. Public acceptance and support are growing in the way to better potential. In 2019, Myanmar declared its proclamation for national environmental and climate change policies which are envisioned to point government decisions on environmental development planning and management, in line with Myanmar's Sustainable Development Plan for 2018-2030 (Aung, 2021). In the crisis, the country's economy and the environmental sectors have been affected by Covid-19 and Military Coup, so that the recovery of a sustainable economy will be critical for enduring sustainability and a robust future.

2.2. Public acceptance and support on Environmental Enterprise

Ever since the rise of Covid-19 pandemic, people have come to realize the importance of climate change, global warming and the impact of their consumption habits on it (Emmert, 2021). Activists around the world have been encouraging people to prefer sustainable products for years. The impact of the pandemic has made people more conscious about their choices and transformed them into *green consumers*³ by

³ Green consumers are those who try to avoid the product that can “endanger the health of the consumer or others; cause significant damage to the environment during manufacture, use or disposal; consume a disproportionate amount of energy; cause unnecessary waste; use materials derived from threatened species or environments; involve unnecessary use or

making them buy eco-friendly products through a complex decision making process (Kachaner, 2020), (Moisander, 2007). Even among all the generations, the younger generation such as the millennial⁴ and generation Z⁵ are the ones who will be affected by the environmental crisis most (Sumas, 2019) and thus they are more active in accepting the environmental enterprises and encouraging the remaining companies to go green and environmentally sustainable (Townsend, 2008).

Cyclone Nargis hit Myanmar in 2008 taking the lives of 140,000 people and the livelihoods of 2.4 million people were affected by it (Reuters, 2008). Ever since that cyclone, both the Myanmar government and citizens are becoming more active in environmental maintenance and raising the awareness of environmental issues such as protesting at Myitsone dam, *Friday for Future*⁶ in Yangon and mining companies in Mon State and many more throughout the last 10 years. Entrepreneurs started environmentally sustainable businesses to reduce plastic usage and encouraged the public to use biodegradable materials in daily use, although most of the customers they receive are mainly foreigners and tourists in the beginning, the number of

cruelty to animals [or] adversely affect other countries'' according to Elkington (1989).

⁴ Millennials is the generation born between 1980 and 1995, also known as generation Y.

⁵ Generation Z is the people who are born between 1996 and 2012.

⁶ Global environmental strike movements that begin in 2018

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

local customers steadily increases over the years and majority of them being a younger generation. Along with the increase in the number of foreign firms investment and their CSR programs⁷; NGO & INGO projects in rural and urban places; government implementing environmental education and awareness programs; and easier access to information in digital ages has made the consumer in Myanmar to become more aware of the severity of environmental damage and to increase their support towards eco-friendly products and environmental enterprises.

3. Methodology

This research is studied how Covid-19 impacts on income of Environmental Enterprises in Myanmar and how enterprise owners perceive the pandemic threat based on observation and in-depth interviews are defined as qualitative studies. This research studies with limited interviewees that are not aiming to establish statistical associations between variables. This study can give the information to reveal answers to questions that can have significant effects on our society. In order to effectively measure the impact of the pandemic on enterprises and to have a better understanding of the feelings of

⁷ Corporate Social Responsibility: internal programs or practices within companies that intend to balance the negative and positive impact of a company on community both environmental and social aspects.

business owners in this crisis, rather than quantitative measures, the author has decided to use qualitative measures for this study (Basit, 2010). Qualitative research is an exploration approach that typically emphasizes words rather than quantification in the data collection and analysis (Bryman, 2016). The strength of the qualitative approach is that it relied on translating, interpreting and picturing the situation according to the respondent's answer rather than relying on the numerical value describing the perspective and emotion of the respondent which does not suit the situation at hand.

Environmental enterprise and eco-friendly businesses are widespread in western countries; however, Myanmar has a long history of closed economy, under decade's long military's control and lack of environmental education in rural places has led to the fewer number of people with environmental awareness compared to other countries. Similarly, environmental enterprises in Myanmar are still in the beginning phase and yet to have momentum, except for a few enterprises that dated back to the early 2000. After careful selection of environmental enterprises in Myanmar, the author has found that there are around ten enterprises in Myanmar that are operating and the author was able to get in touch with the four enterprises who were willing to cooperate for the advancement of research.

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

Data were collected through the questionnaire method, which format was similar to an interview. The questionnaire was released with a non-probability sampling method and the findings in interviews are corroborated with the founders of the four Environmental Enterprises in Myanmar. In order to gain a comprehensive overview of the Environmental Enterprise sector in Myanmar and to cover up the different variables in participants, we interviewed the different types of Environmental Enterprises. The participants included the Tourism related establishment (25%), Recycling business (25%), Hospitality industry (25%) and Organic farm (25%). Enterprises are diverse geographically throughout the country including both urban and rural places such as Yangon (25%), Pyin Oo Lwin - Mandalay Region (25%), Kalaw - Shan State (25%) and Ngapali - Rakhine State (25%). Phone interviews were conducted before depth interviews from September 2021 to October 2021 to gain an initial understanding of their general situation in the pandemic. More in-depth interviews were conducted via email and phone with the founders of the enterprises.

Data analyzing is the most complex and integral part of qualitative research (Thorne, 2000). There are several ways to analyze the data in qualitative research, in this paper we will be using line by line coding of grounded theory to process the data

we gathered from the respondents. Grounded Theory is a technique for creating theory through an organized data collection and analysis procedure (Glaser, 1978). It provides qualitative research more systematically, demanding, and well-structured (Charmaz, 2006). Line by Line Coding drives the detailed data about fundamental empirical problems by composing the data from interviews, observations, documents or memoirs (Charmaz, 2006). Coding is the process of organizing the data we gathered by labeling, identifying the patterns within dialogues, creating themes and figuring out how they connect.

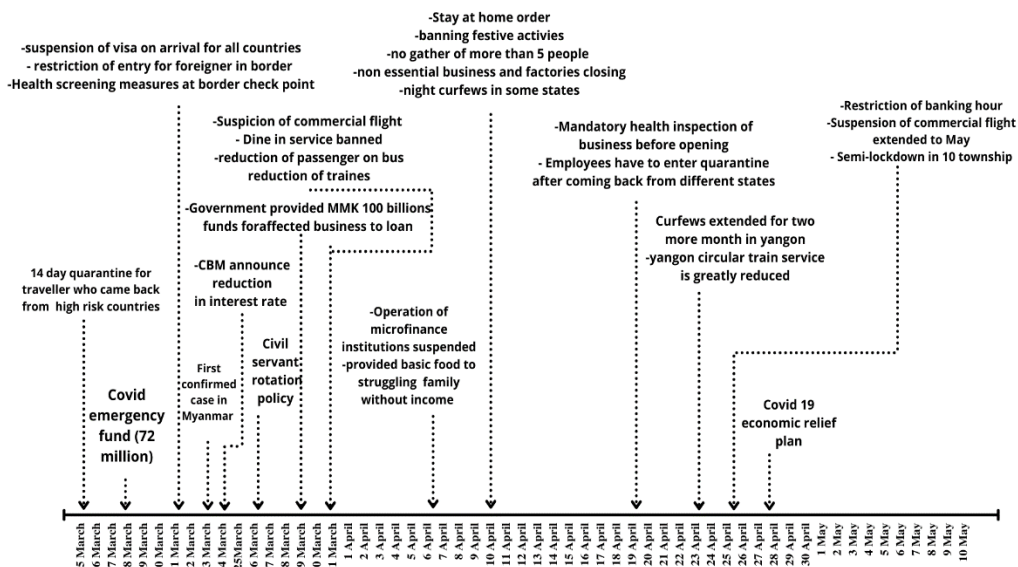
4. Covid-19 Pandemic Impact on Businesses in Myanmar

The outbreak of Covid-19 has been a prominent threat to the world economy in 2020 as it affects all the countries around the world disrupting the supply chain of the various products (Yu, 2021). Despite the fact that Covid-19 arrived in Myanmar 3 months later compared to western countries, it does not show mercy in throwing off the balance of Myanmar's economy. The National GDP of Myanmar consists mainly of exporting natural resources and agricultural products. The country's GDP decreased around 2-3% during the first wave of Covid-19 according to the World Bank's estimation. The government had a lot of time to prepare with the anticipation of Covid-19 arrival and was able to lay down a lot of restrictions and policies step

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

by step systematically during the first wave and to extend necessary policy throughout Covid-19 period in table 1.

Table 1. Myanmar Government policy and measure against Covid-19 pandemic during the first wave

Source: IFPRI Myanmar (2021)

Government regulation and public safety concern has resulted in a lot of business downsizing or completely shut down during the first wave. According to the MBEI⁸ from Asia foundation, out of 750 businesses, 29% are completely shut down and about half of businesses allegedly report that they have reduced their operation to follow governmental policy and

⁸ Myanmar Business Environmental Index

adapt to the situation. The first sector that gets damaged the most by Covid-19 has been the tourism-related businesses as the government suspended the visa on arrival for all countries on 21st March 2020, combining other factors resulting in a massive 75% drop of tourists and visitors compared to last year resulting in loss of 80% revenue from the tourism-related business. Another sector that is facing high risk is the manufacturing factory which shares a lot of employees in the same space such as the garment factory which hosts a lot of workers within the industrial zone of Yangon. Dining and restaurants businesses also report that the government restriction is one of the main factors affecting their business such as no gathering exceeding 5 people or travel restriction across the townships has resulted in lack of customers during the pandemic with the sales only relying on the take out. Safety concerns of employees and customers have been one of the main reasons for closing down or not operating as usual. In order to gain customer trust and ensure worker safety, businesses are conducting the Covid-19 precaution measure as a mandatory rule in the workplace such as washing hands often, wearing masks and measuring the body temperature at the entrance. The government tried to loan out the emergency loan to 700 businesses in a total of 22 billion kyats and deferral of commercial tax in order to prevent the business, mainly SME from collapsing Myanmar Covid-19 Economic Relief Plan (MCERP) published in April (Lwin, 2020).

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

5. Finding

5.1. Income of Environmental Enterprises through Pandemic and Coup

Table 2. Income Statement of Environmental Enterprise in Myanmar during Covid-19 and Military Coup

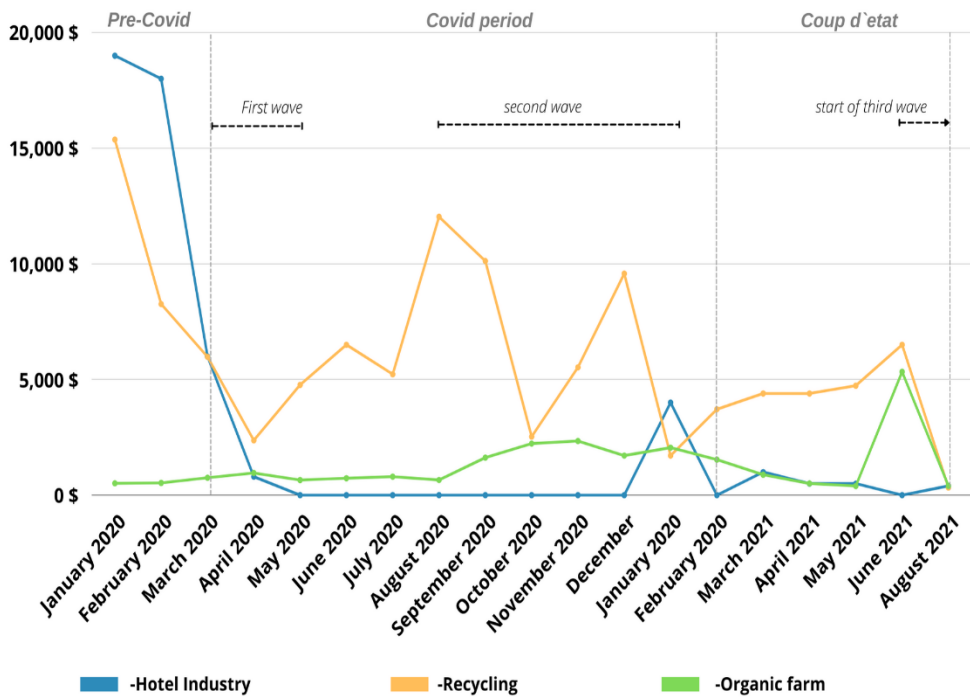
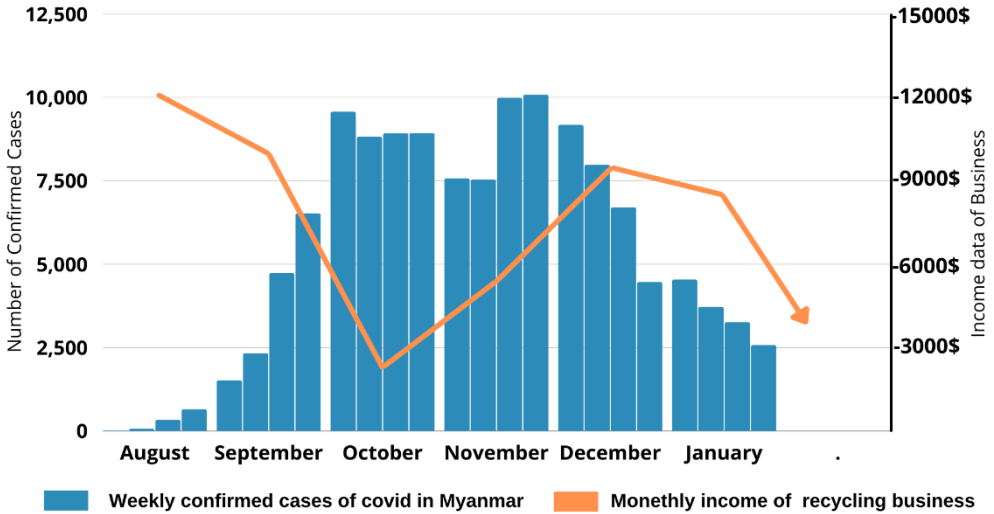

Table 3. Comparison between Covid confirmed cases and income during 2nd wave

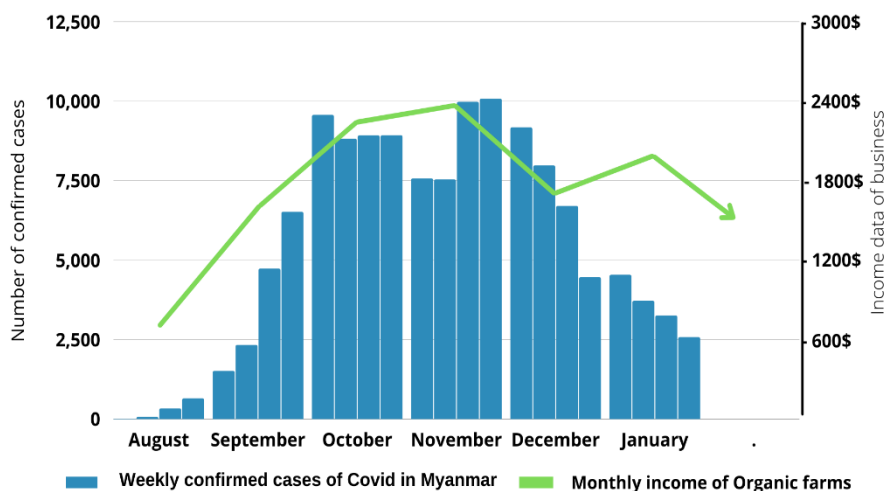

Impacts of the pandemic on Environmental Enterprise are as severe as in other types of businesses. However, in terms of impact, rather than direct impact such as catching Covid-19 or fatality of employees, the indirect impact such as government policy and lack of customers are said to have done more harm to the business. The income is usually the lowest during the peak of Covid-19 waves and the income of the business is slowly rising back after the end of each wave, yet to reach the pre-pandemic scale, until the start of the next wave (table 2). During the Covid-19 pandemic, the amount of income from most of the

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

business is indirectly proportional to the amount of Covid-19 confirmed cases on daily basis (table 3).

Table 4. Comparison between Covid confirmed cases and income during 2nd wave

However, not all businesses are in deficit as there is the organic farm that reported an increase in sales during the pandemic. In this case, the income and sales are rising directly proportional to the daily confirmed cases during the pandemic as people are more likely to stay at home and order the basic needs products through delivery services (table 4). Most of the businesses that increase in sales are mostly the retailers of necessity goods in these pandemic crises such as medical

supplies or basic needs as their demands increase exponentially.

5.2. Line by Line Coding Results for Covid-19 Pandemic Impact

Line by Line Coding	Selective Coding	Themes
<i>The shortage of materials, difficulty in communication and transportation. Governmental restrictions and announcements have affected business. Epidemic completely stopped income from foreign tourists and lost income from local tourists and even to closure of business.</i>	shortage, difficulty, communication, transportation, restrictions, announcement, affected,, stopped income, lost, closure	Struggle
<i>District leader insisted that we must pay license fees although we were not able to use it due to restrictions on opening. A Lot of businesses were unable to open due to unreasonable rules for pandemic prevention.</i>	license fee, restrictions, unable, unreasonable, rules	Governmental-Imposed Limitations
<i>To run business smoothly, reduced salaries of employees, cost effective measures were taken. We trained and adapted with all our employees to the rules and laws, and also installed all requirements.</i>	reduced, salaries, cost effective, trained, adapted, installed requirements.	Adaptation
<i>Due to worldwide pandemic, the only way is to strictly follow the restrictions so that the business can be expected to arise again. During the pandemic, we learned new techniques and services were provided in advance through an online system.</i>	worldwide, strictly follow, expected, arise, learned, techniques, service, provided, online.	Opportunity

Source: Compiled by Author (2022)

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

After line-by-line coding for the interviews and questionnaire results, the author found four major themes in them. Among the various impacts of the pandemic on Environmental Enterprises, one of the major themes is “**Struggle**” as businesses are unable to operate normally due to the shortage of raw materials, having trouble with remote working and the customer stops going out as the fear of pandemic rises in public. Another theme is “**Governmental-imposed limitations**”, there was a lot of criticism toward some governmental announcements and restrictions such as requesting township pass permits from staff and vehicle and curfews in Yangon as illogical or ineffective during the first wave. Difficulty in communicating with the governmental staff is one of the reasons as most of them are currently conducting remote working. The next theme identified in pandemic impact is “**Adaptation**” associated with changing and managing the workplace to better suit during the pandemic such as making space for social distancing in the workplace, installing the required things such as hand sanitizer, mask dispenser or disinfecting the workplace often as all costs are covered from the business expenses. The final theme is “**Opportunity**” as some businesses try to find a way to overcome the struggles in the pandemic and succeed in them as business blooms during the Covid-19.

5.3. Line by Line Coding Results for Political Instability Impact

Line by Line Coding	Selective Coding	Themes
<i>In this political conflict crisis, financial problems occurred due to limitation of the banking system, no cash from ATM. Money withdrawal are more difficult and restrictive.</i>	financial, limitation, banking, no cash, withdrawal, restrictive	Cash Flow
<i>When the operations are suspended, cost for long term become a burden and all the payments are forced to pay.</i>	operations, suspended, cost, long term, burden, payments, forced	Operation Cost
<i>Political instability hit business hardest, even to business malfunction, with zero income and operation stopped. Disruption of transportation and substitute business shut down are harder impacts and loss of hope in this crisis.</i>	instability, hardest, malfunction, zero income, stopped, Disruption, shut down, loss, crisis	Uncertainty
<i>Businesses are under threat, people only focus on staying safe, internet interruption, night time inspections, unavailable electricity and lack of freedom.</i>	threat, safety, internet interruption, inspections, unavailable electricity, lack of freedom.	Safety Concern

Source: Compiled by Author (2022)

The military has been back in charge and declared the “state of emergency” on 1st February, 2021. In Myanmar, the military coup in February has reversed and it has threatened the ongoing economic progress. The military government has

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

imposed periodic shutdowns and limits on internet connections which have led to operational difficulties for businesses. In doing so, the biggest economic impacts so far have been driven by internal factors. The main culprit of the business freeze is the political conflict and limitation of bank retraction. It is identified as a “**Cash Flow**” theme in line by line coding. When the banks closed at the high of the Civil Disobedience Movement (CDM)⁹, the enterprises faced cash shortages. This problem still remains even after the banks were forced to reopen by the military government. Withdrawals are more difficult and restrictive as there is a lack of time to withdraw from the bank. The business collapsed as there are serious risks to the stability of the cash flow and finance sector.

Another theme called “**Operation Cost**” became the tension as costs for the long term become a burden when the operations are suspended with an uncertainty of the future. Moreover, the military government forces all payments such as total enforcement of EPC¹⁰ and other business taxes. The enterprises have to withstand without income which is a blow to the business since they have to pay for the staff and cost for additional charges. Other substitute businesses have also been down with zero income and this pushed even to business

⁹ Civil Disobedience Movement-a nationwide movement that refuse to acknowledge the ruling of military regime by workers refusing to work and boycotting the product from military associated groups

¹⁰ Electric Power Corporation

malfunction as shown in the theme “**Uncertainty**”. Businesses are under threat due to the theme “**Safety Concern**”, as people only focus on staying safe as the military government is arresting them without proper reason and due legal process. Sometimes there is unavailable electricity, nighttime inspections and taking the civilians as porters in some Regions and States. The people do not have freedom to do anything as usual, they do not dare to travel like before, they no longer dare to go outside freely. Therefore the Coup hurt the business to a large extent and it went down more than Covid-19 crisis.

5.4. Line by Line Coding Results on Sustainability of Environmental Enterprises

The Environmental Enterprises in Myanmar have all been forced to adapt to the epidemic and political crisis. “**New Strategy**” and “**Recovery Plan**” as taking the new approach to business that puts the emphasis on sustainability of their enterprises and balancing their business step by step by trying other backup plan businesses were a must in this crisis. The deduction of these enterprises is that “Being able to think about other additional activities more than typical things can sustain the business”. These enterprises mostly tried to accelerate their additional backup operation that can give the income for them. In the pandemic crisis, when the business went down, it has been

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

able to stay afloat by using the pre-planned work strategy as a sustainable business.

Line by Line Coding	Selective Coding	Themes
<i>We offered the services in different ways, accelerated in additional activities. We tried to adapt to markets and sold the products at a more affordable rate than other businesses.</i>	offered, services, different ways, accelerated, additional activities, adapt, affordable	New Strategy
<i>Backup plans are used for better resilience of the business in this crisis. We created income from various parts of business.</i>	Backup plans, resilience, crisis, created, income	Recovery Plan
<i>Reduction of electricity cost and staff costs, stopping the additional service, suspended production, closing the branch offices and balancing things step by step are necessary in this crisis.</i>	reduction, cost, stopping, additional service, suspended, production, balancing, step by step	Cost Reduction
<i>We tried not to be discouraged by the crisis and supported our employees financially, and we trained them by giving the courses and carrying out modern work under the self-leadership of our employees.</i>	discouraged, crisis, supported, financially, trained, courses, modern, self-leadership	Supporting Employees
<i>Keeping good communication between suppliers and customers, good employee performance is essential and we value gaining customer trust.</i>	Keeping, good communication, employee, performance, value, gaining, trust	Customer Relation

Source: Compiled by Author (2022)

The business became more difficult to endure in the political crisis than in Covid-19 Pandemic. **“Cost Reduction”**

is also an important one as the electricity cost and the employee costs were reduced and the enterprises had to stop the additional services and suspended the production of their business. One more identified theme is “**Supporting Employees**” as supporting the employees financially and mentally, training them by providing the courses and carrying out the new modern innovative work under the self-leadership of the employees, trying not to be discouraged by the crisis and focusing on sustaining their business by thinking about the long term were the critical things to conquer the crisis. The next theme is “**Customer Relation**”. Customer relation was also highly sustained by keeping good communication between suppliers and customers with good employee performance.

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

6. Results

Figure 1. Connection between themes from Line by Line coding result

The impacts of Covid-19 on the income of Environmental Enterprises depend on their management and innovative approaches. Environmental Enterprises face more challenges than any other business in this double crisis due to the limitations to innovate new measures whether they make backup business or they extend additional new business. They always have to prioritize the options that are environmentally

friendly and maintenance activities rather than their income unlike any other type of business. During Covid-19 pandemic, the Eco-tourism related industries were not able to make new measures in line with the times resulting in a sharp decline in income. According to their original business concept, it was not easy to innovate new actions as the other organic farming businesses and recycling businesses. The organic farming business was able to increase sales by expanding its distribution to other cities by taking advantage of better transportation when people stayed at home as a disease control during the pandemic. The recycling business also increased demand in the pandemic although it was the bag sewing and bag recycling business, it was able to innovate by producing and selling biodegradable surgical gowns as the medical supplies that the people needed most in the pandemic period. Strategically managing the struggles of the enterprises is the only way to get through this crisis well. These enterprises can overcome this juncture of the dilemma if they can apply appropriate new strategies which are adaptable to any period whether it is Covid-19 pandemic or Military Coup. The important thing is that they need to be able to make backup plans with effective management. After interacting with the enterprise founders, the enterprises that supply the necessities and the medical supplies during the pandemic are less vulnerable to the impacts of the crisis. It would be more convenient to have an extra plan of enterprise to

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

supply the basic needs of the people whenever the situation demands.

7. Conclusion and Suggestions

This study examines the impacts on income of Environmental Enterprises during the Covid-19 pandemic and military coup which is the junction of Covid-19 third wave. During the pandemic period, these Environmental Enterprises were resilient with innovative strategies and backup plans. Despite the loss of income, they have certainly struggled to stay afloat in the face of pandemic crisis.

During the military coup in 2021, all the enterprises' income was severely affected more than Covid-19 pandemic and it is still challenging to sustain for the future and maintain day-to-day operations. After a long struggle in the pandemic, the coup occurred consecutively as the next bigger crisis and these enterprises hugely lost their income and abilities to move forward. The founders of these enterprises have lost all opportunities of launching new plans to survive the business as it is the crucial political crisis of the whole country.

As mentioned above, **struggle** and **hardships** are common occurrences for business and the appropriate way to deal with this predicament is to strategically manage and supply the basic needs of people as a backup plan in times of crisis.

Depending on the capability of business owners and their management skills, the enterprises will either overcome the struggle to move forwards or be stuck in a bottleneck. For Environmental Enterprises, it is essential to anticipate how to prepare effective strategies to survive in a long-term crisis before starting the business and to adapt the enterprises to match with the supply and demands of the market all the time. Unlike any other business, Environmental Enterprises always have to think about environmental conservation even for backup plans in times of crisis. Therefore, it is important to anticipate the potential problems from all sides before starting the business and to prepare as many solutions as possible.

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

References

- Analysing Qualitative Data Read more at:
<https://www.skillsyouneed.com/learn/analysing-qualitative-data.html>. (2011). SkillsYouNeed.
- Retrieved 2021, from
<https://www.skillsyouneed.com/learn/analysing-qualitative-data.html>
- Aung, T. S. (2021). What Myanmar's coup could mean for its environment and natural resources. Conflict and Environment Observatory. Published.
<https://ceobs.org/what-myanmars-coup-could-mean-for-its-environment-and-natural-resources/>
- Bala, H., & Feng, X. (2019). Success of Small and Medium Enterprises in Myanmar: Role of Technological, Organizational, and Environmental Factors. Journal of Global Information Technology Management, 22(2).
<https://doi.org/10.1080/1097198X.2019.1603511>
- Basit, T. (2010). Manual or electronic? The role of coding in qualitative data analysis. Educational Research. Published.
<https://doi.org/10.1080/0013188032000133548>
- Beveridge, R., & Guy, S. (2007). The rise of the eco-preneur and the messy world of environmental innovation. The International Journal of Justice and Sustainability, 10(6).
<https://doi.org/10.1080/13549830500321972>
- Bhalla, N. (2021, May 6). One in two people globally lost income due to the pandemic. World Economic Forum.
<https://www.weforum.org/agenda/2021/05/how-many-people-experienced-a-lower-income-due-to-covid-19/>

- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods* (5th ed.). Oxford University Press.
https://books.google.com.mm/books?id=N2zQCgAAQBAJ&dq=Bryman&source=gbs_navlinks_s
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. Sage.
https://books.google.com.mm/books?hl=en&lr=&id=2ThdBAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&ots=f_IZcLjyFV&sig=MyuhhChgN0RA2EM5IJ8znEb2wbc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Charmaz, K. C. (2006). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative Analysis*. Research Gate. Published.
https://www.researchgate.net/publication/224927524_Constructing_Grounded_Theory_A_Practical_Guide_Through_Qualitative_Analysis
- D.K. (2017). QUALITATIVE DATA ANALYSIS.
<https://drkriukow.com/line-by-line-coding-in-nvivo-10-and-11/>
- Diao, X., & Wang, M. (2020). Significant economic impacts due to COVID-19 and falling remittances in Myanmar. INTERNATIONAL FOOD POLICY RESEARCH INSTITUTE (IFPRI). Published.
https://doi.org/10.2499/p15738coll2.133762_13
- Emmert, A. (2021, July 8). The rise of the eco-friendly consumer. Strategy-Business. <https://www.strategy-business.com/article/The-rise-of-the-eco-friendly-consumer>

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

- Freestone, O. M., & McGoldrick, P. J. (2007). Motivations of the Ethical Consumer. *Journal of Business Ethics*. Published. <https://doi.org/10.1007/s10551-007-9409-1>
- Glaser, B. G. (1978). *Theoretical sensitivity*. Sociology Press. https://scholar.google.com/scholar_lookup?hl=en&publication_year=1978&author=B.+G.+Glaser&title=Theoretical+sensitivity
- Global Green Growth Institute. (2017, December). *Green Growth Potential Assessment – Myanmar Country Report*. <https://gggi.org/report/green-growth-potential-assessment-myanmar-country-report/>
- Harapko, S. (2021). woman with headset and tablet in warehouse How COVID-19 impacted supply chains and what comes next. EY. Published. https://www.ey.com/en_gl/supply-chain/how-covid-19-impacted-supply-chains-and-what-comes-next
- Hein, Z. (2020, December 3). Tourism revenue in Myanmar dips 80% during Covid-19. MYANMAR TIMES. <https://www.mmtimes.com/news/tourism-revenue-myanmar-dips-80-during-covid-19.html>
- Htun, L. M. (2019, July 26). Local Entrepreneur Offers Plastics Alternatives. The Irrawaddy. <https://www.irrawaddy.com/lifestyle/local-entrepreneur-offers-plastics-alternatives.html>
- J., Elkington, J., & H. (1989). *The Green Consumer Guide* [E-book]. Penguin. <https://www.biblio.com/book/green-consumer-guide-john-hailes-julia/d/535965400>

- Kachaner, N., Nielsen, J., Portafaix, A., & Rodzko, F. (2020, June 14). *The Pandemic Is Heightening Environmental Awareness*. BCG.
<https://www.bcg.com/publications/2020/pandemic-is-heightening-environmental-awareness>
- Kirkwood, J., & Walton, S. (2014). How green is green? Ecopreneurs balancing environmental concerns and business goals. *Australasian Journal of Environmental Management*, 37–38.
<https://doi.org/10.1080/14486563.2014.880384>
- Kunst, A. (2020, July 3). Products & services people spend less on due to the COVID-19 pandemic 2020. Statista.
<https://www.statista.com/statistics/1107095/products-and-services-people-spend-less-on-due-to-the-covid-19-pandemic/>
- Lwin, N. (2020, April 29). Myanmar Launches Sweeping COVID-19 Economic Relief Plan. The Irrawaddy.
<https://www.irrawaddy.com/specials/myanmar-covid-19/myanmar-launches-sweeping-covid-19-economic-relief-plan.html/amp>
- Madeira, A., Palrão, T., & Mendes, A. S. (2020). Article The Impact of Pandemic Crisis on the Restaurant Business. Sustainability. Published.
<https://doi.org/10.3390/su13010040>
- Moisander, J. (2007). Motivational complexity of green consumerism. *International Journal of Consumer Studies*. Published.
<https://doi.org/10.1111/j.1470-6431.2007.00586.x>

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

- Morgan, C. J., Croney, C. C., & Widmar, N. J. O. (2016). Exploring Relationships between Ethical Consumption, Lifestyle Choices, and Social Responsibility. *Advances in Applied Sociology*, Vol.6(No.5). [https://www.scirp.org/\(S\(lz5mqp453edsnp55rrgjct55\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1756816](https://www.scirp.org/(S(lz5mqp453edsnp55rrgjct55))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1756816)
- Myanmar Country Environmental Analysis. (2019, June 11). THE WORLD BANK. <https://www.worldbank.org/en/country/myanmar/publication/myanmar-country-environmental-analysis>
- Nachemson, A. (2021, March 18). Myanmar's environmental record was weak but improving. Then came the coup. MONGABAY. <https://news.mongabay.com/2021/03/myanmars-environmental-record-was-weak-but-improving-then-came-the-coup/>
- Naing, K. K. (2018). Democratisation in Myanmar: Glue or Gloss? OPEN RESEARCH. <https://openresearch-repository.anu.edu.au/handle/1885/196641>
- National Environmental Policy of Myanmar. (2019). UNDP Myanmar. Published. https://www.mm.undp.org/content/myanmar/en/home/library/environment_energy/national-environmental-policy-of-myanmar.html
- Nyunt, M. (2008). Development of environmental management mechanism in Myanmar. *Asia Europe Journal*. Published. <https://doi.org/10.1007/s10308-008-0182-2>

Parletta, N. (2019, May 14). Going Green - What's Good For The Planet Is Good For Business. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/natalieparletta/2019/05/14/going-green-whats-good-for-the-planet-is-good-for-business/?sh=159cc3203201>

Phillips, N. (2021). The coronavirus is here to stay here's what that means. Nature-NEWS FEATURE. Published. <https://www.nature.com/articles/d41586-021-00396-2>

Raitzer, D., Nuella Samson, J., & Nam, K.-Y. (2015). Achieving Environmental Sustainability in Myanmar. ASIAN DEVELOPMENT BANK WORKING PAPER, no. 467. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2709328>

Researchers of the International Food Policy Research Institute and Michigan State University. (2020). Impacts of COVID-19 on Myanmar's Agri-Food System. IFPRI Myanmar. Published. https://www.themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Working_Paper_Impacts_of_COVID-19_on_Myanmars_Agri-Food_System_IFPRI_Oct2020.pdf

Reuters Staff. (2008, June 2). TIMELINE - A month on, cyclone-hit Myanmar struggling. REUTERS. <https://www.reuters.com/article/uk-myanamr-cyclone-idUKBKK32028420080602>

Smith, V. K. (2001). Environmental Economics. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. Published. <https://doi.org/10.1016/B0-08-043076-7/02314-7>

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

- Sustainability Management School (SUMAS). (2019, June 22). Millennials and their Impact on Sustainability. <https://sumas.ch/millennials-and-sustainability/>
- The Asia Foundation. (2020, May 29). COVID-19 IMPACT ON BUSINESSES: A SUMMARY. OpenDevelopment Myanmar. <https://opendevlopmentmyanmar.net/mbei/covid-19-impact-on-businesses/>
- Thein, H. H., & Gillan, M. (2021, June 23). How the coup is destroying Myanmar's economy. EAST ASIA FORUM. <https://www.eastasiaforum.org/2021/06/23/how-the-coup-is-destroying-myanmars-economy/>
- Thorne, S. (2000). Data analysis in qualitative research. Evidence Based Nursing. Published. <https://doi.org/10.1136/ebn.3.3.68>
- Townsend, C. R. (2008). Individual and combined responses of stream ecosystems to multiple stressors. Journal of Applied Ecology - British Ecological Society. Published. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2008.01548.x>
- Wang, C., Wang, F., Wang, Q., & Yang, D. (2012). Preparing for Myanmar's environment-friendly reform. Elsevier, 229. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2012.08.014>
- Wood, M. (2021, March 17). 39 Green Business Ideas for Sustainable Entrepreneurs. NerdWallet. <https://www.nerdwallet.com/article/small-business/sustainable-business-ideas>

- Yu, Z. (2021). Disruption in global supply chain and socio-economic shocks: a lesson from COVID-19 for sustainable production and consumption. *Operations Management Research*. Published. <https://doi.org/10.1007/s12063-021-00179-y>
- Zhang, H., & Jiang, N. (2019). Discussion on Environmental Protection and Enterprise Economic Development. *IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science*. Published. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/242/5/052004>

Covid-19 Pandemic Impacts on Income of Environmental Enterprises in Myanmar

This page left intentionally blank

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar: Perspectives of education, culture and participation of women in economic activities*

Aung Htet Khant¹, Esther Seng Mai²

Abstract

When it comes to economic growth, gender equality and fairness play an important role. Nowadays, women are gradually entering the economic field like men. From this women's participation, we found the inequality of economic opportunities between men and women. Therefore, in this research paper, we will only focus on men's and women's gender equality in the economic field. From this, we would like to present the key point of rapid economic growth, revealing gender equality in our Myanmar society. The impact of gender equality and women's participation in economic activities in Myanmar, as well as present and previous concerns related to gender concerns and the economic success of Myanmar's communities, are examined in this study. In general, a lack of chances for women's labor force engagement and participation has been a major impediment to future and progressive economic capacities. Furthermore,

¹ Bachelor of Science in Social Studies (Liberal Arts Program, Myanmar Institute of Theology)

² Bachelor of Science in Social Studies (Liberal Arts Program, Myanmar Institute of Theology)

Aung Htet Khant and Esther Seng Mai are third years students at Liberal Arts Program, Myanmar Institute of Theology majoring in social studies. Currently, both of them are planning to explore the essential criteria for economic development for their communities with their current work.

© The Author(s) 2022. Published by Inya Economics. All rights reserved. For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.

Inya Economic Journal (2022), Vol.2 (No.2), 40-73.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

essential characteristics for future proposals for the future of Myanmar's economy have been provided.

Keywords: Gender, Economic Development

1.Introduction

1.1. Background Study

Gender equality has a critical influence on a country's economic growth. According to the World Bank (2003), there is widespread consensus among the community that policies and development initiatives that fail to consider and address the gender gap have limited efficacy and severe financial consequences. The remark is in keeping with the findings of a number of academics who believe that gender disparities in employment and education have a detrimental impact on economic development(World Bank, 2003). The promotion of gender equality is definitely well known as a vital part of an efficient plan for economic and human development. Economic development is the process of creating wealth for the benefit of the community. It's more than a job-creation initiative; it is an investment in the growth of the economy and the prosperity and quality of life of all people.

Moreover, Abu-Ghaida and Klasen (2002) empirically show a decline in per capita income by between 0.1 and 0.3 percentage points if a nation fails to bridge the gender gap in schooling. Similarly, in the Arab Progress Report 2002, women's disempowerment is one of the issues that has severely

hindered human development in the previous three decades (United Nations, 2002). In order for economic and human growth to be successful and sustainable, the concerns of gender equality need to be addressed in this context. Moreover, the OECD (2008) showed that the participation and full utilisation of women's abilities and skills at the national and global levels depend on sustainable economic growth. The World Bank 2012 reported the growth of Gender Equality and Development will be a new solution to the gender gaps and the development for every sort of industry. Besides, the EU predicted that they will be able to fulfil 80% of the employment rate in 2050 by promoting gender equality. These pieces of evidence are the (major) reasons why gender equality is important for the country's growth.

According to an Asia Pacific article (2019), half of Myanmar women are not still included in the working force. This shows the potential of the massive increase in economic development for our country. In this point, promoting gender equality plays an important role. Also, Education is the main foundation to form a person's quality and skill. The classroom is the place where we start adding the value of gender equality to little children. From there, we will move to a workforce where equal opportunity and rights for women toward a successful society in which all people can embrace their own identity.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

The goal of this study was to look into the effects of gender equality on Myanmar's economic development, both in and out of the country. A comparison of educational levels, as an implication is made in order to determine what degree of education is required for women in order to encourage economic development. In Myanmar, gender equality is a complex interplay of historically rooted ideals and present achievements. This article explores the link between economic growth criteria, particularly in the education and employment sectors, and gender equality processes in Myanmar using secondary data analysis. This will examine educational accessibility, quality, and outcomes to determine whether the educational system is failing to deliver enough long-term progress. This study corrects discrepancies in prior work by applying secondary data research and current data to reconcile inconsistencies in past descriptions of Myanmar's educational situation. The goals of this research paper are to highlight diverse viewpoints and roadblocks to gender norms, as well as to look into recommendations and feasible solutions for bettering Myanmar's economic growth. In this publication, the researchers submitted the following two research questions:

1. What are the obstacles to Myanmar's economic growth posed by gender norms?
2. What are some of the possible alternatives for re-engaging growth through gender equality?

1.2. Why is gender equality important for economic development?

A probable direction of the positive connection between gender equality and women's rights will be discussed in this section: gender equality improvements lead to greater levels of economic growth. Thus, the present empirical research shows that equality between women is likely to have a favourable economic growth impact in this area. Different alternative routes that might influence economic growth can be investigated through gender equality. The relationship between gender inequality and economic advancement is a hot subject in academia, business, and politics. According to some academics, gender disparities may stymie the economic advancement of the country.

Gender equality is a term that is often bandied around but rarely defined. If the concept of gender equality in education is converted into a practical framework, education programmers will be better equipped to build, administer, and assess education initiatives. This paradigm must highlight explicit distinctions and illustrate how the concepts of gender parity, gender equity, and gender equality are interrelated in order to be relevant. In addition to underlining the contrasts between equity and equality, the framework stresses other essential considerations in education, such as access, quality, continuity, and relevance.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

Improving gender equality can increase the competitiveness of labour markets. In most emerging states, gender disparity in education has declined. However, the relevance of gender inequalities in jobs has grown as the disparities in education disparity have reduced in many places. Reducing the education gap will not produce any major advantages if extra-educated women cannot have access to gainful work. Increasing educational opportunities for all genders also allows for more skill and competence in employment and, thus, boosts the economy's development potential. The patterns of evidence about equality between men and women in education and economic progress are evident, and the causal link between the two is clarified, as far as feasible. The World Bank 2012 reported the growth of Gender Equality and Development will be a new solution to the gender gaps and the development for every sort of industry.

Globally, the involvement of women in the labour force is lower than the participation of males. Furthermore, women frequently labour in the informal economy and are more likely to be underpaid or suffer substantial pay disparities. Women make up slightly more than half of the global population, but only 40% of the global labour force (World Bank 2011). Women's contributions to economic activity, growth, and well-being are substantially below their potential, resulting in serious macroeconomic and social consequences. Despite tremendous

advances in recent decades, global labour markets are still split along gender lines, and gender equality remains a distant goal (Kochhar, Kalpana, Sonali Jain-Chandra, Monique Newiak, eds. 2016. *Women, Work, and Economic Growth: Levelling the Playing Field*. International Monetary Fund, Washington, DC). Likewise, another research recently issued by the International Finance Corporation (IFC), entitled "Investing for Women's Employment," indicates that improving women's job prospects also contributes to greater private-sector rentability and productivity. (Women at Work Trends, 2016)

2. Literature Review

From the baseline study report, *Gender and Ethnicity in Myanmar Education for the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) Committee* (2020), what has been explored is that gender equality in education is a difficult task in Myanmar, as it is in other Southeast Asian nations, and it necessitates consideration of a variety of factors that affect women's and girls' educational chances. Gender disparity in the region manifests itself in a variety of ways, including education, but also in a range of other domains. In general, Myanmar has various obstacles in terms of data collecting and reporting on gender gaps and equitable access. It's especially crucial to recognize the complexities of gathering data on ethnic women and girls. Access to essential

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

amenities, economic inequality, professional inequality, ownership and family inequality, political inequality, and access to justice are all examples of this. It also included an overview of the data sources available for equitable educational participation in Myanmar, including for people of various ethnicities.

In the article, MYANMAR EMPLOYMENT AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY FACT SHEETS 2019, it has been mentioned that In 2018, 64.9 percent of the population was employed, while the employment-to-population ratio was 64.6 per cent. For each of these rates, men outnumber women by more than 28 percentage points. In 2018, the overall unemployment rate was 0.8%, while the youth unemployment rate was 2.0%, both near to gender parity. In 2017, 17.4 percent of 15- to 24-year-olds were not in school, job, or training. Women's labour force participation is much lower than men's as a result of these statistics, resulting in unstable living situations, income, and well-being for women. From the article, Gender Inequality in Education: Impact on Income, Growth and Development(2005), many researchers, such as Klasen (1999), Dollar and Datti (1999), and King and Mason (2001), demonstrate that gender disparity stifles economic progress. Gender disparities in schooling have a direct influence on economic growth by reducing average human capital quality. Furthermore, the impact of gender disparity on investment and

population expansion has an indirect impact on economic growth. Gender disparities in education have a major detrimental influence on economic growth and appear to be a key contributor to Africa's and South Asia's low growth record over the last 30 years.

3. Research Methodology

To do research, the researchers choose secondary data analysis to prevail over the hidden points in economic society. Moreover, secondary data collection was used throughout the entire research with the consideration of the security atmosphere in the current crisis period of the country. What can be definitely assumed is that those numbers and data from the collection and analysis could show the need to fulfil the objective of this research. For secondary data collection, it was implied to use some more references concerning reports of various associations and organisations from previous research, articles and related websites. All of these supportive answers from surveys and references from reports could help us to understand more about gender inequality in Myanmar.

4. Gender Inequality in Myanmar

4.1. Gender issues in communities of Myanmar

Myanmar ranks 148 out of 189 nations in the gender inequality index for 2018 (UNFPA Myanmar, 2018). The

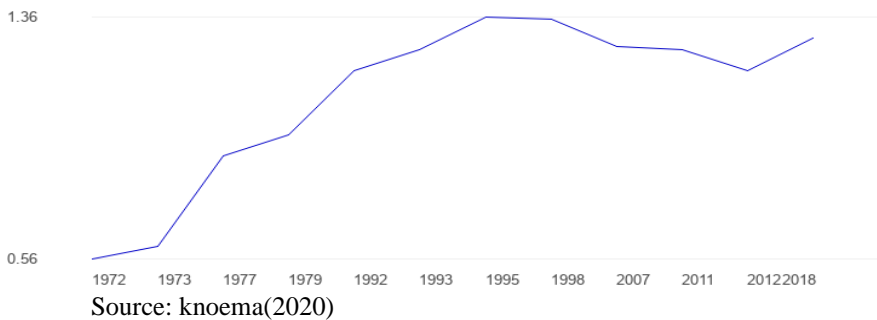
Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

Government of Myanmar is a signatory to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), the Peking Platform for Action, the International Conference on Population and Development and Millennium Declaration, and the Millennium Declaration. However, in the legislation, the access to economic and political possibilities, and political representation in Myanmar there remain gender disparities. Furthermore, there is minimal understanding and participation of males in family planning. Gender inequality has been encountered in education institutions. In contrast to their masculine, girls have been discriminated against in several areas. Participation has been the major component of gender disparity. Students are expected to take part in a variety of fields at schools. Girls have been offered fewer chances than their male counterparts and so gender inequality has been prevalent. This problem is more serious in rural areas than in metropolitan communities.

In Myanmar, the status of women is evolving under a background where public life is strongly excluded. Women are fighting to obtain positions in decision-making. Structural (and psychological) obstacles prevent their involvement in some areas of vocations, such as women being permitted to join fully feminised military posts until October 2013: Secretaries, health care professionals, and support workers. Women were likewise not allowed in substantial numbers into the Myanmar Police

Force. In Myanmar, women have a social responsibility and should carry out various caring duties in the family, children, elderly relatives. The anticipation that men are leaders in everyday Myanmar life is well established, along with the societal expectation that women serve a supportive role. Data for Burma (Myanmar) were collected here for the education indicator from 1972 to 2018. During that period the average figure of Burma (Myanmar) was 1.1% with at least 0.56% in 1972 and at most 0.36% in 1995. The current 2018 figure is 1.29%. In 2018, the average global for comparison is 1.13 percent for 112 nations. See the global ranking for this metric or compare trends using the country comparator through time.

Figure 1: Myanmar Gender Gap Index

The gender parity index for gross enrollment ratio in tertiary education is the ratio of women to men enrolled at the tertiary level in public and private schools.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

Myanmar's education system was dominated by a largely male monastic education system because of the lack of public education system under Myanmar Monarchs before colonisation. According to Rebecca Crisp and Asha Clementi(2019), female education was seen as secondary or insignificant. The colonial authority implemented a secular, coeducational education system in 1868. Female representation in schools increased substantially between 1910 and 1930 (Rebecca Crisp and Asha Clementi, 2019). Myanmar had one of the greatest education systems in Southeast Asia by the mid-twentieth century. Education was emphasised as a goal for change and a major obligation for the next administration when the new Constitution was established in 2008. The union must "strive to promote education" and "create a contemporary education system," according to Article 28 of the 2008 Constitution. As a result, between 2008 and 2013, education reform programs exploded, and the number of females enrolled in school soared. Myanmar's education spending has more than quadrupled since the new constitution was implemented, accounting for 7.75 per cent of the overall budget(Myanmar 2018 Education Budget Brief). Despite these figures, women's roles in modern Burmese culture are still limited. Myanmar women are still economically marginalised, underpaid, and underrepresented in the workforce and at all levels of government. According to Gender Equality and Women's

Rights in Myanmar: A Situation Analysis(2016). men make up 83 per cent of the labour force, while women make up only 55 per cent. Women hold just 31.5 percent of senior and intermediate management posts, as well as 10.2 percent of legislative seats. Myanmar continues to rank 148th out of 189 nations on the Gender Inequality Index. According to the World Bank's collection of development indicators gathered from officially recognized sources(2020), gender equality in Myanmar was recorded as 0.66667 per cent in 2020. On October 20, 2021, the World Bank provided current figures, historical data, forecasts, and predictions for Myanmar - Gender Equality. The gross enrolment rate of females to boys in elementary and secondary education levels in both public and private schools is defined as this metric. Women have a huge effect on the well-being of their families and societies, but discriminatory societal norms, incentives, and legal institutions often prevent them from realizing their full potential. Despite the fact that their situation has improved in recent decades, gender disparities still exist. Education is one of the most essential components of human growth, and eliminating gender disparities in education at all levels will assist to raise women's positions and capacities. This metric is a measure of educational equality. Many of the rules and regulations affecting women's economic empowerment in Myanmar are new, and there has been no evaluation of their implementation or study of how they could affect women.

Myanmar, in general, has problems with enforcement, not just due to the shortcomings of enforcement procedures, but also because many women labour in the informal sectors. Pregnancy, childcare, and family duties continue to be substantial impediments to women's professional progress, and women continue to be exposed to discrimination, harassment, and violence in the workplace without strong steps to enforce regulations and reform workplace culture.

4.2 Educational issues to gender equality

Individuals and nations gain from education, which is widely accepted. Female and male education leads to equivalent gains in future wages and enhances future possibilities and options for both boys and girls. Educating females, on the other hand, results in a slew of extra socioeconomic benefits that benefit whole communities. Increased economic productivity, better family incomes, delayed marriages, lower fertility rates, and enhanced newborn and child health and survival rates are just a few of the advantages. Education as a tool for empowerment is only effective if it is well-informed, well-executed, and well-respected. Traditional policy methods focusing on attaining gender parity through girls' education access are simply not working in Myanmar. Burmese women spend years in education, yet this does not help them achieve long-term empowerment. It is obviously necessary for the

enjoyment of rights and, as a result, for women's empowerment. Education is a foundation for the development of a democratic society because it allows girls and boys, women and men, to engage in social, economic, and political life.

Over time, education has prioritised access and parity which is like narrowing the enrollment gap between boys and girls while paying inadequate attention to retention and success, as well as the quality and relevance of education. Providing a high-quality, relevant education not only improves enrolment and retention but also ensures that both boys and girls benefit completely from their education. Boys' educational needs may be overlooked if the major focus is on females' access to school. This strategy also ignores the norms and behaviors that contribute to inequality. Gender equality refers to the fact that men and women have equal chances to exercise their full human rights and to participate in and benefit from economic, social, cultural, and political growth. In education, parity and equity are the foundations of equality. The specific data disproves the assumption that minimal investment in females is economically efficient, according to Schultz (1993, as quoted by Dollar and Gatti (1999). The return to girls' schooling is virtually never found to be smaller than the return to boys' schooling in research from a wide variety of developing nations (which would make less schooling for females an efficient choice). On the contrary, in a number of middle-income nations, the projected return on

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

secondary schooling for females is considerably larger than the return on secondary schooling for boys. The fact that rising affluence leads to decreased gender disparity implies that there may be market failures in underdeveloped nations that impede investment in females, which are generally resolved as development progresses. When the regression findings demonstrate, as a country's national wealth rises, gender disparities decrease. According to Dollar and Gatti (1999), this conclusion suggests that market failures decrease as nations improve. When deciding whether to educate a male or a girl kid, for example, the social return to education may be the same for both sexes.

Accessing gender equality for education has to be considered from many points of view. Female education is also connected to fertility and, as a result, population expansion, and this relationship is strengthened by the link between under five (child) mortality, which is linked to fertility as well. Although population increase has a negative relationship with economic growth, labour force growth has a positive relationship with economic growth. The fact that these variables explain gender differences in education and labour participation in a systematic way shows that poor investment in women's human capital is not just a cost-effective economic decision for developing nations. Gender imbalance is treated as an endogenous variable, and results demonstrate that religious preference, geographical

variables, and civil liberties all play a role in the explanation. The direction of the effect for some of these factors is determined by the measure of inequality used.

4.3. Gender issues contribution to local communities

Economic growth is a necessary condition for a country's progress. Stable environments, efficient institutions, functional markets, and access to sustainable financial services are all essential for businesses to invest and for economies to flourish. However, according to the 2015 Myanmar Labour Force Survey (LFS) female labour force participation is 47.7 percent compared to men's 78 per cent"(Thomas Kring). He explored that individual are the ones that drive economic progress. That is why realistic vocational training, tailored to needs and with strong practical relevance was implemented, in order to increase the appropriate competencies for dynamic economic development. The only way to ensure that growth has a broad impact and is sustainable is to integrate as many demographic groups as possible into the economy. A cornerstone to development is the relationship between economic expansion, social improvement, and environmental protection. Growth isn't only a means to a goal; it's intended to benefit people, promote development, and alleviate poverty. Despite substantial progress in expanding women's labour force participation and lowering income disparities over the previous few decades, gender

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

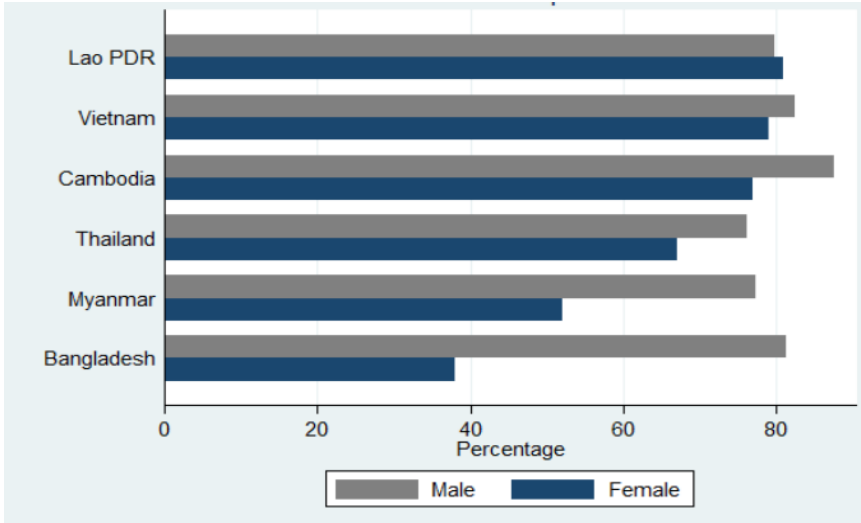
equality in the workplace remains elusive. Despite the fact that millions of women have become successful entrepreneurs, women continue to be chronically underrepresented in boardrooms throughout the world. Women continue to make up the majority of the world's working poor, earn less money and are more likely to be impacted by long-term unemployment than males, particularly in developing countries. Improved national productivity and economic growth are linked to gender equality in the workforce. Organisational performance has improved. Companies will be better able to recruit and retain talent. In many civilizations, women have less access to productive resources, education, skill development, and job possibilities than males. This is mostly due to long-standing societal conventions that assign gender roles and are frequently reluctant to shift. Furthermore, women continue to perform the majority of unpaid care labour, which has become a growing barrier to their participation in productive employment, both in subsistence agriculture and in the market economy. The socioeconomic situation of women and girls in discriminated-against social groupings is poorer than that of their male counterparts. When a woman belongs to an ethnic minority in a community, she faces double discrimination, with extra obstacles and challenges in getting a suitable career and income prospects, as well as accessing numerous social services.

Myanmar has experienced significant socio-economic changes in recent decades, including military rule (1988-2010), during which the country was isolated from the rest of the world, and economic liberalisation, during which the majority of the country's social rules and professional aspirations changed (Lall, 2016). Among the changes were a reduction in the government's involvement and the growing importance of the market economy in the country's progress. The country has had unprecedented economic growth throughout this era of transition, with yearly growth rates ranging from 5 to 10% in each of the past ten years (IMF, 2018). After 60 years of seclusion, autocratic rule, and constant armed conflict, Myanmar has embarked on a historic road of peace, governance, and economic reforms. Other issues that women challenge in Myanmar involve their concentration in vulnerable jobs, sectoral and occupational fragmentation, gender wage inequalities, low skill levels, and carrying entire responsibility for care work. In Myanmar, there is a significant salary disparity between men and women. The average income for female employees is only 71 percent of the average wage for male workers, according to the household survey (MCLS), but the fraction is expected to be 87 percent based on data from the labour force survey (LFS). After adjusting for the bias in projected average earnings due to wage work selection, we find that the adjusted average female salary in both surveys is 70% of the adjusted average male wage. Many of the rules and

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

regulations affecting women's economic empowerment in Myanmar are new, and there has been no evaluation of their implementation or study of how they could affect women.

Figure:2 Labour Force Participation Rate

Source: ILO(2018) Labor Force Participation Rate

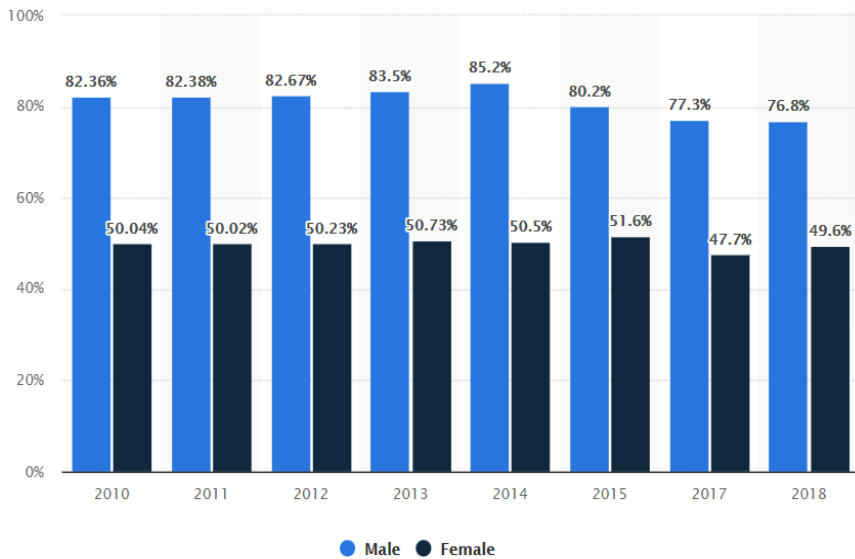
This data depicts Myanmar's and its surrounding nations' labour force participation rates. Two components stand out in the graph when the ILO's models for 2018 are used where this amount of engagement is much lower than in Vietnam, Cambodia, and the Lao People's Democratic Republic, which is frequently used as benchmarks for Myanmar's success. First, men's involvement is consistent throughout the area, ranging between 80 and 85 percent. Second, women's involvement

varies greatly, with women's participation in Myanmar being 28.82 percentage points lower than men's.

Myanmar, in general, has problems with enforcement, not just due to the shortcomings of enforcement procedures, but also because many women labour in the informal sector. Pregnancy, childcare, and family duties continue to be substantial impediments to women's professional progress, and women continue to be exposed to discrimination, harassment, and violence in the workplace without strong steps to enforce regulations and reform workplace culture. Despite the fact that the rate of participation in the labour force in Myanmar by gender has been a huge and wide gap between males and females, despite the fact that it is passing year by year, and whatever done for equal opportunities as visual attractions to citizens, the rate of participation in the labour force in Myanmar by gender has been a huge and wide gap between males and females as data from statistia, 2021.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

Figure 3: Labour force participation rate in Myanmar from 2010 to 2018

Source: Statista (2021)

The COVID-19 epidemic has raised the need for unpaid care labour in Myanmar since school closures have resulted in more hours of childcare employment. With more family members self-isolating at home and a greater emphasis on hygiene, there will most certainly be more cooking and cleaning labour necessary. In spite of a considerable decrease in destitution over the final decade, 24.8% of Myanmar's populace is destitute. 32.9% of the populace live so near to the destitution line that they are vulnerable to falling into destitution as a result of financial shocks. Another imperative measurement of the financial setting is that 83% of labourers in Myanmar are in

casual business, meaning they don't have to get to social security, such as paid debilitated takeoff, paid maternity to take off, or wellbeing insurance. Myanmar's high poverty rate and lack of adequate safety nets pose unique challenges, highlighting the devastating impact of widespread COVID-19-related job losses across the country, particularly in the garment sector (which employs approximately 90% women) and tourism sector (which employs approximately 60% women). The most important hardship they experienced as a result of the COVID crisis, according to 107 male and female key informants from various categories, was a loss of income.

No matter how people try to change and live in the new society, there still need to have official rules and laws to protect women from different forms of discrimination. In every decade in Myanmar, human rights have been horribly violated by government institutions, especially from the military. Citizens are prohibited to criticize and punish the actions of the military according to the 2008 Constitution which is taking advantage of the military. Therefore, the military use systematic rape to frighten the ethnic people from the war zone. Many women from different war zone have experienced the same sexual violence and there has no chance to get recorded for all cases. Besides, there has not been any great punishment for the culprits. According to Systematic rape is used as a weapon of war” released by DVB as a news and press release in July 24, 2014,

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

under Burma's 2008 constitution, any crimes committed by military personnel are to be tried by a military court, granting almost complete impunity to the armed forces. Arr Khon, from the Kachin Women's Peace Network, believes rape is used systematically by the Burmese military as a weapon of war. (DVB, 2014). This is a visual example of institutional discrimination and abuse of women.

Another disclaimer for the failing of gender equality is the unadaptable minds of holders who are bided with the culture and traditional norms. It is not easy to teach a new trick to old dogs. Therefore, the young generation needs to be game-changers who really understand the value of gender equality, need to practise in their daily lives and at the same time, hand this good equal practices to the next generation as a gift of harmony and peace.

5. The impact with researched data in gender inequalities for economic development

In Myanmar, gender equality necessitates a delicate balancing act between traditional and historical standards and current outcomes. Traditional gender norms are well ingrained in Burmese society, internalised and sometimes unchallenged. Myanmar's high levels of gender disparity have begun to be recognized after the country opened its borders in 2010. According to statistics, men and women have equal access to

education. Women, on the other hand, have a lower labour force participation rate, resulting in a lack of long-term political and economic empowerment. From 1962 until 2010, Myanmar was controlled by a series of military governments (all of which were headed by men). Traditional cultural attitudes that link males with the public office were reinforced by these regimes. Women are pushed out of leadership positions and into domestic and support jobs. The country as a whole was impoverished as a result of the military regimes' actions, but women were frequently disproportionately afflicted. Government expenditure on social sectors like education and health, which women prioritise more than males, has been tiny for decades, and despite recent improvements, the percentage of the budget dedicated to these ministries remains exceptionally low by worldwide standards.

The finest example of economic growth as a result of gender equality progress may be seen in Japan, where a strategy known as "womenomics" was implemented in 2013. This program closed the gender gap in formal labour force participation while also increasing GDP by 13 to 15%. Although the program has had some success, more preparation is needed, such as improved childcare, less decriminalisation based on gender in the workplace, and assistance in obtaining full-time, high-paying employment for women. Gender equality in Myanmar's education has a clear impact on the labour market,

posing a hurdle to economic progress. With more educated women in the workforce, there will be greater competition for good positions. At the same time, increasing the number of competent women employees may broaden the labour market and, as a result, raise a country's GDP. This also indicates that firms may eliminate gender discrimination in the workplace by investing in women workers at the same salary as men.

As previously said, Myanmar's legislation and policies still require a great deal of amendments and improvement. In most Myanmar homes, males are always in charge of making decisions. This statement emphasises the necessity for the Myanmar people to battle from the family governing structure to national gender policy and law. One issue to remember is that no matter how large the numbers are if there is no solid infrastructure and policy for gender equality, policies will continue to discriminate against women.

6. Conclusion

This paper has presented an overview of the data sources available in Myanmar that pertain to equitable educational participation, especially for people of various ethnicities. In general, Myanmar has various obstacles in terms of data collecting and reporting on gender gaps and equitable access. It is especially crucial to recognize the complexities of gathering data on ethnic women and girls. The major conclusion is that

gender disparity in education is detrimental to economic progress. Most of the communities which do not invest in females must pay the price in terms of slower growth and lower revenue. Indeed, fostering gender balance in education and employment appears to be one of the few policies that have been labelled a "win-win" strategy. It would improve economic prosperity and efficiency, as well as other important human development goals like decreased mortality and fertility. It would also be inherently beneficial.

As mentioned above, the equation matters in acquiring gender equality in Myanmar. But how can we achieve gender equality in education? Giving awareness and knowledge is not enough to influence the social norms and traditional practices. Especially, Myanmar women are always regarded as having responsibility for household things, children and social dealers. Due to these social expectations, many people cannot turn their back on their family members even though those women are educated. So the point here is that women are not enough just being able to get education opportunities. The surrounding environment needs to give places and positions for women to have chances to show their abilities and power. In every human society, trust is the foundation to continue working together. When women are given positions, trusting them can be a plus to create a positive environment with the influence of gender equality.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

Some ways to overcome gender discrimination towards prosperous countries with gender equality have been recommended for further progress of our community.

1. Internet users in Myanmar have sharply increased since 2016. This could be a new building to create a fair and equal environment in Myanmar. However, only 28% of Myanmar women own mobile phones. (et **women** are 28% less likely than men to own a mobile phone, the primary means **of** internet access in the country, and **women** experience related disparities in <https://www.irex.org/resource/ending-gender-digital-divide-myanmar-problem-driven-political-economy-assessment>. First thing first, it is needed to give digital access opportunities for women. At the same time, be aware of upcoming harassment from the internet. Therefore, every person needs their safety in using the internet, the government needs to regulate the security of people who live on the internet too. A safety digital environment could bring unthinkable opportunities for well being and job creation for citizens and may lift the gap between women and men.
2. Starting a small business from home can also be a new opening door for the income of women. As to connect with the digital skills, women can combine their ability with the help of it and grow their business faster and

wider. More and more young women need to be encouraged to start their own businesses. Starting to give a hand to one girl can be a massive change for other girls. Additionally, every change needs to be made by individuals, so then, this beautiful ritual will be contiguous to others. From there on, a better working environment will exist for the next generation.

3. Another field to lift the participation of women in the tourism industry. Firstly, the country can promote ecotourism. From there on, the rural countryside can be developed easily. Besides, popular places will easily be entered by NGOs so then, the spreading of gender equality will be doubled. With this plan, both the countryside and women's lives can be developed at the same time. This will level up the growth of the country's GDP and make women keep up with the age.
4. Take an example from the previous success stories and plans and come out with a flexible and appropriate strategy and plan for the uplifting of women's lives and decreasing the inequalities (upward social mobility of women). Every plan has its own weak points and strong points. Therefore, it is needed to adapt and polish the plan of better access for women.

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

From the triumph of women's equality, people can move to the next level of searching and balancing the equality of different discrimination depending on their colour, sexual orientation and their own identities. Therefore, Gender equality is connected to all different sorts of fields and now it is time to take a step from each and everyone for the growth of every field.

References

ASHA CLEMENTI AND REBECCA CRISP(2018). Reality or rhetoric: The role of education in achieving gender equality in Myanmar

Advancing Myanmar's Gender Equality(2019). Retrieved

March 08, 2019, from

<https://www.mmtimes.com/news/advancing-myanmars-gender-equality.html>

Derek H. C. Chen(2004). Gender Equality and Economic Development: The Role for Information and Communication Technologies

*EMPLOYMENT AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY FACT SHEETS 2019. Retrieved from ILO Regional Office for Asia and the Pacific
/http://www.ilo.org/asia/areas/green-jobs/GreenjobsAP@ilo.org*

EQUATE Project, Management Systems International (Prime Contractor) (2008). EDUCATION FROM A GENDER EQUALITY PERSPECTIVE

*GENDER INEQUALITY IN MYANMAR(2021). Retrieved from
<https://www.agipp.org/en/gender-inequality-myanmar>*

GENDER EQUALITY AND WOMEN'S RIGHTS IN MYANMAR A SITUATION ANALYSIS (2016)

International standards on women and work in

Myanmar(2017). Retrieved July, 2017 from

<https://investinginwomen.asia/knowledge/university-sydney-june-2017-international-standards-women-work-myanmar/>

Joan Clos Under-Secretary-General, United Nations Executive

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

Director, UN-HABITAT (2010). Gender Equality and Development: The Global Urban Economic Dialogue Series

- Labour force participation rate in Myanmar from 2010 to 2018, by gender(2021). Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/1066993/myanmar-labor-force-participation-rate-by-gender/>*
- Moheyuddin, G. (2005). Gender inequality in education: Impact on income, growth and development.*
- [Myanmar - Gender Equality - 2022 Data 2023 Forecast 1990-2020 Historical](#)
- Minoletti, Paul(May, 2017). Gender Inequalities in a Decentralised Myanmar*
- Mignolet, Paul(April, 2016). Gender (in)Equality in the Governance of Myanmar: Past, Present, and Potential Strategies for Change*
- MYANMAR EMPLOYMENT AND ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY FACT SHEETS 2019. Retrieved from International Labour Organisation*
- Myanmar 2018 Education Budget Brief. Retrieved from <https://www.unicef.org/myanmar/media/1901/file/Myanmar%202018%20Education%20Budget%20Brief.pdf>*
- Paez, Gustavo Nicolas and Tin, Myat Su(2020). GENDER-BASED DIFFERENCES IN MYANMAR'S LABOUR FORCE*
- Reality or Rhetoric: Understanding Gender Inequality and Education in Myanmar(2020). Retrieved July 30, 2020, from <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/reality-or-rhetoric-understanding-gender-inequality-and-education-in-myanmar/>*
- UN Women Myanmar. Retrieved from <https://asiapacific.unwomen.org/en/countries/myanmar>*

*UNFPA Myanmar(2018). What we do - Gender Equality.
Retrieved from
<https://myanmar.unfpa.org/en/node/15284>*

Dimensions of Gender Inequality in Myanmar

This page left intentionally blank

Myanmar Economy under the Military's Regime*

Min Thang¹

Abstract

Myanmar is currently undergoing a political and economic crisis after the military forcefully seized power from the elected civilian government on 1 February 2021. This effectively marked a return to military rule after nearly ten years of civilian rule, halting the economic transformation of the country since 2011. This article provides a brief history

¹ Min Thang studied Bachelor and Master in religion studies at Senate of Serampore University in India from 2008-2016 and written thesis on “*Critical Analysis on the Impact of Christianity towards Matu-Chin Culture in Chin State, Myanmar*”. And written Master Thesis on “*The Concept of Peace and Its Significance for Establishing Religious Harmony in the Context of Myanmar*” in Myanmar Institute of Theology and Stockholm School of Theology in Sweden from 2017-2019. He has been elected for International Student Exchange Programme from Myanmar Institute of Theology to Stockholm School of Theology in Sweden in 2018. He has studied trip to Israel, Lebanon, Jordan and Palestine in 2018. He served as lecturer in Shan State Baptist Theological Seminary (2019-2021). He has written several articles in English and presented various papers within Myanmar and International Conference mostly on ethnicity, religion, and politic of Myanmar.

*I am grateful to God for allowing me to write this article. I would like to acknowledge with my sincerely thanks to Inya Economic Journal and Ko Thurein Lwin for his encouragement to write “*Myanmar Economy under Military's Regime*” and to publish this article. I dedicated this article to my father (late), Ri Tang, who was suffered from gout and Covid-19 without taking any treatment since the coup 2021 and passed away in 5 February 2022.

© The Author(s) 2022. Published by Inya Economics. All rights reserved. For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.
Inya Economic Journal (2022), Vol.2 (No.2), 74-119.

Myanmar Economy under the Military's Regime

of the economy in Myanmar. Here why the economy in Myanmar is important to be studied are the basic needs for the survival of human beings: food, and shelter, which depend on the economic situation of the country. This paper also attempted to study the economic and political imbalances of power in Myanmar society under military rule. Since the coup, the economy in Myanmar has been in free fall, with new investments dying up, even the withdrawal of existing investments and western countries' sanctions on the military regime. If the security and economic situation does not stabilize soon, up to 25 million people, 45% of Myanmar's population could be living in poverty by 2022.

Keywords: Economy, Military Coup, Politics, and Myanmar

Introduction

After decades of isolationist military rule left Myanmar in desperate poverty. Since the military coup of 2021, Myanmar's economy has collapsed. Prior to the 20th century, Burma was the richest country in Southeast Asia. In 1948, when Myanmar got its independence from the British, observers were optimistic about its economic prospects. Not only did Myanmar possess an abundance of natural resources, such as oil, timber and precious minerals, but Myanmar also had a higher jumping-off point than its neighboring countries in the region: In fact, in 1950, Myanmar's per capita income was on par with or higher than that of Hong Kong, Korea, Malaysia, and Thailand (Wong, 1997). At the coming of the 21st century, however, it was the poorest country in Southeast Asia (Turnell, 2009). Today,

Myanmar remains one of the poorest countries in Southeast Asia. Such economic stagnation has coincided with decades of military rule and internal conflict since independence. Beginning in 1962, Myanmar has been under the control of a military regime that has continuously violated human rights. In 2011, under transition from dictatorship rule to partial democratic reform, Myanmar became an interest internationally for economic investment and development in various ways. Even world leaders such as Barack Obama, the President of the United States of America and others visited Myanmar. Despite a transition to quasi-civilian rule in 2010, the military regime seized power again on 1st February 2021, overthrowing an elected civilian government, and taking control of the economy and government. Alongside the Covid-19 pandemic, the economic and political turmoil brought about by the coup is expected to double Myanmar's poverty rate in 2022 (ANI, 2021).

This paper provides an overview of Myanmar's economy, particularly under military rule between 1962-2010. Here, I highlight three key features characterizing the military's control of the economy during this period: (1) the indiscriminate self-enrichment of the generals at the expense of the general population, (2) the pursuit of incoherent and erratic economic policies, and (3) the practice of economic discrimination that disadvantaged ethnic minority groups. Despite the progress

Myanmar Economy under the Military's Regime

made during the period of reform between 2010 and 2020, I conclude the paper by offering some sobering considerations on how the 2021 coup will have severe repercussions for Myanmar's economy lasting long into the future.

1. Background and Economic Context of Myanmar

Myanmar's population of 55 million people makes it the largest country in Mainland Southeast Asia. Its population is ethnically diverse, with the government of Myanmar officially recognizing 135 different ethnic groups. During the British colonial period, Burma was annexed to British India in three stages (from 1824, 1852, and 1886). Regions that were predominantly Bamar were directly ruled as part of Ministerial Burma or Burma Proper, while the Scheduled or Excluded Frontier Areas – where most ethnic minorities were located – were indirectly ruled (Melissa Crouch: 2019). Non-Burmese ethnic groups such as the Karen and Kachin were favoured by the British, particularly in the military and police force. In 1941, members of a Burmese anticolonial movement called the "*Thakins*" helped the Japanese invade Burma. Non-Burmese groups such as the Karen and Kachin tended to aid and support the British. World War II increased hostilities between the Burmese and the frontier ethnic groups - hostilities that persist today. Immediately after independence, problems arose between the new government and the Karen, who had opposed

independence from Britain and had no autonomous area. Many Karen were Christians (the Burmese are Buddhist), and anti-Christian massacres of Karen villagers sparked a Karen revolt against the Burmese government (Mirante, 2022).

In 1948, when Myanmar got its independence from the British, parliamentary democracy was introduced. However, in 1958, the democratically elected government voluntarily gave up power to the military for two years due to domestic instability stemming from the civil war beginning in the 1950s. In 1960, the military returned power to the civilian politicians, but just two years later in 1962, Ne Win's military would forcefully depose Prime Minister U Nu and retake control of the country, ending Myanmar's short-lived experiment with parliamentary democracy. It was because the Karen and other ethnic minorities revolted against the Burmese government and the country was in an unstable situation at that time. Ne Win took over power from civilian leaders and Myanmar became directly under the military regime, many ethnic minorities lost their basic human rights, equal rights, government jobs, and opportunities for power-sharing as citizens of Myanmar. In 2011, Myanmar underwent political reforms and reintroduced democratic elections. Despite the various changes in Myanmar's socio-economic and political context since 2014, religious tensions have worsened. With the 2021 military coup, political, healthcare, and socio-economic problems have sharpened.

Myanmar Economy under the Military's Regime

When it comes to its economy, Myanmar is a predominantly agricultural country (Thawngmung, 2003). About 70% of its population live in the rural areas, engaged mainly in the agricultural, fisheries, and forestry sectors. Every effort is made to encourage rice production to meet the demand of both increasing local consumption and foreign exports (Than, 2006). Before the military rule, Myanmar was also a significant producer and exporter of lead, silver, and zinc within the region. It produced a significant number of precious and semi-precious stones, such as diamonds, jade, sapphires, and rubies, which are exported. When the military took power in 1962 however, gem mining and selling were banned as part of the nationalization of industries. Although the country has large areas of arable land, forestry, minerals of numerous varieties, freshwater and marine resources, and plentiful natural gas reserves, Myanmar remains poor due to isolation and mismanagement by its own people after independence (Bhasin, Ibid).

While Myanmar's ethnic states are blessed with a wealth of natural resources and biodiversity, they have been cursed by the unsustainable extraction and sale of those resources, which has fueled the armed and ethnic conflict. Military offensives into resource-rich ethnic areas have expanded the Myanmar Army's presence in places that were previously controlled by the de-facto ethnic government. Resource projects have collected huge revenues for the army and the central government but have not

benefited local populations, including the marginalization of ethnic minority women in rural areas. Furthermore, such resource extraction projects have brought about environmental destruction, human rights abuses, and loss of livelihoods, with unique impacts on women (My Justice Report, 2017).

2. The military of Myanmar

When the military (*Tatmadaw*) came to power in 1962, army leaders affirmed the self-appointed role of the military as the guardian of the Burma state and the promoter of social revolution (F. Cady, 1966). Under the leadership of general Ne Win, the Union Revolutionary Council introduced the Burmese Way to Socialism. The Burmese Way to Socialism was characterized by isolationism, totalitarianism, superstition, xenophobia, sinophobia, and the rejection of Cold War politics. It has largely been described by scholars as an "abject failure", and as turning one of the most prosperous countries in Asia into one of the world's poorest. Burma experienced greatly increased poverty, inequality, corruption and international isolation, and has been described as "disastrous"(Burmese Way to Socialism: 2022).

Under this regime, Burma became isolated from the outside world. Foreign residents were kept to a minimum and tourists were actively discouraged. Popular writings about Burma were scarce and generally uninformed. Only a few

Myanmar Economy under the Military's Regime

journalists were accepted into Burma with limitations placed on where they could travel to (Lintner, 1989). Outsiders wishing to study the country tended to be viewed with suspicion, either as potential challengers to the official version of Burmese history of 'alien cultural influences (Selth, 2015).

They developed their own version of the national ideology. It held that the nation's goal was to build a society free of want with a "politico-economic system based on eternal principles of justice, liberty and equality." Josef Silverstein stresses three types: (1) to restore peace and the rule of law, (2) to build a democratic society and (3) to develop a socialist economy (Silverstein, 1935).

Before the 1988 uprising happened in Myanmar, a regime that has used extreme levels of violence to hold onto power, suddenly found itself facing massive protests over its calamitous mishandling of the economy. The military regime viewed civilians as incapable of holding the country together because, since independence in 1948, there were fighting insurgencies in several parts of Myanmar. The political drama which culminated in the mass rallies of August and September 1988 actually began one year earlier, with Ne Win's sudden decision to demonetize all existing banknotes. This had a catastrophic economic impact, in particular on students who had saved up their tuition fees. It led to the 1988 uprising with the military government escalating the students and civilians. The

military used armed force and killed thousands of civilians and students in 1988 (Rodion Ebbighausen: 2022).

Between 1988 and 2011, political power was concentrated in the hands of the State Law and Order Restoration Council (SLORC), which was later reconstituted as the State Peace and Development Council (SPDC). The SLORC (and the SPDC) was dominated by a small group of senior military officers who sat at the top of the power structure. Thus, a small number of generals in Yangon held complete monopoly over economic and political decision-making authority in the society. There were no formal or informal procedures to check and balance this intensely concentrated nexus of power. The SPDC basically handled the security, political, and executive responsibilities of the government (Thawngmung, 2003).

Although Myanmar underwent reforms in 2011, including in the areas of politics, press freedom, healthcare, economy and society, the military seized power again in February 2021. The country's leader Aung San Suu Kyi and other political leaders were arrested, and more than 1510 people have been killed and thousands were detained (AAPP, 2022). These have been met with massive civilian protests.

3. An overview of Myanmar's economic history

3.1 Myanmar's economy during the colonial era

Under colonial rule, there were both constructive and destructive impacts on the local economy and population in Myanmar. On one hand, the colonial rulers introduced a system of currency alongside infrastructure development. But on the other hand, they also imposed a colonial capitalist system on the local population for their own interests.

3.1.1 Transformation of Myanmar's subsistence economy into an export-based economy

While rice has been cultivated since prehistoric periods, it was only about a century ago that Myanmar began to develop into a rice exporting country. During the middle of the 19th century Common Era (CE), rice was cultivated principally for domestic consumption and for a small irregular internal trade (Siok-Hwa, 1968). The growth of trade brought the British to Rangoon (Yangon), even as British rule in India expanded until it reached the borders of modern-day Burma. In 1926 under British rule East India Company annexed two provinces: Arakan (Rakhine) and Tenasserim (Tanintharyi), which were rich in teak and valued as a trade route to Siam (Thailand) and China (Furnivall, 1941).

In their bid to encourage trade between Burma and India, the British introduced the use of currency in Rakhine and

Taninthayi in 1835, in Lower Burma in 1852 and in Upper Burma in 1886. Until 1935, when Burma was still a province of British India, the government of India continued to print banknotes and mint the coins that circulated in both India and Burma. The British colonial rulers also invested in processing industries and infrastructure developments, such as railways, roads and other modern communications (Karlsson, 2010). They effectively developed the jungle and swamp region into cultivated land by encouraging migration, financing public networks and transpiration, building railroads, canals, and irrigation, processing industries and providing capital and tax exemption for the newly occupied lands. This policy expanded sown areas and promoted agricultural production and growth, making Burma one of the rice exporters in the world. Besides the milling and selling of rice, three other major profit-making activities under British rule were (1) the extraction of oil and of mining resources, (2) timber and (3) domestic marine transport (Odaka, 2016).

3.1.2 Transformation of state-societal relationships

Despite the positive developments of expanded agricultural production and trade, British colonial policy brought about the destruction of the self-reliant peasantry by subjecting it to market fluctuation, land taxation, competition for tenancy, indebtedness, and labor contracts (Thawngmung,

Myanmar Economy under the Military's Regime

2004). For example, before the British conquest, Burma economically consisted of more or less self-sufficient units (Htin Aung, 1965). With the advent of British colonialism, however, local farmers now had to hand over their rice harvest to the colonial rulers for export.

The nature of state-societal relationships in the countryside was also changed under the British. Burma Proper was developed into a “three-tiered pyramid” with “a small British group of civil servants, soldiers and businessmen” at the top. The middle class from which many student activists and nationalist politicians came “was composed of Burmese, Indians, and Anglo-Burmans, as well as a few Chinese and Europeans” (Maung Than, 2007). The colonial state essentially imposed a colonial capitalist system in Myanmar, which did not benefit the local population but the interests of the British merchant class and the colonial rulers. The colonial capitalist system-generated profit only for the colonial rulers who did not spend on local administration/government. Their aim was to buy cheap raw materials in Asia and sell them in Europe for profits. Burma for instance, was rich in rice, timber, oil, and minerals, with particularly valuable oil sources at Yenangyaung and a wolfram mine at Mauchi in the Karen hills that produced one-third of the world's wolfram. Between 1914 and 1942 the British investment in Burma tripled in oil, timber, mining, and rubber (McLynn, 2011). However, these industries tended to employ

Indian and Chinese workers, with the profits ending up in the hands of the British rather than in the hands of Burmese people (Odaka, 2016).

3.2 Economy after Colonial Rule

Since independence, politics has continuously played a critical role in economic policy formulation and implementation in Myanmar. From 1948 to 1958, the country was a parliamentary democracy based on British inspired constitution. Under the parliamentary rule, U Nu embarked upon a policy of nationalization. And he attempted to make Myanmar a welfare state by adopting central planning measures (Internet 2022). From 1962 to 1988, the country was ruled by Ne Win, who followed a socialist path featuring nationalization, isolation, and repressions. From 1992 to 2011, the country was ruled by Than Shwe, who restored a market-based economy, strengthened the balance of payments by exporting natural gas to Thailand and moved the country along a seven-step roadmap to a “discipline-flourishing democracy (Rieffel, 2012)”.

3.2.1 Myanmar’s Economy under Parliamentary Rule (1948-1958)

Right after independence, Myanmar was one of the largest rice producers in the world. From 1950 to 1964, the country shipped an average of 1.52 million tons of milled rice

Myanmar Economy under the Military's Regime

overseas annually, accounting for a quarter of the world's rice exports. The country's prosperity in the 1950s was not limited to agriculture. Post-independence, government investment was essential to restarting the newly independent country's economy and transforming its agriculture-based economy into an industrial one (Maung Than, *Ibid*). Additionally, Myanmar's first Prime Minister U Nu launched a four-year plan to convert the country into a welfare state. The goals included improvements in education, public health, subsidized housing, easy credit and debt relief. The early emphasis of the economic program targeted rural development rather than industrialization (Topich & Leitich, 2013).

Burma's early economic planning was also strongly influenced by international socialist trends. Democratic socialism was not only internationally fashionable at that time; it was generally viewed in Burma as necessary to get the economy back under Burmese control. The shift from colonial capitalism to socialism highlighted the dominance of a centralized system of control. Among the first acts of the U Nu government upon taking power was to nationalize the leases of the European firms that dominated Burma's teak industry in colonial times (L. Bryant, 2002). At that time, teak was one of Myanmar's major resources productions. U Nu compromised with the army over the commercial ventures of the Department of Special Investigations (DSI), which was initially established

by the military in 1951 to supply consumer goods at inexpensive prices to military personnel. Over the years, its economic activities expanded and became a model of the kind of efficiency that civil branches of the U Nu government lacked (Charney, 2009).

3.2.2 Myanmar's Economy under Ne Win's Military Regime (1962-1988)

After the 1962 military coup, as part of the “Burmese Way to Socialism”, the military regime nationalized all of the country's major industries into state-run enterprises, enacted strict government control and central planning, and subjected the country to economic isolation (Combs, 2021). All banks were nationalized, along with the transportation system, wholesale trade, retail trade, and foreign-owned companies. This led to a progressive breakdown of the formal firm type sector of the economy. Consequently, the country suffered mismanagement of resources, low productivity, high inflation, large budget deficits, an overvalued currency, total government control of financial institutions, little room for private enterprise, poor infrastructure and rampant corruption. The Burmese economy continued to deteriorate in the mid-1980s. Between 1981-1986, the national debt doubled to US\$ 2.8 billion. By 1986, the net debt burden was 650% of foreign exchange earnings, with a debt-service ratio of almost 60% of foreign exchange earnings.

Myanmar Economy under the Military's Regime

At the same time, the World Bank estimated that the value of Burma's export delinked by half, having dropped by 15% in 1985 alone, while rice ceased to be the major export item (Charney, *Ibid*). Myanmar's rice exports, which were at levels of 3 million tons annually under the British government, rose to a peak of 3.4 million tons in 1934, declining to barely 1 million tons under successive military regimes (Thawngmung, 2003). At the time of Ne Win's coup in 1962, official rice exports were up to some two million tons per annum. In 1988, despite a doubling in production, they were virtually nil (Smith, 1991). The continued economic problems due to increasing rice prices and demonetization of the currency would eventually lead to nationwide anti-government riots by mid-1988, which resulted in the collapse of the BSPP. In September 1988, a military government took power under the name of the SLORC following much political unrest.

3.3. Myanmar Economy (1988-2011)

After 1988, the regime retreated from a command economy. It permitted modest expansion of the private sector, allowed some foreign investment, and received much needed foreign exchange. All fundamental market institutions are suppressed. Private enterprises are co-owned or indirectly owned by the state. In 2007 Myanmar ranked the most corrupt country in the world. The market rate was around two hundred

times below the government-set rate in 2006. In 2011, the Burmese government enlisted the aid of the International Monetary Fund to evaluate options to reform the current exchange rate system, stabilize the domestic foreign exchange trading market and create economic distortions (Wikipedia: 2022).

General Than Shwe's military was demanding life out of the economy and the people. The general also had spent some \$ 4 billion on their new capital in Naypyidaw, where they could live like kings in splendid isolation. Most people lived on less than 1USD per day. In June 2007, the International Committee of the Red Cross (ICRC) took the unprecedented step of publicly rebuking the regime for the "immense suffering" it was causing people. The price of natural gas went up 500% and there were protests against the regime across the country.

The military government that brought Myanmar's long-suffering citizens into the streets was the shambolic and fast deteriorating state of the national economy by 1987, bringing the country to the brink of domestic and international bankruptcy. The Economy was mismanaged by the military regime in the country for almost 70 years. It had seen Myanmar decline from a country once regarded as amongst the most fertile and mineral-rich in Asia to one of the world's ten poorest nations. Since 1987, Myanmar became the Least Developed Country status at the United Nations (Smith, 1991).

4. Characteristics of the Economy under Military Rule

In the nearly half a century of military rule, its control of the military can be distinguished by three key features: first, the military's enrichment of itself and its generals at the expense of the population; second, the lack of economic orthodoxy in their enactment of economic policies, and finally, widespread economic discrimination under military rule.

The military has been adept at institutionalizing its involvement in the business. There are two prominent Enterprises/Corporations that are strangely under the Ministry of Defence- the Union of Myanmar Economic Holding Ltd (UMEH) and Myanmar Economic Corporation. The first is jointly owned by the Directorate of Defence Procurement and serving and retired military personnel. All major foreign investments are done only through this corporation and so far, it is reported that as many as 47 joint ventures have been entered into through its auspices. Its range of business interests are rather large and include gem production and marketing, garment factories, wood industries, goods and beverages and other trading companies, supermarket, banking, hotels, tourism, transportation, construction and real estate, computers, telecommunications, electronics and equipment and steel and cement industry. With no public transparency in its finances,

UMEH is reported to give business opportunities to the military leadership (Neihhsial, 2022).

4.1. Enriching itself via the Economy

While the Myanmar economy collapsed, the army continued to grow in size and strength (Chowdhury, 2008). Even as they did little in the way of implementing policies to support households and businesses, the military government spent heavily on itself. In 1988, for a country with no external enemies, defence spending was generally estimated to be sapping up some 40 percent of the national budget. The military government blamed economic difficulties on the crippling cost of long-running wars with various communist and ethnic insurgents, which had continued virtually uninterrupted since 1948. These wars also legitimized the military's hold on power and contributed to the siege mentality of successive governments in Yangon.

Furthermore, the junta delegated the day-to-day administration of the country to its regional commanders. The regional commanders supervised the construction of roads, housing, suburbs, and markets, rearranged and displaced urban and rural populations to accommodate tourism, military expansion, and other state priorities, and expanded surveillance and crowd control capabilities. This has allowed regional commanders to amass enormous wealth and power along the

Myanmar Economy under the Military's Regime

way, especially if they are posted to the commands flanking Burma's borders. There they oversee formal and informal trade, investment, transport and border crossings all of which provide ample opportunities for personal and institutional enrichment (Callahan, 2007).

Such personal enrichment was not only limited to regional commanders stationed at border regions. Whenever the military regime privatized state-owned enterprises, this appeared to be intended to provide members of the junta and their business associates with the opportunity to gain control of formerly state-owned assets, rather than to introduce genuine competition. Corruption was pervasive, with little transparency in the issuance of business licenses and permits. Instead, the military personnel and their associated business elites thrived on monopolies and cronyism. Big business conglomerates in Burma owned by these military-linked business elites operated as near-monopolies in a wide range of industries from agriculture to telecommunication (Kyaw, 2017). As an institution, the military also expanded its own economic and industrial base and set up profitable military corporate ventures, such as agricultural plantations, banks, and holding companies like the Myanmar Economic Corporation and the Union of Myanmar Economic Holdings, Ltd.

4.2. Erratic and poorly conceived economic policies

Throughout their reign, the Myanmar military also enacted erratic economic policies that did not adhere to orthodox economic principles. Although Myanmar was one of the richest Southeast Asian nations with its vast natural resources, under the military regime the economic situation of the people hardly improved. Even people working for the military, in politics or as members of the economic elite were reliant on the black market. In order to stop inflation and put an end to unregulated Chinese businesses active in the black market, the government decided overnight to devalue the country's currency kyat notes 25, 35 and 75 (Ebbighausen, 2022).

Another example of a policy that defied conventional wisdom was the decision to declare the Chin state as the "Tea State" in 2002. Farmers have no choice but to plant tea, with the military seizing land near towns to create its own tea plantations or selling off concessions to wealthy families to do the same. Many small farmers were hesitant to plant tea because tea requires more water, fertilizer and labour inputs than they could afford. The "tea state" policy disrupted what had been for years a very effective, traditional land management and tenure system. By giving priority to farmers willing to plant tea, the SLORC undermined the authority of village leaders. As a result, village collective life was characterized by greater conflict resulting from the difference between traditional management institutions

Myanmar Economy under the Military's Regime

and SLORC mandated tenure. Financial capital is particularly uncommon in Chin State. Sources of credit are insufficient. Poor families cannot readily access resources and most depend on informal borrowing from and economic relations with the better-off families in the locality. Moneylenders operate mostly in towns but cannot satisfy the high demand for credit in this fragile economy. Consequently, such poorly thought-through policies were not only detrimental to the economy of an already impoverished region, but also to the social landscape of the community.

4.3. Economic Discrimination under Military Regime

Discrimination is defined as any distinction, exclusion or preference made on the basis of a particular characteristic (such as race, sex, religion) that impairs the equality of opportunity and treatment (such as in employment or occupation). In the case of Myanmar, this has resulted in non-Bamar minorities being denied equal opportunities as the majority Bamar. Since 1962, authoritarian rule under Ne Win saw an emphasis on unity under the primacy of Bamar identity. The post-1962 regime unambiguously rejected the claim to nationhood by non-Bamar groups, and the military government nationalized the Bamar culture, religion, and language from the grassroots level to the Union level. The official discrimination against non-Bamar speakers also put the ethnic minorities at a grave practical

disadvantage, as those who could not become fluent in Burmese were excluded from any official jobs in a country where the Burmese speaking, Bamar-dominated state was by some way the largest employer (Cockett, 2015). Although the 2008 Constitution purports to protect the right of all citizens to choose their occupations (Article 349), many fields are dominated by the Bamar ethnic group in the country as a result of the military government's longstanding discrimination against ethnic minority groups. Today, few ethnic minorities are owners of large businesses in Myanmar.

5. Reform in Myanmar (2010-2021)

Since 2010, Myanmar has transitioned into a quasi-democratic country after almost 60 years of brutal dictatorship. There were various social, political, and economic changes. Political power was transferred to a civilian government in 2011, albeit one that was backed by the military under the leadership of President Thein Sein, with the military still holding major political and economic influence in the country. The new government has also carried out a series of economic reforms in various ways, with air-conditioned buses, shopping malls, and various developments popping up all over Myanmar. The country also opened up further to foreign tourists, bringing opportunities for development within the hotel and tourism industry.

5.1. Political Reforms

Perhaps the most significant changes have been in the political sphere in 2011 when the military implemented the 2008 military-drafted constitution that allows features of civilian-led limited politics alongside the unelected authoritarian power of the *Tatmadaw*. This conditional regime change would now situate Myanmar as a form of a hybrid regime, rather than a military government (Huang, 2021). In 2010 then, the SPDC held a general election in which the military-aligned Union Solidarity and Development Party (USDP) won election. In March 2011, the military government officially transferred power to the quasi-civilian regime and Myanmar's political system was transformed from a military government into a parliamentary democracy. That same year, the parliamentary democratic government enacted a series of political, economic, and administrative reforms in Myanmar.

President Thein Sein's inaugural address in March 2011 reached out to critics of the military junta and emphasized the need to put aside differences and collaborate for the good of the country. Long-time political prisoner Aung San Suu Kyi was also released from house arrest. In January 2012, Aung San Suu Kyi's National League for Democracy (NLD) became a legally registered political party and in April contested the by-election where it won 43 out of 45 seats – a result the military accepted

Chalk, 2013). Myanmar quickly became the darling of the world. Not only did the world's top leaders such as President Barack Obama visit Myanmar, popular film stars such as Jackie Chan, Angelina Jolie and others also visited the country.

5.2. Economic Reforms

In the early 2010s, Myanmar was in the midst of an astonishing transformation as it moved towards a more market-oriented economy. The government moved away from a centrally planned economy and towards a competitive private market that is integrated with the rest of the world (Robertson & Phyu, 2013; Bhasin, *Ibid.*). After decades of isolation from the western nations and limited interaction with its eastern neighbours, Myanmar embarked on a series of socio-economic reforms across all sectors (Howson & Lall, 2019). Trade embargos were rolled back and billions of dollars in aid were promised to make up for a lost time, paving the way for greater inclusion in the global economy. Top businessmen looked to invest in Myanmar. As new industries emerged and greater foreign direct investment entered the country, urbanization and rising incomes also led to greater opportunities for rural populations to seek out income diversification (online accessed 2021). The share of the manufacturing industry expanded from 20.4% of GDP in 2007 to 32.1% in 2012 (UNIDO: 013). By 2014, Myanmar's economy was the fastest growing economy in

Myanmar Economy under the Military's Regime

the world (Myint-U, 2019). Such optimism for positive change continued when Aung San Suu Kyi's NLD party came into government in Myanmar in 2016. Between 2011 and 2016, an average of 46 reforms were implemented annually to make setting up a business easier (DFAT 2016). As a result, Myanmar improved from a ranking of 182 out of 189 countries for ease of doing business in 2014, to 170 out of 190 countries in 2017.

6. The Military Coup (2021)

On 8 November 2020, general elections were held in Myanmar. The NLD won more than 60 percent of the vote and were set to consolidate their hold over Burmese politics, vowing to push for constitutional changes that would further limit the army's powers. However, the opponents, the pro-army USDP, claimed massive electoral fraud. While there were serious problems with the elections, including the cancelling of polls in several constituencies with large ethnic minority populations and the disenfranchisement of more than a million people, including Rohingya Muslim refugees in Bangladesh (Mynt-U, 2021). On January 29, the country's independent election commission – the Union Election Commission (UEC) – rejected allegations by the military that the election was fraudulent, saying there was no evidence to support the claims. Consequently, in the early morning of 1 February 2021, the opening day of the Union Parliament, Min Aung Hlaing,

commander-in-chief of the Myanmar Armed Forces, launched a coup overthrowing the country's democratically elected government. The military declared a newly formed "State Administration Council" on 2 February 2021 as the interim governing body, reserving for the Tatmadaw Commander-in-Chief the exercise of legislative power.

The Civil Disobedience Movement (CDM) started in Myanmar two days after the junta's February 1 coup. Refusing to work under military rule, doctors left their hospitals, railway staff stayed at home, banks and schools were closed, and other government employees stayed home. Medical workers across Myanmar began protesting the coup, wearing red ribbons and declaring they would not work for the new military government. Health workers in government hospitals and facilities issued statements opposing the coup. Photos were shared on social media showing workers with red ribbons pinned to their clothes or holding printed photos of red ribbons. Others used a three-finger salute as a symbol of pro-democracy protests. The CDM movement had an impact on the life of Myanmar, both constructive and destructive. Because the CDM movement has made life difficult for the people of Myanmar during the COVID-19 third wave where civilians are dying, there are limited healthcare workers to save civilians' lives. (It is because they do not want to work under the military government.) In another way, because of the CDM movement, the military

Myanmar Economy under the Military's Regime

government cannot run any government and other works across the country. Even if they want to do without the participation of civilians, they cannot run anything. They can run only in some cities, and township areas. In particular, in Chin State, the military cannot do anything even if they are afraid to leave township administration areas. All villages in Chin state are right now controlled by EAOs and CDF. At the same time, a parallel government composed mostly of elected legislators – the National Unity Government (NUG) – was created as a legitimate alternative to the military regime. Its armed wing, the People's Defense Force (PDF) was later launched as part of an armed movement against the military.

6.1. Economic Impacts of the Coup

Before the November election in 2020, the World Bank and the Asian Development Bank predicted that Myanmar would bounce back strongly from the economic impact of the global COVID-19 pandemic, with the economy set to grow at around 6 percent in 2021. In the aftermath of the military's February 1 coup, junta leaders sought to keep the economy on track by presenting themselves as business-friendly and saying that economic policies would remain unchanged during the state of emergency. The junta even appointed some individuals to Myanmar's key economic ministries who were well connected and well known to the international community. With the coup,

however, the World Bank's latest forecast reveals that Myanmar's economy is in dire jeopardy and is projected to contract by 10 percent this year due to the impact of the military takeover.

Within 80 days of the coup, there were already many signs that the economy was in free fall with the drying up of new investment, the withdrawal of existing investment and the halting of key international-backed infrastructure projects, as western countries reimposed sanctions on the military regime. Western business groups including the American, British, European, Italian and French chambers of commerce rejected the regime's invitation to meet with its cabinet members in March 2021. The impact of the coup has been to reverse the country's economic reforms and the economic progress made during the last decade. The coup has pushed Myanmar—previously one of the region's fastest-growing economies – back into dire poverty and left the economy on the brink of collapse (The Irrawaddy, 2021). The general strike called by the civil disobedience campaign has paralyzed government business, crippled the banking system and stifled output in what under the democratic rule was one of Southeast Asia's fastest-growing economies. International trade has stopped with tens of thousands of workers in logistics, transport, ports, customs, and clearance and government agencies observing the strike call.

Myanmar Economy under the Military's Regime

Factories have closed. Long lines have formed at bank ATMs caused by a shortage of cash delivered by the central bank.

In their attempt to control the opposition movement, the military has also enacted internet blackouts after the coup. These internet blackouts have affected everything from mobile money services to e-commerce and online food delivery services. Access to mobile money services including Wave money and KBZ pay has been crippled since March when the regime blocked mobile internet and broadband services. E-commerce business is down by 75 per cent, while online food delivery services nationwide are down 80 percent following the coup, according to reports. The result is that thousands of young people are now out of work (The Irrawaddy, 2021).

Myanmar's banking system has also been paralyzed since the coup as hundreds of branches of at least 31 local banks and 13 foreign ones have closed their doors due to staff strikes. All banking services have been halted in the country except for mobile banking and ATM services. As a result, almost all trading companies, especially those engaged in sea-bound trade, have been forced to halt operations, as the banks are unable to issue the documents needed to import and export goods. Companies struggle to pay salaries, as banks are not providing payroll services, and businesses suffer from cash shortages as bank branches have closed and the regime has ordered limits on

cash withdrawals for both individuals and companies (The Irrawaddy, 2021).

It is important to note as well, that all of these were happening at a time of the covid-19 pandemic. Lockdowns and containment measures disturbed supply chains, severely affecting businesses, especially in the retail, manufacturing and exports sectors, alongside smaller businesses such as market sellers, hairdressers and tailors. If the security and economic situation does not stabilize soon, up to 25 million people, or 48 percent of Myanmar's population could be living in poverty by 2022. Rising food costs, significant losses of income and wages, the crumbling of basic services such as banking and health care and an inadequate social safety net is likely to push millions of vulnerable people below the poverty line of USD 1.10 per day (Regan, 2021). Myanmar's currency, the kyat, has lost half its value since the coup, dramatically increasing the cost of imports, such as cooking oil or refined petroleum products, which has a knock-on effect on the price of all goods.

6.2. Social and Political Impacts of the Coup

In addition to the collective economic impacts of both the pandemic and the coup, the twin tragedies have also had an impact on society. During the CDM, health workers on strike against the military regime started to volunteer at charity health clinics. However, many of these clinics were shut down as a

Myanmar Economy under the Military's Regime

precaution against a surge in Covid-19 cases. The shortage of medical staff was also problematic when it came to Myanmar's vaccination program. Although India donated 1.5 million doses of a two-shot vaccine, many civilians feared vaccinations because they did not trust the military coup or did not want anything to do with the military regime. Many civilians are afraid to vaccinate against Covid-19 because of distrust of the military coup and even some people are not doing anything under the military regime. Some say that the Covid-19 vaccine donated by India was only vaccinated only by military families and the rest have already expired without vaccinating their own people. It is not only the military government (SAC) have manipulated the Covid-19 third wave impact on the life of the people badly in Myanmar society but also the parallel government (NUG) have also manipulated the life of civilians to fear and distrust the SAC in the country. In this, both parties have responsibility for the life of civilians in Myanmar.

Violence has also increased in the period after the coup. On the one hand, thefts and looting are becoming prevalent as the people's desperation grows. On the other hand, large-scale violent events are also on the rise. As of 16 November 2021, more than 1,200 people have been killed by the military, and thousands more arrested and imprisoned. The military has also engaged in the indiscriminate burning of villages and churches, forcing thousands of ordinary citizens to flee their homes. The

perpetrators of such violence are not limited to the military. Resistance groups have also targeted economic, communications and transport infrastructure deemed important to the regime. They have sabotaged more than 120 cell phone towers since June, most of which were used by MyTel, a company partly owned by the military. These affected not only the military's economic interests but also those of civilians. In addition, the resistance force has killed several people each day in recent months, including regime appointed local administrators, USDP members, security force personnel and alleged informants (known as *Dalan* in Burmese).

The ongoing armed conflict between the military and the PDF as well as other Ethnic Armed Organizations (EAOs) have created difficulties for vulnerable communities. Not only are people now afraid of getting caught in the crossfire when leaving their homes, but the war between the military, PDF and EAOs has also led to food insecurity, shortage of medicines and other necessities. This precarity is especially acute in the border areas where ethnic minority groups are mostly located. Critical health, education, and business services have been disrupted. Together with ongoing protests, conflict, and insecurity, these shocks have weakened consumption, investment, and trade, and constrained businesses operations and the supply of labor and inputs. This economic deterioration will be hugely damaging to livelihoods, which for many were already under severe strain.

Myanmar Economy under the Military's Regime

Around one million jobs could be lost, and many other workers will experience a decline in their incomes due to reduced hours or wages. There is an urgent need to “save lives, protect livelihoods, and reduce hunger and malnutrition (Global Report on Food Crises 2018: 2021)”. However, restricted humanitarian access to several areas hampers the ability of international aid organizations to provide crucial assistance to people in need.

Myanmar's political chaos and the resulting violence are taking place against a backdrop of a grave economic crisis, a sharp rise in poverty and food insecurity, a collapsed health system, and a serious Covid-19 outbreak. The junta may be able to insulate itself and its security apparatus from major hardship, but the implications for the population will be devastating.

7. Conclusion

Over the past 70 years, many Myanmar citizens, especially ethnic minorities, have suffered greatly under military rule and military control of the economy. Despite the various reforms that took place during the short-lived period of civilian rule, the 2021 coup and the ensuing political instability has set the country back for decades. In such conditions, the people of Myanmar have been faced with socio-politico-economic crises one after another with the Covid-19 pandemic and the military coup in 2021. They have suffered throughout different historical periods after Burma gained independence from Britain. For almost more than

70 years under military rule, many ethnic minorities have lost their basic human right, equality, government job, and power-sharing as citizens of Myanmar. The military takeover in 1958, 1962, 1988 and the present crisis in 2021 is not the same in the history of Myanmar. In the 21st century, the world has become a global village with modern information and technology and internet etc., which has not been used in the past 70 years under military rule in Myanmar. Civilians, military, and other opponent parties link each other in socio-economic, political ideology, social media in a domestic and global context. Therefore, there is insecurity and instability. All Myanmar citizens are going to suffer worse than before from civil wars. It is a hard time for the military (SAC) and NUG to control everything. Instead, civilians are losing their life by armed resistance to the military coup. There is more hatred between civilians, particularly towards the military and their relative families. One year after the military coup on 1 February 2021 to present 2022 the military government the so-called State Administration Council (SAC) cannot control the country smoothly. All ethnic areas and some regions are controlled by PDF/CDF and EAOs. Only cities and townships areas are controlled by the SAC and the rest of the villages are controlled by CDF/PDF and EAOs in most of the states and regions. Therefore, it is necessary to talk to both opponents at peace with dialogue. Without dialogue, there is no peace and reconciliation.

Myanmar Economy under the Military's Regime

We all know that now more than thousands of people are in urgent need of humanitarian assistance such as shelters, food, and clothes. There is more and more internal displacement (IDPs) within Myanmar and some are further fleeing to neighbouring countries. It is because of conflict between EAOs, CDF/PDF and Tatmadaw. Civil war brings nothing good to the people of Myanmar instead of killing its own citizens.

References

- Aung-Thwin, Michael. "1948 and Burma's Myth of Independence," in *Independent Burma at Forty Years Six Assessments*. Edited by Josef Silverstein. New York: SEAP, 1989.
- Batumalai, S. *An Introduction to Asian Theology*. Delhi: ISPCK, 1991.
- Bhasin, Balbir B. *Business and Investment Opportunities in Emerging Myanmar*. New York: Business Expert Press, 2014.
- Bhattacharyya, Harihar. *Federalism in Asia India, Pakistan, Malaysia, Nepal and Myanmar*. New York: Routledge, 2021.
- Bryant, Raymond L. "The Politics of Forestry in Burma," in *The Politics of Environment in Southeast Asia: Resources and Resistance*. Edited by Philip Hirsch and Carsol Warren. London: Routledge, 2002.
- Burma (Myanmar). London: Economist Intelligence Unit, 2011.
- Cady, John F. *Thailand, Burma, Laos and Cambodia*. New Jersey: Prentice-Hall, 1966.
- Callahan, Mary P. *Political Authority in Burma's Ethnic Minority States: Devolution, Occupation and Coexistence*. Washington: East-West Center Washington, 2007.

Myanmar Economy under the Military's Regime

- Chalk, Peter. *On the Path of Change: Political, Economic and Social Challenges for Myanmar* (Australian Strategic Policy Institute: Special Report, 2013).
- Charney, Michael W. *A History of Modern Burma*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Chowdhury, Mridul. *The Role of the Internet in Burma's Saffron Revolution*. Harvard University: Berkman Center Research Publication, 2008.
- Cockett, Richard. *Blood, Dreams and Gold: The Changing Face of Burma*. London: Yale University Press, 2015.
- Combs, Daniel. *Until the World Shatters: Truth, Lies, and the Looting of Myanmar*. London: Melville House, 2021.
- Constitution of the Republic of the Union of Myanmar (2008)*, Yangon: Myanmar Information, 2005.
- Cook, Paul., and Martin Minogue. "Economic Reform and Political Change in Myanmar (Burma)," *World Development*, Vol. 21/7. University of Manchester: Pergamon Press, 1993.
- Crouch, Melissa. *The Constitution of Myanmar: A Contextual Analysis*. New York: Hart, 2019.
- Dana, Leo Paul. *When Economics Change Paths Models of Transition in China, the Central Asian Republics, Myanmar the Nations of Former Indochine Fraçaise*. London: World Scientific, 2002.

- Furnivall, J. S. *Progress and Welfare in Southeast Asia: A Comparison of Colonial Policy and Practice*. New York: Institute of Pacific Relations, 1941.
- Howson, Camille Kandiko., and Marie Lall. “Higher Education Reform in Myanmar: Neoliberalism versus an Inclusive Developmental Agenda,” in *Globalization, Societies and Education*. London: Routledge, 2019.
- Huang, Roger Lee. *The Paradox Myanmar’s Regime Change*. New York: Routledge, 2021.
- James, Helen. *Governance and Civil Society in Myanmar: Education, Health, and Environment*. London and New York: Routledge Curzon, 2005.
- Karlsson, B. G. “Indigenous Politics: Community Formation and Indigenous People’s Struggle for Self-Determination in Northeast India,” in *Identities: Global Studies in Culture and Power*. Chicago: South Asia Language and Area Center, 2010.
- Konosuke Odaka, “A New Light to Shine? Historical Legacies and Prospects for Myanmar’s Economy,” in *The Myanmar Economy: Its Past, Present and Prospects*. Edited by Konosuke Odaka. Tokyo: Springer, 2016.
- Kyaw, Pyi Phyo. “In the Midst of Imperfections: Burmese Buddhists and Business Ethnics,” *Journal of Buddhist Ethnics*, 24 (2017): 297.

Myanmar Economy under the Military's Regime

- Liang, Chi-shad. "Burma's Relations with the People's Republic of China: from Delicate Friendship to Genuine Cooperation," in *Burma: The Challenge of Change in a Divided Society*. Edited by Peter Cary. Oxford: Macmillan Press, 1997.
- Lintner, Bertil. *Outrage, Burma's Struggle for Democracy*. Hong Kong: Review Publishing Company Limited, 1989.
- Longmuir, Marilyn V. *The Money Trail Burmese Currencies in Crisis, 1937-1947*. Canada: Southeast Asia Publications, 2002.
- Martin Smith, *Burma: Insurgency and the Politics of Ethnicity*. New York: Zed Books Ltd, 1991.
- Maung Htin Aung, *The Stricken Peacock Anglo-Burmese Relations 1752-1948*. The Hague: Martinus Nijhoff, 1965.
- McLynn, Frank. *The Burma Campaign Disaster into Triumph 1942-45*. New Haven and London: Yale University Press, 2011.
- Myint-U, Thant. *The Hidden History of Burma: Race, Capitalism, and The Crisis of Democracy in the 21st Century*. London: Atlantic Books, 2019.
- Nwe, Khin., Keisuke Kawata and Yuichiro Yoshida. "Recent Political Change in Myanmar and Its Impact on her Economic Growth," *Asian Economic Journal*, vol. 32/1 (2018): 39-54.

- Odaka, Konosuke. "A New Light to Shine? Historical Legacies and Prospects for Myanmar's Economy," in *The Myanmar Economy: Its Past, Present and Prospects*. Edited by Konosuke Odaka. Tokyo: Springer, 2016.
- Resource Federalism: A Roadmap for Decentralized Governance of Burma's Natural heritage (2017).
- Rieffel, Lex. *The Myanmar Economy: Tough Choices* (Global Economy and Development Working Paper 51, September 2012), 1.
- Robertson, Bart., and Moe Pwint Phyu. *Constraints to Women's Economic Empowerment in Myanmar* (Research Gate: 2013) Rodger, Ellen. *A Refugee's Journey from Myanmar*. New York: Crabtree Publishing, 2018.
- Selth, Andrew. *Burma (Myanmar) since the 1988 Uprising: A Select Bibliography*. Brisbane: Griffith Asia Institute, 2015.
- Siok-Hwa, Cheng. *The Rice Industry of Burma 1852-1940*. Singapore: ISEAS, 1968.
- Siwa, Zabra Yu., Seng Aung Sein Myint and Sarah L Clarke. *Re-Examining Ethnic Identity in Myanmar* (May 2019).
- Silvestein, Josef., "First Steps on the Burmese Way to Socialism," *Far Eastern Survey* 4 (1935).
- Steinberg, David I. *Burma/Myanmar: What Everyone Needs to Know*. Oxford: Oxford University Press, 2010.

Myanmar Economy under the Military's Regime

- Than, Kyaw. "The Status of the Agricultural Sector in Myanmar in 2004," in *Long Road to National Reconciliation*. Edited by Trevor Wilson. Singapore: ISEAS Publications, 2006.
- Than, Tin Maung Maung. *State Dominance in Myanmar: The Political Economy of Industrialization*. Singapore: ISEAS Publishing, 2007.
- Thaunghmung, Ardeth Maung. *Behind the Teak Curtain: Authoritarianism, Agricultural Policies and Political Legitimacy in Rural Burma/Myanmar*. New York: Kegan Paul: 2004.
- Thawngmung, Ardeth Maung. "The Socio-Economic Impacts of Rice Policies Implementation in Rural Burma/Myanmar," *Journal of Social Issues in Southeast Asia*, vol. 18/2 (October 2003): 299-321.
- Topich, William J. and Keith A. Leitich, *The History of Myanmar*. Oxford: Greenwood, 2013.
- Turnell, Sean. "Myanmar's Economy in 2006," in *Myanmar the State, Community and the Environment*, edited by Monique Skidmore and Trevor Wilson (Australia: ANU E Press and Asia Pacific Press, 2007), 109.
- Turnell, Sean. *Tiery Dragons: Banks, Moneylenders and Microfinance in Burma*. Copenhagen: NIAS Press, 2009.
- Wong, John., "Why Has Myanmar not Developed Like East Asia?" *ASEAN Economic Bulletin* 13/3 (March 1997).

Women and Gender Equality Profile: Republic of the Union of Myanmar Final Report. Japan International Cooperation Agency: 2013.

Searching for Justice in the Law: Understanding access to Justice in Myanmar Findings from the Myanmar Justice Survey 2017
https://www.myjusticemyanmar.org/sites/default/files/MJS%20Report_FINAL_online.pdf (accessed on 2 February 2022).

Sustaining Employment Growth: The Role of Manufacturing and Structural Change Overview (UNIDO: Industrial Development, 2013).

The Deadly Stalemate in Post-coup Myanmar. Yangon: Crisis Group Asia Briefing, 2021.

Ms S Chandra, Investing in Women Myanmar Country Context Paper, <https://investinginwomen.asia/wp-content/uploads/2018/01/Investing-in-Women-Myanmar-Country-Context-Paper-1-1.pdf> (accessed 7 July 2021).

UN warns Myanmar on the brink of economic disaster due to coup, Covid-19 reported by Asian News International (ANI)
<https://www.aninews.in/news/world/us/un-warns-myanmar-on-the-brink-of-economic-disaster-due-to->

Myanmar Economy under the Military's Regime

[coup-covid- 1920210502061742/](https://www.irrawaddy.com/news/burma/m-coup-covid-1920210502061742/) (accessed on 7 June 2021).

Myanmar's Economy in Freefall under Military Regime (The Irrawaddy), <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-economy-freefall-military-regime.html> (accessed on 15/5/2021).

Assistance Association for Political Prisoners "Daily Briefing in Relation to the Military Coup, <https://aappb.org/?lang=en> (accessed on 2 February 2022).

<https://reliefweb.int/report/world/global-report-food-crises-2018> (accessed on 15 November, 2021).

Helen Regan, Double Crises of Coup and Covid could Push half of Myanmar's Population into Poverty, UN warns, <https://edition.cnn.com/2021/04/30/asia/myanmar-coup-covid-poverty-undp-intl-hnk/index.html> (accessed on 2 May 2021).

Thant Myint-U, "What Next for Burma?" London Review of Books (March 2021) <https://www.lrb.co.uk/blog/2021/march/what-next-for-burma>

Global Report On Food Crises 2018, <https://reliefweb.int/report/world/global-report-food-crises-2018> (accessed on 2 February 2022).

Mirante Edith T., “Burma- Frontier Minorities in Arms
”Cultural Survival Quarterly Magazine (1987),
[https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-
survival-quarterly/burma-frontier-minorities-arms](https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/burma-frontier-minorities-arms)
(accessed on 2 February, 2022).

Burmese Way to Socialism,
[https://dbpedia.org/page/Burmese Way to Socialism](https://dbpedia.org/page/Burmese_Way_to_Socialism)
(accessed on 2 February, 2022).

Rodion Ebbighausen, The Uprising of 1988,
[https://www.dw.com/en/the-uprising-of-1988/a-
17005335](https://www.dw.com/en/the-uprising-of-1988/a-17005335) (accessed on 2 February 2022).

Jonathan Head, Myanmar coup: What protesters can learn from
the ‘1988 generation’ (March 2021),
<https://www.bbc.com/news/world-asia-56331307>
(accessed on 2 February 2022).

N. Neihzial, The Economic Consequences of Military Rule in
Myanmar,
[https://www.idsa.in/idsastrategiccomments/TheEconomic
ConsequencesofMilita
ryRuleinMyanmar NNeihzial 280108](https://www.idsa.in/idsastrategiccomments/TheEconomicConsequencesofMilitaryRuleinMyanmar) (accessed on 2
February 2022).

Myanmar Economy under the Military's Regime

This page left intentionally blank

Study on carbon taxation of Australia*

Sao Yu Nandi¹

Abstract

Australia is one of the countries with the highest emissions of carbon and other greenhouse gases, making carbon tax regulations a pressing policy issue for the country. It is an alarming issue all over the world causing great damage to mankind and the environment. Although small actions of taking care of the environment may seem less impactful, it gives an immense effect in the long term. This is one of the reasons countries should have strict rules on environmental issues such as implementing carbon tax. Australia has made a prudent plan on carbon taxation and this action will create a positive impact on the environment in future. After a long year of changes in carbon tax regulations, Australia has finally settled down with a policy. Several taxation methods were used in implementing the strategy that is suitable for

¹ Sao Yu Nandi is currently a Master of Economics student at the University of Sydney. She graduated from the University of Queensland with a Bachelor of Economics, majoring in Economics and Public Policy. Email: saoyunandi@gmail.com

* I would like to express my special thanks and gratitude to my mentors Ko Than Htun Soe, Ko Thurein Lwin, Ms. Isabel Chew and all the editor A Kos. I am very grateful that I have been given this big chance to write an academic paper at this level, which is a very rare opportunity for an undergraduate student. I am lacking in many perspectives of doing research and academic writing, but I will forever remember this experience as a milestone in my life. It was a harsh year for me since I had to do my final year of bachelor remotely while writing a paper at the same time. I wouldn't be able to complete this without the support of my family, friends and especially my mentors. I had to do several consultations with them to finally get on the right track and to start writing the paper. I, again, would like to express my utmost gratitude to all my mentors and editors for giving me the chance to write this academic paper.

© The Author(s) 2022. Published by Inya Economics. All rights reserved. For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.

Inya Economic Journal (2022), Vol.2 (No.2), 120-137.

Study on carbon taxation of Australia

the people of Australia. This paper reports the history of carbon taxation, the explanation of taxation theory that Australia implements, carbon tax rate, how the government generates revenue from the collection of taxes and its effect on households and their consumption.

စာတမ်းအကျဉ်း

ဩစတြေးလျနိုင်ငံသည် ကာဗွန်ဓာတ်ငွေ့ အပါအဝင် အခြားဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ ထုတ်လုပ်မှုတွင် အမြင့်ဆုံးသောနိုင်ငံများထဲမှတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ကာဗွန် အခွန်ကောက်ခြင်း မူဝါဒကို လိုအပ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စသည် အလွန်စိုးရိမ်ဖွယ်ရာကောင်း၍ လူသားနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်စီးနိုင်သောကိစ္စ ဖြစ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းရသည်မှာ အလွန်သေးငယ်သော လုပ်ရပ်ဖြစ်သော်လည်း ရေရှည်အတွက် အရေးကြီးသောလုပ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသောနိုင်ငံများလည်း ထိုကဲ့သို့ ကာဗွန်အခွန်ကို ရှေ့ရေးအတွက်ကောက်သင့်သည်။ ဩစတြေးလျသည် အမြော်အမြင်ရှိသော အစီအစဉ် ကိုလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး အနာဂတ်တွင် ကောင်းမွန်သော ရလဒ်ရရှိမှာဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပြုပြင်ပြီးနောက် အခွန်စည်းမျဉ်းသည် လက်ရှိ မူဝါဒနှင့် အခြေကျနေပြီ ဖြစ်သည်။ များစွာသောအခွန်ကောက်ခြင်းနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပြီး ဩစတြေးလျ နိုင်ငံသားများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် ကာဗွန်အခွန်သမိုင်း၊ အခွန်သိအိုရီ၊ အခွန်နှုန်း၊ ဩစတြေးလျ အစိုးရ၏

အခွန်ကောက်ခံမှုမှ အစိုးရဝင်ငွေရခြင်းနှင့် အခွန်ကြောင့် အိမ်ထောင်စုနှင့် စားသုံးမှုအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဖော်ပြထားသည်။

Key words: Carbon tax, climate change, Emission Reduction Fund, cap-and-trade scheme, Piguovian tax

Introduction

Australia's environmental issue is one of the main environmental issues to be solved due to its extreme climate and geographic location. The impact of climate change on the environment is immense and it leads to annual forest fires, water and land pollution and other environmental problems. This will gradually deteriorate not only wildlife but also mankind. Thus, in 2007 when the Labour Party came into power, Prime Minister Kevin Rudd endorsed the Kyoto Protocol (Crowley, 2021). This is the moment when Australia's carbon taxation journey has started. In this paper, the explanation of carbon tax theory followed by its background, tax rate, how the government's revenue and expenditure are collected from the carbon tax and the effects of the carbon tax on household consumption will be presented in this paper.

1. Carbon Tax Theory

The emission of carbon and greenhouse gases has rapidly increased causing air pollution. The firms and individuals that

Study on carbon taxation of Australia

cause air pollution are creating negative externality on the environment. An externality occurs when the action of one party directly affects the others although this is not reflected in the market price; the true value of goods or services. Since the decision-makers do not carry the full weight of the cost or benefit of the activity, it is not taken into account when the decisions are made. Thus, this encourages more pollution and harms the environment. There is no compensation given to the victim or beneficiary of externality. In general, there are two types of externalities- positive externality and negative externality.

Carbon emission is labelled under negative externality as it creates harmful effects on the environment. It occurs when the amount of externality is excessive compared to the effective outcome. Market failure occurs when there is a negative externality (Kagan, 2020). The firms decide the amount of production depending on the cost they made. As the firms only determine the private cost, they fail to take into consideration the external cost. When they add the external cost, it creates a deadweight loss to the economy by excessively producing beyond the socially optimal level. This results in market failure and this is the point when the Pigouvian tax comes into action.

The carbon tax is one of the methods that the Australian government adopted at the early stage of the carbon taxation scheme. It occurs when a certain price level is set by the

government and the firms pay taxes, according to the amount of emissions they made. The firms will find a new technology to reduce the emission or find alternative ways to avoid giving taxes to the government (Centre for Climate and Energy Solutions, n.d.). It is a type of Pigouvian tax, which is a corrective tax as well. It is a tax levied on every unit of the polluter's output in an amount equal to the marginal damage done at the efficient level of output (MacKenzie, 2020).

Cap-and-trade scheme (also known as tradable permits) is a method that allows polluters/ firms to buy a certain amount of permits that the government or the authority is allowed for a year. It is used in correcting the negative externality which will later lead to market failure as well. The government caps the amount of emission by setting up a permitted level. The number of issued permits is the desired level of pollution that the authorised body has calculated and allowed. Then the government set up a market for firms allowing polluters to trade permits. Cap-and-trade limits the amount of pollution but it leads to changes in the cost of reduction (MacKenzie, 2020). It is a quantity mechanism used to control the level of the emission. The emissions reduction fund (a cap-and-trade scheme) is a scheme that provides positive incentives for Australian firms to adapt new practices or upgrade equipment to reduce the emission amount of greenhouse gases. The government holds an auction where the amount and method of carbon emission have

Study on carbon taxation of Australia

been limited. This allows the firms to bid for the emission level and method they prefer. (Australia Government: Department of the Environment and Energy, 2019)

2. Brief of Political Background: How Carbon tax started

Australia was one of the earliest countries that signed the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) in 1988. Even though Australia was an early signatory, John Howard's coalition government (1996-2007) made restrictions on voluntary industry programmes and renewable energy targets which included carbon emissions. Still, in 2002, Australia refused to ratify the Kyoto Protocol. However, in 2007, the Labour Party government led by Kevin Rudd ratified the Kyoto Protocol as his first official act and pledged to introduce a national emission trading scheme by 2011. Although he had started on the first step on the climate policy journey, there was no Senate support on two occasions. Since then, his popularity had decreased and was later replaced as Labour Leader and Prime Minister by Julia Gillard in June 2010 (Bailey, MacGill, Passey & Compston, 2012). With the support of the Greens and three independents, the Gillard government continued to work on Kevin Rudd's attempt at environmental policy by reintroducing the carbon pricing scheme. This scheme was a success and approved by both

Houses of Parliament in November 2011 (Bailey, MacGill, Passey & Compston, 2012).

This plan came to action on the 1st of July 2012 as the Clean Energy Act 2011. It is a set of national policies planned to achieve clean energy by reducing the emission of greenhouse gas. However, when opposition leader Tony Abbott came into power, he revoked the carbon pricing scheme in 2014 (Bailey, MacGill, Passey & Compston, 2012). Instead, the Abbott Government set up the Emission Reduction Fund in place of the old carbon pricing scheme in December 2014 with an aim of a 5% reduction of the 2000 emission level by 2020. The 2015-onwards carbon pricing mechanism, which is also known as the Emission Reduction Fund, covers a wide range of big firms and industries. The long-term goal of the plan is to reduce the emission of greenhouse gas by 80% below the 2000 level by 2050. This includes the fact that over 50% of revenue generated from carbon pricing will be converted to financial support for low-income families through tax relief and benefit payments as well. However, politically sensitive sectors are not included in the taxation scheme, such as agriculture and road transport fuels. (Centre for Climate and Energy Solutions, 2011)

Study on carbon taxation of Australia

Figure 1: Timeline of the Carbon Taxation plan of Australia

3. Carbon tax rate

A carbon tax is a tax levied on polluters for emitting excessive amounts of carbon that could harm the environment. Australia is one of the countries that emit the highest per capita carbon emissions in the world (Morton, 2021). Two plans were set up in Australia's carbon pricing scheme: carbon tax and emission trading scheme.

In July 2011, prime minister Julian Gillard announced her plans on the carbon tax arrangement in detail, which is part of the Clean Energy Future plan. The taxation started its implementation on 1st July 2011. This implementation was made with the good purpose of anticipating the Australian economy to prosper without any environmental issues arising. However, this taxation has caused a viral debate around the country as people worry that the carbon tax will cause a large economic contraction, high unemployment, higher electricity prices and the ending factor of the coal industry (Meng, Siriwardana & McNeil, 2012).

Australia is one of the top polluting countries in the world as it contributes 1.5% of the emission of greenhouse gases in the world's pollution. The levels of Australia's carbon emissions are high since the economy is mainly on emission-intensive energy sources. Thus, the carbon taxation plan was

Study on carbon taxation of Australia

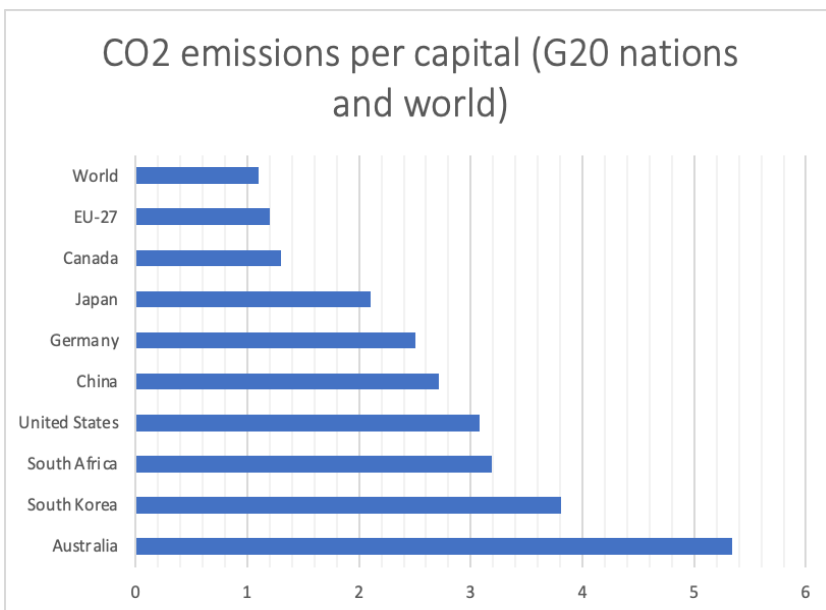
implemented to reduce the environmental risk and other uprising issues regarding carbon emissions.

Sixty percent of Australia's carbon pollution is covered by this carbon taxation (Rahman, 2011). This includes pollution from electricity generation, stationary energy, certain business transport, waste, industrial processes, and fugitive emissions (Rahman, 2011). For the first three years from 2012 to 2015, a fixed price of AUD \$23 is set, and it will rise at 2.5 % per annum in real terms. However, at the end of the fixed-price period, there was a rise in price to AUD \$25 due to inflation. It later transitioned into a cap-and-trade scheme, with a price cap and price floor. The government has estimated that \$71 billion will be received in the first 6-and-half years of the carbon taxation scheme (Rahman, 2011). Although the rate of a carbon tax is set up at a high level, the government implemented some tools to ease off the financial burden. Due to the government's estimation of the cost for average households when the taxation policy is applied, it has increased the price by \$ 9.9 AUD per week.

During the year 2012-2013, in the early phase of the carbon taxation scheme, the Consumer Price Index (CPI) is expected to be around 0.7% (Rahman, 2011). To ease this burden, the government has settled down the solution by spending over 50% of the carbon tax revenues on households. This has been used to offset the price impact for low- and

middle-income households. In 2012-2013, the income tax was cut off by increasing the threshold from \$ 6,000 AUD to \$ 12,800 AUD. In 2015, when the policy transitioned to the ‘Carbon Reduction Fund’, the income tax threshold was increased to \$19,400 AUD (Rahman, 2011).

Figure 2: Annual average 2015-2020 in tonnes of CO2

From this figure 2, Australia has the highest CO2 emissions per capita compared to the G20 nations and the world in the years 2015-2020. South Korea had the second highest emission, followed by South Africa. However, Australia has exceptionally exceeded the emission rate compared to other countries. This

graph highlights the fact that a carbon taxation policy is much needed for Australia.

4. How the government's revenue and expenditure is collected from carbon tax

The government has collected around \$ 6.1 billion in terms of revenue (Meng, Siriwardana & McNeil, 2012). The way the carbon tax revenue is collected depends on the tax rate and the base. The government has collected around \$ 6.1 billion AUD from the carbon tax.

The government spending on carbon tax can be seen in two scenarios, which are carbon tax only and carbon tax including compensation. Under tax-only conditions, there are no drastic changes in expenditures, but the changes are obvious under tax plus compensation scenarios. These tax revenues are subsidies to households. There are two assumptions for unchanging government expenditure. One is as the government real consumption follows household consumption, the decrease in one factor will make a decrease in another factor. Another assumption is the introduction of increased prices in tax will inflate government nominal expenditure. Thus, these two effects cancel out, showing an unchanged government expenditure (Meng, Siriwardana & McNeil, 2011).

5. Effects of the carbon tax on household consumption

Since there are both positive and negative impacts on imposing carbon taxation, the government implemented compensation to certain sectors such as different levels of compensation to manufacturers and exporters. The government-imposed reform of tax threshold and family tax benefits such as clean energy advance, clean energy supplement and single income family supplement for households.

By imposing a carbon tax, the households reduce the rate of consumption as the commodity prices increase. This will also affect the income of households as the factories and firms reduce the rate of production and thus, this resulted in labour reduction or lower wage rate. When the income decreases, the households reduce consumption as well. To solve this, the government introduced another additional intervention, a compensation plan for the households. A lump-sum subsidy is given to households which results in increased income and household real consumption (Meng, Siriwardana & McNeil, 2011).

6. Conclusion

The Australian Treasury made a large-scale carbon pricing model to explain the carbon tax. As it is a large-scale model, it is complex and ambitious. From the Treasury's report, the results for carbon pricing are positive; the economy

Study on carbon taxation of Australia

continues to grow and carbon emissions are reduced as well. Without the carbon tax, the Australian GNI per person will be 60% higher by 2050 and the carbon emissions will be 74% higher than today. On the other hand, carbon taxation is implemented and the GNI per person is at least 56% higher and the emission rate is 80% lower. From these 1.6 million jobs are created by 2020 and 4.4 million in 2050. This indicates that although there is a carbon tax implementation, the Australian economy is still blooming.

It can be said that Australia's carbon taxation is on the right track. From the observations, the emissions have been reduced to a certain level while the economy is thriving well at the same time. Although there were increases in prices of carbon-related goods and businesses, the government has compensated in other ways such as subsidies and balancing the economy. The limitation of this paper would be since this paper is based on a single country only, it would not be able to provide other data from different countries. In all, the Australian taxation plan is a suitable plan for the current generation as well as for the future since climate change is a serious and alarming issue that people seem to neglect.

References

- Australia Government: Department of the Environment and Energy. (2019). The Emissions Reduction Fund—what it means for you, Commonwealth of Australia 2019 (pp. 3-4).
- Bailey, I., MacGill, I., Passey, R., & Compston, H. (2014). The fall (and rise) of carbon pricing in Australia: a political strategy analysis of the carbon pollution reduction scheme. Retrieved from https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09644016.2012.705066?casa_token=yjqepQr6ZiYAAAAA%3AyshFNTe_fMhPOKIQlBQYB10FsBIhc51zUynLDqMhRPG23Bytu1dMVhGssfoQ7oS-y5F-ogR9wHU&journalCode=fenp20
- Center for Climate and Energy Solutions. (n.d.). Carbon Tax Basics. Retrieved from <https://www.c2es.org/content/carbon-tax-basics/>
- Center for Climate and Energy Solutions. (2011). Australia's Carbon Pricing Mechanism. Retrieved from https://www.c2es.org/wp-content/uploads/2011/12/Australia_Pricing_Mechanism.pdf
- Crowley, K. (2021). Climate wars, carbon taxes and toppled leaders: the 30-year history of Australia's climate response, in brief. Retrieved from

Study on carbon taxation of Australia

<https://theconversation.com/climate-wars-carbon-taxes-and-toppled-leaders-the-30-year-history-of-australias-climate-response-in-brief-169545>

Kagan, J. (2020) . Pigouvian Tax. Retrieved from <https://www.investopedia.com/terms/p/pigoviantax.asp>

MacKenzie, I. A. (2020). ECON 2030: Microeconomic Policy, Semester 2, 2020. Topic 2: Environmental Policy, The University of Queensland. (pp. 5-10).

Meng,S., Siriwardana, M. & McNeil, J. (2011). Australian carbon tax – winners and losers. Retrieved from https://www.une.edu.au/_data/assets/pdf_file/0003/23997/econwp11-3.pdf

Meng,S., Siriwardana, M. & McNeil, J. (2012). The Environmental and Economic Impact of the Carbon Tax in Australia. Retrieved from <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10640-012-9600-4.pdf>

Morton, A. (2021). Australia is shown to have the highest greenhouse gas emissions from coal in the world on a per capita basis. Retrieved 4 December 2021, from <https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/12/australia-shown-to-have-highest-greenhouse-gas-emissions-from-coal-in-world-on-per-capita-basis>

Rahman, M. M. (2011). The proposed carbon tax in Australia: impacts on income distribution, employment and

competitiveness. Retrieved from
https://eprints.usq.edu.au/20809/1/Rahman_2011_Income_Distribution_Theory_and_Policy_Conf_AV.pdf

Study on carbon taxation of Australia

This page left intentionally blank

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar? A way to move forward for constitution*

Thurein Lwin¹, Pyae Phyو Thu², Thae Myat Nwe³ and Htain Linn⁴

Abstract

Due to the conflict of civil-military relations based on the 2008 constitution, the military took the power from an elected government in February 2021. Furthermore, it seems that the clash has been between the military which does not have the willingness to leave the politics and the civilian politicians who seem giving pressure the military in order to remove from the politics. It is really important how we think about the role of the military as the military took part in politics since late 1958. However, the political and constitutional crisis which started in the 20th century might not be solved with the political result and political scenarios from the 21st century only. What Myanmar needs is a constitution based on the Panglong spirit with the agreement of all ethnicities and with solemn consideration for the needs of the ethnicities.

¹ Thurein Lwin is one of the founders of Inya Economics. His email is thureinlwin.ie.mm@gmail.com

² Pyae Phyو Thu is from the University of Yangon, a Political Science Major. She is a first-year post-graduate student. Her email is pyaethu193@gmail.com

³ Thae Myat Nwe is a fourth-year undergraduate student at the University of Yangon, Political Science Major. Her email is thaemyatnwe@uy.edu.mm

⁴ Htain Linn is a second-year undergraduate student at Dagon University, International Relations Department. His email is htainlinn024@gmail.com

* We would like to thank to editors and two anonymous scholars for their suggestions.

© The Author(s) 2022. Published by Inya Economics. All rights reserved. For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.

Inya Economic Journal (2022), Vol.2 (No.2), 138-172.

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

စာတမ်းအကျဉ်း

၂၀၂၁ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရပ်ဖက်-စစ်ဖက်ဆက်ဆံရေး မပြေလည်မှုများကြောင့် စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းမှု ထပ်မံဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် စစ်တပ်က နိုင်ငံရေးမှ ထွက်ခွာလိုမှု မရှိခြင်းနှင့် အရပ်ဖက်က စစ်တပ်နိုင်ငံရေးမှ ထွက်ခွာရန် ဖိအားပေးမှုများအကြား အကျပ်အတည်းဆိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လိုအပ်နေသည်မှာ ပင်လုံကတိကဝတ်ကို အခြေခံသည့် လူမျိုးစုအားလုံး လက်ခံနိုင်သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတစ်ခုရရှိနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ တပ်မတော်မှာ ၁၉၅၈ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးတွင် ထဲထဲဝင်ဝင်ပါဝင်လာသောကြောင့် ၎င်း၏ အခန်းကဏ္ဍကို မည်ကဲ့သို့ ထည့်သွင်း စဉ်းစားမည်မှာ အဓိကကျပါသည်။ သို့သော် ၂၀၂၁ခုနှစ်ကတည်းက စတင်ခဲ့သည့် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်း တနည်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အကျပ်အတည်းကို ၂၀၂၁ခုနှစ် နိုင်ငံရေးရလဒ်နှင့် အခင်းအကျင်းတစ်ခုတည်းအပေါ် မူတည်၍ ဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

Keywords: Military coup, Constitution, Panglong Agreements

Introduction

As the military staged a coup in 2021 again with the reason of election fraud, the real reasons behind the coup are needed to find out more. As there are a lot of phases such as the misunderstanding between the civilian government and the ethnic groups, the reasons could be understood more.

Furthermore, this paper also highlights the importance of the necessity of the constitution to solve the problems of Myanmar's politics. Moreover, it is necessary to consider the importance of Panglong promises, commitments, spirit, and the historical factors of ethnics in the constitution.

In this paper, information and data from various published books, papers, articles, reports, and government announcements are included as resources in order to support the paper. The timeline for the paper is from 1947 to 2021. Moreover, the paper also intends to give a quick understanding of past events which should be known.⁵

1. Literature Review

1.1 Panglong Agreement and Spirit

Ethnic groups in Myanmar have been fighting for equality, self-determination, and autonomy. There are two things that ethnic groups wanted before independence: (1) Federal, and (2) Democracy (Kyaw Win, 2010). Historians assume that Myanmar built a new nation as it got independence in 1948. However, the decisions made to gain independence have become a problem in present days. One of those is writing

⁵ The convoluted and complicated political processes are the challenges to analyzing Myanmar's politics. This paper was based on documented facts and data. However, considering the undocumented facts, some meaning in this paper may be disputable.

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

the 1947 constitution that triggered the prolonged civil wars. Soon after independence, the infant state encountered socialism and communism ideological conflicts. Although there were ideological conflicts, the 1947 constitution reflected the parliamentary democracy system. As a result of the 1947 constitution, monarchy (including ethnic monarchy systems) was limited in the country. After the 1962 military coup, these almost vanished in official status.

The initial point to building the new nation was the Panglong agreement which is truly influential for political historic events for the long period.⁶ The Panglong agreement led to the writing of the 1947 constitution and the gaining of independence.⁷ If they had not included respective ethnic groups in the Panglong agreement, only states under the Burmese government would have gotten independence (Rel et al., 2018). Hence, ethnic group leaders and General Aung San comprised

⁶ Only the Panglong cannot be enough if we study the Panglong agreement. Different perspectives would be known if the report from the Frontier Areas Committee of Enquiry (1947) and the 1947 constitution are studied along with the Panglong agreement. Dr. Lian Hmung Sakhong (Panglong Commitments, Criticism of the Union of Ethnic Nationalities signed the Panglong Agreement, 2013)

⁷ There were structural imperfections in the 1947 constitution related to the division of power and financial issues between the central and state level. The Principle of Genuine Federal (Shan Principle) was to amend this 1947 constitution. To create a Burmese state, equal authority to Hluttaw(Central), giving residual power to the states, to write the state's constitution, and autonomy were included in this draft. Dr. Lian Hmung Sakhong (Panglong Commitments, Criticism of the Union of Ethnic Nationalities that signed the Panglong Agreement, 2013)

because of the Panglong spirit. Historians said that ethnic leaders signed the Panglong agreement as they had faith in General Aung San, by taking risks (Zin, 2019). However, when he was assassinated unexpectedly, the facts in the Panglong agreement were neglected by the military and Bamar predominant political parties. (Myint (Taunggyi), 2016). Consequently, trust issues occurred between majority Burmese and minority ethnic groups, as well as political fractionation and conflicts. At that time, the important organizations which fought for independence like the Anti-Fascist People's Freedom League (AFPFL) had encountered a political split because of ideological differences and personal-based politics. The Panglong agreements, self-determination, and self-administration have faded away and are also diminished (U Sein Win, 1989). The worst thing is that the military broke the Panglong agreements and after the 1962 coup they feared that federalism might lead to the secession of the states. Thus, this is the reason for the prolonged internal conflicts (Kyaw Win, 2012). Abolishing the 1947 constitution and enacting the 1974 constitution caused problems much worse such as utter lack of trust in Bamar by minority ethnic groups and ceaseless internal armed conflicts. The breaching of the Panglong agreements is a long-standing political fraction in Myanmar.

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

1.1. Brief political transitions from 2010 to 2015

Political transition in 2011 was assumed as the successful bloodless transition from a military regime to a civilian hybrid regime. The Union Solidarity and Development Party (USDP) won the 2010 general election in which the National League for Democracy (NLD) did not run in the election. U Thein Sein led the government and top positions in the parliaments (Hluttaw) were selected by Senior General Than Shwe (Ye Htut, 2020). Then, President U Thein Sein and Daw Aung San Suu Kyi met first on 19th August 2011 and the NLD won the 2012 by-election. By this time the NLD had gained seats in the Hluttaw and some necessary changes had begun. (Ye Htut, 2020).

There was some political intensity while making changes. Some were the Myint-sone Dam case, peace process, Letpadaung Taung Copper Mining protest, Rakhine conflict, religious conflict, demonstration related to education reform, and labour. During 2010 and 2015, power tension occurred in the USDP party because of a lack of leadership within the party and solitary. The party was weakened as relations between the government, Hluttaw, and the USDP party and checks and balances were not done carefully (Ye Htut,2020).

A lot of necessary changes were made in the U Thein Sein regime and political downsides also occurred. Especially, political tension between Thura U Shwe Mann-led Hluttaw and

U Thein Sein-led executive government, one of the cases of the conflict is the resignation of members of the constitutional tribunal for the first time. However, there were good results such as suspension of the Myint-son Dam project, signing the Nationwide ceasefire agreement (NCA Agreement), acceptance of federalism by the military, settling the international debt, building good relations with the international community, the central bank less government control, led the establishment of Yangon Stock Exchange, starting of educational reforms and meeting with Daw Aung San Suu Kyi and President U Thein Sein, that freshens the federal democracy union dream of the public.

1.2. Brief political transactions from 2016 to 2020

NLD won a landslide victory in the 2015 general election and formed the government in 2016. Daw Aung San Suu Kyi also became the State Counselor. During her official term, two Presidents were appointed one after another, to show the stability and check and balance of the government. Moreover, the Myanmar Sustainable Development Plan (2018-2030) was drawn and enacted the long-term development policies to reduce inequalities between the grassroots community and the upper class.

The whole public including minority ethnic groups and different political groups voted for the NLD party in the 2015

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

election, with the attitude of not voting for the candidates but for the party as they believe that winning the NLD party in the election can hinder military dictatorship.

The NLD government did not achieve that much of its goals since it drove the bureaucracy apparatus to fix its pathway. For the aim of national reconciliation, the union ministers were appointed from other parties as well as the vice president was also appointed from Chin ethnicity. However, they were out of contact with ethnic parties which led to the discontent of ethnic parties and there were ethnic affiliated political campaigns for the 2020 general election (BBC Burmese, 2020). Besides, political groups dissatisfied with the NLD's performance formed political parties to compete with the NLD party in the 2020 general election.

The NLD government faced an economic decline, a lagging peace process, the Rakhine crisis, and the COVID-19 crisis. However, during this period(2016-2020), there was an influence on the government and the Hluttaw by the NLD party made the NLD party stronger.⁸ Moreover, the NLD party won a landslide victory in the 2020 general election. However, the military accused the NLD that there was election fraud and that the election lacked justice. The NLD government assumed that

⁸ There was criticism of this influence from the point of democracy. The Union Solidarity and Development Party did not manage to influence the government during its term. Thus, the party's chairman, Thura Shwe Mann, was terminated from the party in August 2015. (Zaung Htet, 2015)

the Union Election Commission (UEC) should tackle this case according to the 2008 Constitution whereas the military assumed that the government should handle this case.⁹

2. Challenges for the amendment of the 2008 constitution

The 2008 constitution was drawn by the military following the holding of a national convention. After the 2010 general election, the debating constitutional issue was whether to draw a new constitution or to amend the current one. Although there was a lot of criticism, the NLD government decided to amend the 2008 constitution. They contested in the 2012 by-election and became members of the parliament. As a result, the main political groups had common ground temporarily. However, the government, the military, and the ethnic parties needed to have a common agreement on what points were required to amend.

The NLD party and the NLD government wanted to amend the 2008 constitution with democratic norms and values. Mainly to reduce the share of the military representation or representatives in the Hluttaw, year after year. In contrast, the military wanted to amend the 2008 constitution for a guarantee

⁹ Senior General Min Aung Hlaing said to Popular News Journal that “*we said that we can accept the result of a free and fair election. But we need to be cautious now. We just want to warn to be careful.*” as a comment on the Union Election Commission’s performance on November 4, 2020. There was public concern on the aspect of the military since this tends to mean that the military does not want to accept the 2020 general election’s result.

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

to make them stronger. For example, if Article 261 (appointment of the chief minister of the region and state) is amended, it will need the vote of the 25% of the military members in the Hluttaw as in the appointment of the union ministers. There were also different perspectives from the ethnic parties. The Rakhine party (Arakan National Party), which has full public support from the Rakhine state, agreed to this (Article 261) amendment. According to the Article 261 amendment, there are worries about the control of the military and the military-backed parties in the region and state level Hluttaw with given 25% if there is no majority voting to one party in the state Hluttaw as in the case of the Shan State. (Sai Kyaw Nyunt, 2019).

Even between the ethnic parties and ethnic groups, there are different views on amending the 2008 constitution. However, their common goal is to form the federal democratic constitution which fulfils the Panglong agreements.

2.1 Change of Political Groups

Most ethnic groups wanted a federal country with sufficient autonomy after independence (Kyaw Win, Mya Han & Thein Hlaing, 1990). The military coup in 1958 was due to intense armed conflicts and again the 1962 military coup because the military assumed that amending the 1947 constitution with federal values can create secession and the split of the country (Kyaw Win, Mya Han & Thein Hlaing, 1990).

After these military coups, the main actors to negotiate for federalism and democracy have become the military, the ethnic groups, and the elected government.

After imposing the 2008 constitution, although the ethnic groups wanted a federal country that could vest the power of the state, limitations were widespread. A lot of Ethnic Armed Organizations (EAOs) leaders mentioned that they want to build a country that guarantees equality, equity, autonomy, and self-determination.

The most changing group related to the federal democratic process after the 2000s is the military. The military accepted some federal concepts by analyzing the 1962 coup and the occurrence of the 1988 uprising. They started to assume that Myanmar needs a multi-party system and Federalism, not Unitarianism (Kyaw Win, Mya Han & Thein Hlaing, 1990). Hence, the 2008 constitution was included with federal system features, though which are not genuine in terms of norms and values. U Thein Sein government might intend to build the country with a peace agreement accepted by all political groups. The negotiation between the ethnic groups, parties, and the military, led to the pathway of the building of a federal democratic country.

The ethnic groups encountered difficulties during the negotiation as the military gave verbal coercive, and militarily pressure, creating tense relations. Ethnic people started to feel

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

the “putting together” concept and not the “coming together” concept, suffering the pressures of these military actions. The military also did not delegate necessary authority to other political groups, especially in the drafting of the constitution, instead, they wanted to keep this country under their sole guidance (Min Aung Hlaing, 2020).¹⁰ They (Tatmataw) believe that their institution is the strongest support for the country, especially after it became a powerful institution post-1988.

2.2 NLD’s conference’s Scenario

Demonstrations and frustration for democracy have existed in the country since before independence, along with the competing forces of communism and socialism. However, the collapse of the one-party socialist system in 1988 revealed the 1988 uprising of the people’s hunger for democracy. Because of the people’s desperate want for democracy evident in the uprising, the military agreed to establish a multi-party democratic system. Even so, the military limits the political, legislative, and judicial power through the 2008 Constitution while those powers cannot be controlled back to the military.

¹⁰ Office of the Commander-in-chief of Defence Services
<https://cincds.gov.mm/node/8747>

Nevertheless, the 1988 uprising could be recognized as the starting point of Myanmar's democratic journey.

In the 1990 general election, General Saw Maung held the election with the promise that whichever party won the elections could form a new constitution. However, the junta failed to transfer the power to the winning party, NLD. According to the fact that the Constitution had to be written by the winning party by holding the convention, it seems that the NLD party did not have a concrete plan for a constitution and federal policy. This could see misunderstanding with the ethnic groups when negotiating in the peace process. When the NLD party won a landslide victory in the 2015 general election, the peace conference was held under the new name of the Union Peace Conference (21st Century Panglong). (Myint, 2016) Under the NLD government, there had been ignorance on ethnic affairs because of the landslide victory of winning the election in ethnic regions except for the Rakhine and Shan states. That NLD ignorance has led to the misunderstanding between the ethnic groups and the NLD party and the collapse of long-term relationships with ethnic groups.¹¹ The NLD seemed to underestimate the misunderstandings because they have a long-

¹¹ There are two perceptions of why the ethnic parties lost belief in the NLD government. First, there are very few ethnic ministers in the union cabinet after the 2015 general election. Secondly, state ministers have not selected from Shan and Rakhine parties by using the 2008 constitution although they got a majority vote in their respective states. (Win Htain, 2018)

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

term relationship with ethnic groups fighting democracy.¹² On the other hand, the NLD party attempted to establish good civil-military relations with the military under the national reconciliation policy of Daw Aung San Suu Kyi and decrease the percentage of military representatives in the parliament. However, there was a deterioration of the state's image as the military committed genocide upon the Muslim community in Rakhine State.¹³ As a result, the relationship between the NLD and the military has especially led to the decline of trust. Countering the removal of the military disparate influence in politics by the NLD party, the military staged a coup on 1st February 2021.

With the military coup of Feb 2021, there have been many frictions between democratic ways and federal ways among the various political groups. There has also been friction between ethnic groups for pathways to a federal democratic union: (i) one is the ethnic groups that support the building of a federal democratic union based on the Nationwide Ceasefire

¹² One of the top leaders of the NLD party, Han Thar Wadi U Win Tin commented that “*the NLD party won the 1990 election with the majority vote. At that time, the party’s leaders thought that they can continue without needing the collaboration of student parties and ethnic’s parties. And they are going to do it alone*”. Moreover, he said, “*the NLD party should regard it as the united force in boycotting the 2008 constitution, the amending it and compromise, like the catalyst in terms of chemistry.*” (U Win Tin, 2015)

¹³ There was even the threat to withdraw the Nobel Prize from Daw Aung San Suu Kyi because of her silence on this crisis.

Agreement and 2008 constitution. (ii) another one is the ethnic groups that follow the NLD-led group of the complete end of the military regime and building of the federal democratic union. (iii) a third ethnic group has attempted to possess political self-determination and equality.

2.3 Civil-military relations (2016-2020)

The huge victory of the NLD party in the November 2020 general election put great pressure on the Myanmar military, taking a main role in the peace processes, for peace processes and developments. Although the military is in undeniably good relations with the USDP party, ways to improve relations with the NLD party have been narrow. The military tried to improve its connection with the winning party from the National Defence and Security Council but the NLD did not accept it. The NLD response is directly linked to the fact that there is no hint of the military leaving politics. Another factor may be the perception that the military is controlling the ruling party in parliament more than necessary. Moreover, after the confrontation between the two principles of cooperation and the amendment of the constitution, the thinking on constitutional amendment between Tatmataw's and NLD party were different and rival, straining the relationship between the two forces.

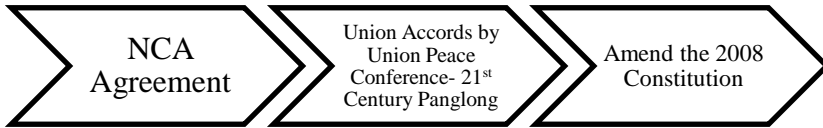
Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

2.4 The NCA Agreement

Until 2010, the Tatmadaw's position was that the disarmament of ethnic armed groups was a sign of peace. The military prioritized the disarmament process to prevent possible secession. From the point of view of ethnic armed groups, if they did not take up arms, they would not be able to demand what they wanted. In this context, the Nationwide Ceasefire Agreement (NCA) emerged under Thein Sein's government, which might be able to resolve political issues through political means, even armed. However, there were tensions in the peace conferences under the NLD government because of the claim of the military, and the promise and agreement of non-secession from the Union if they wanted to draft their state constitutions. (Nyein Nyein, 2020)

NCA is the first agreement that includes political purposes after the Panglong agreement was signed between the government, Hluttaw, and ethnic armed organizations (EAOs). The NCA is not just a ceasefire agreement. There is a mechanism and path to solving the political issues that could implement the Panglong pledge.

Figure 1: Concept of NCA Pathway

Source: Nationwide Ceasefire Agreement (October 15, 2015)

The special fact of the NCA agreement is that the Union Peace Conference which was held through the route of the NCA Agreement might provide results that have the power to amend the 2008 constitution beyond the boundary of the Hluttaw by signing the Union Accords. This treaty was the first agreement to draft an all-inclusive constitution. If we view this point, we could recognise this as an attempt in political ways to solve the political problems throughout centuries. But when the military took over the nation's power in 2021, important future processes such as the NCA treaty, Union Accord, establishment of the federal democratic state, drafting of the state constitutions, and the 2008 constitutional amendment became uncertain.

3. Tatmadaw's Coups

The years in which Tatmadaw staged a coup are 1958, 1962, 1988, and 2021. According to former Prime Minister U Nu, the 1958 military coup was based on the split of the AFPFL

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

and was perpetrated by the leaders of the Te Myal AFPFL. He also warned that asking for the military's help in politics was tantamount to a political noose. (Nu, 2012) Therefore, the 1958 coup looks like creating the military to become a strong institution.

After 10 years passed by practising the 1947 Constitution, the ethnic groups have been attempting to build the federal democratic state according to not only the principles of the constitution with Prime Minister U Nu's agreement but also to Myanmar's national leader General Aung San had instructed at Panglong (Kyaw Win, 2016). In this attempt, Shan ethnics took a lead and presented the draft to amend the constitution which is known as the Principle of Genuine Federal or Shan Principle.

The concern of the military during the 1962 coup is only one, the concern that the ethnic groups might take up the right of secession from the 1947 constitution. Now, the military desires the ethnic armed organizations (EAOs) to disarm before the political discussions due to this their own rationale. The Tatmadaw seems to think that the disarmament of EAOs is the solution to the federal democratic union. (Oo, 2016) The clear desire of the ethnic EAOs was to build a federal democratic union based on the promises of Panglong. In the 1962 coup, the 1947 constitution, and the parliament and the government were

replaced by a one-party socialist system following the 1974 constitution.

Because of the 1988 coup, the country has suffered a lot in various ways. Therefore, the people protested with an uprising to abolish a one-party socialist system and build a democratic country by holding a multi-party general election. But no political agreement was reached among the political leaders during the 1988 uprising. Even though the military agreed to hold the election and held the election later, they did not accept the results of the 1990 general election. After this, the military implemented multi-party democracy with the 2008 constitution which was written under the military regime.

3.1 Military coup in 2021

There are various assumptions related to the 2021 coup by the military. From the military side, they have to declare a state of emergency because vote fraud allegations have taken place. From the side of the NLD, the coup took place with the personal aim of Senior General Min Aung Hlaing. Moreover, there are various assumptions out there by the critics. They are many such as the crisis of civil-military relations as a reason, the perspective of the military upon the amendment of the 2008 constitution, not having the desire in the military to remove from the politics, no negotiation between the military, the ethnic

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

armed organizations and the government in the peace process, and the desire of the military to replace the proportional representation electoral system. Whatever the reasons are, not having the desire for the military to remove from the politics vested by the 2008 Constitution and the desire of ethnic armed organizations and democratic groups to remove the military from the politics to build a federal democratic system with the promises of Panglong might be the reasons.

3.2 The changes of Tatmadaw's stand

The military which took power in 1958 and 1962 has been changing its stand since the 1988 coup. After 1988, the involvement of the military in business was widespread. Myanma Economic Holdings Public Company Limited¹⁴ and Myanmar Economic Corporation and other groups were run by the military conglomerates. In this way, the military took part not only in state-building and nation-building but also in the business sector. Before 2010 under military rule, almost all authority over business licenses had been taken away to their closed families, with the emergence of an elite class in Myanmar.

¹⁴ Myanmar Economic Holdings Limited was changed to the public limited according to the 2017 Myanmar Companies Act.

3.3 The military principles for the union

The basics principles of the military could be seen in chapter 1 of the 2008 Constitution mentioned clearly below:

6(a) Non-disintegration of the Union;

6(b) Non-disintegration of National solidarity;

6(c) Perpetuation of sovereignty;

6(d) Flourishing of a genuine, disciplined multi-party democratic system;

6(f) Enabling the Defence Services to be able to participate in the National political leadership role of the State. These are five principles that could let the military take part in politics. However, the emergence of the first three basic principles is because Myanmar was colonized before according to Senior General Min Aung Hlaing (Hlaing, 2019).

3.4 The Nationalist Politics of the military

The military might assume that they had the responsibility to replace the one-party socialist system with the multi-party democratic system because people protested the one-party socialist system. Therefore, to establish multi-party democracy, the 2008 constitution was created. However, the

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

military might not have the trust in the politicians by taking examples from the history of political battles within several groups of AFPFL factions between the AFPFL. They might assume that they need to set the system by including the sectors which could vest to them. Therefore, the nationalist political ideology of the military might be the assumption of the necessity of the military to drive the democratic system with limited authority to the politicians and the elected government.

The reason behind the 2021 coup could be assumed as the benefits of the military rather than the benefits of the state. Moreover, the military does not run for only defense as in previous times. The idea that the high-level military personnel and their family are rich beyond enough has already been widespread because the military takes part in the business sectors. The stand of the military seems inclined to the benefits of their family and elites rather than the defense sector because of the above-mentioned facts.

4. Myanmar moving forward for new constitution

Table (1) The comparison of the principles of the organizations/institutions for the constitution

Organizations/Institutions' Principles		
Military	Ethnic groups	Democratic groups/Parties
Non-secession	Federal Democratic System built with Panglong Promises, Commitments, and Sprit	A political system that is appropriate with democratic principles
The Three Basic Principles	Principle of Genuine Federal	The removal and non-participation of the military in politics
The Nationalist Politics	Self-determination	
The role of the military and Single Army	Self-administration	
Protecting Religion (Buddhism)	Equal Rights (Basic Rights, Human Rights, Gender Rights, Democratic Rights, Minority Rights) & Opportunities	
	Right of Secession	
	Non-Religious Based Political System	
	No Discrimination, Cohesion, Diversity, Collective Leadership	
	State Constitution	
	Power Sharing, Resource Sharing, Revenue Sharing, and Subsidiarity Principle	
Federal Army		
Parliamentary System, Federal		

Source: Panglong Agreement (1947), Federal Democracy Charter (2021)

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

Although different power holders have different political views and ideas in the Myanmar Politics, a common requirement for all is to write a new constitution that needs to be accepted by the respective political institutions and all ethnicity. The basic pillars of drafting the new constitution are the principle of Federalism and Democracy, accepted by the various groups. The NCA and Union Accord (parts - 1, 2 &3) have already been signed. But the main point to note is that there are various methods for building up the constitution.

The military, they do not want to reduce the role of political leadership but the democratic forces do not desire the military-led union. On the side ethnics groups, they demand the state government in a stronger form than the central government under the Coming Together Model. While these factors are difficult to negotiate, there are many possible scenarios for the mutually accepted model in practical situations. A new constitution is needed to be accepted by all ethnic groups. If not, that constitution will not last long. The drafting of a mutually accepted constitution can only proceed through political dialogue.

4.1. 2021 Federal Democracy Charter and New Destination of Myanmar

After the February 2021 military coup in Myanmar, ethnic political parties, ethnic armed organizations, Committee

Representing Pyidaungsu Hluttaw (CRPH), which is organized by the elected members of the National League for Democracy for the Parliament, released a Federal Democracy Charter on 31 March 2021. This is the first consensus between different and various political group assemblies except for the military since the Panglong agreement. A new constitution will be drafted according to that federal democracy charter. A study of the provisions of the Federal Democracy Charter fills not only the Panglong pledge but also the right to self-determination of the ethnics, and the right to create their destiny based on the coming together model which emphasizes on secular state and culture.

4.2. 20th-century problems and 21st century Myanmar

The Myanmar political crisis which cannot implement the pledge of Panglong till the 21st century has lasted since the 20th century. The Panglong pledge is being addressed on the 21st-century political table but the situation is very different. Although Myanmar is in the stage of developing, technology and other development reached a certain level after 2010. Generation Y & Z also carry out the democratic revolutions after the 2021 military coup in February. Difficulties that the military is facing in the 2021 spring revolutions are not only non-violent uprisings by the people but also the armed defence revolutions.

The political processes of Myanmar include many complications. There are assumptions that the lack of beliefs

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

among ethnic groups was the result of the divide and rule system under the British colony or the breaking of promises invested from Panglong by the Burmese-led groups. (Kyaw Win, Mya Han, & Thn Hlaih, 1990). The demands from the ethnics, equal rights and opportunities, self-determination, and secession, if they want, have been claimed since the time before the Panglong Agreement. Therefore, General Aung San agreed to these claims of ethnicity after 10 years with two times five-year plans because of the claims of ethnicity at the National Constitutional Convention in 1947. To secede, the agreement of two-thirds of the representatives and the referendum of the people of the respected state is necessary. Even though Burmese-led governments (from 1948 to 2021) might not want the secession, these are the rights of the ethnics historically. On the other hand, even in the 1947 report of the Frontier Areas Committee of Enquiry, there was a warning that the power of the central government might be weakened if there will be a reformation of the Union to prevent secession. (Kyaw Win, Mya Han, & Thn Hlaih, 1990).

To solve the problems of Myanmar's politics, it is not enough to solve the problems by including the election results and the 2008 constitution, it is necessary to include and consider the Panglong promises, commitments, spirit, and the historical factors of the ethnic. For example, there are complications such as the Kachin borderland problem, the problem of the

administration of Shan Royal Families (Sawbwar), the problem of the determination of Kayin State, and the equal rights for Karenni State during the progress of the 1947 Constitution. Such historical rights of ethnics and complications could not be solved only with the ways of 21st-century political content. For example, the National Unity Government was founded in 2021 based on the results of the 2020 general election.

5. Conclusion

The coup by the military which happened in February 2021 has created disturbances to the changes in the sector of economics, education, and the peace processes. The people's uprising, the Civil Disobedience Movement (CDM), and the opposition of the people forming the People Defence Force (PDF) have been widespread in the whole country against the 2021 military coup. Moreover, negotiations between the ethnic armed groups and the National Unity Government (NUG) could be assumed to in the process to gain the beliefs of the armed groups because of the events in history such as the breaks of promises of the Panglong Agreement. The lack of trust could be assumed not only as of the beginning point but also as an intersection in Myanmar's politics. The drafting of an agreed constitution is necessary despite the lack of trust. Therefore, the effort to build trust is the most important factor in order to build a new era in the country.

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

To conclude, General Aung San spoke at the 1947 National Convention that the role of the spirit of the Panglong Agreement is the fundamental need of the Federal Democracy Union's journey in Myanmar. (National Convention, 1947)

References

BBC Burmese. (၂၀၂၀, နိုဝင်ဘာ ၁၇). ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်ဆောင်လဲ-NLD နဲ့ ကြံ့ခိုင်ရေး ပါတီတို့ လားရာ. BBC Burmese. Retrieved နိုဝင်ဘာ ၀၃, ၂၀၂၁, from <https://www.bbc.com/burmese/burma-54972429>

Chief, O. o. (2020, November 12). *Tatmadaw Information Team*. Retrieved from [dsinfo.org: http://dsinfo.org/node/674?fbclid=IwAR1lkSyIYJ-ZgkTLy1NDqQETU_Ry6T-mSYcg4q0A4Rpb8YRi5SEsKzHHLKQ](http://dsinfo.org/node/674?fbclid=IwAR1lkSyIYJ-ZgkTLy1NDqQETU_Ry6T-mSYcg4q0A4Rpb8YRi5SEsKzHHLKQ)

Crisis States Research Centre & John, J. D. (2008, January). Conceptualising the causes and consequences of failed states: a critical review of the literature. *Working Paper No.25*, (Crisis states Working papers series No,2). <https://www.files.ethz.ch/isn/57427/wp25.2.pdf>

Committee, N. C. (2020, November 9). Retrieved from National League for Democracy: <https://www.facebook.com/nldparty/photos/pcb.4174546279227408/4174994209182615>

Myint, S. A. (2016, August 27). *Frontier Myanmar*. Retrieved from [www.frontiermyanmar.net: https://www.frontiermyanmar.net/en/two-peace-conferences-one-crucial-difference/](https://www.frontiermyanmar.net/en/two-peace-conferences-one-crucial-difference/)

Nu, U. (2012). *တာဝေစနေသာ*. Yangon: ငါတို့စာပေ

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

OUNG, M. (၁၉၆၃). *၁၉၄၇ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့မမြို့နယ်နယ်စပ်ဒေသ အကျဉ်းချုပ် အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာနခွဲ*.

ULA/AA. (2020, November 12). *arakanarmy.net*. Retrieved from <https://www.arakanarmy.net/post/%E1%80%91-%E1%80%90-%E1%80%95%E1%80%94-%E1%81%BE%E1%80%80%E1%80%8A-%E1%80%81-%E1%80%80-2>

Xu, L. (2021). *The Transition of Civil-Military Relations in Indonesia and Its Implication for Myanmar*. STIMSON. <https://www.stimson.org/wp-content/uploads/2021/06/The-Transition-of-Civil-Military-Relations-1-1.pdf>

ကျော်ညွန့်, စ. (၂၀၁၉ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၆ရက်). *၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး အဆိုပြုချက်များအား ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖက်ဒရယ် ချောင်းကြည့်ပေါက်မှ ရှုမြင်ခြင်း*. Retrieved စက်တင်ဘာလ ၂၇, ၂၀၂၁ from ispmyanmarpeacedesk.com: <https://ispmyanmarpeacedesk.com/article/looking-constitutional-amendment-through-democracy-federal-lenses-peace-desk/>

ဒေါက်တာကျော်ဝင်း. (၂၀၁၆). *တောင်ကြီးညီလာခံ၊ ဖက်ဒရယ်မှုနှင့် ပြည်နယ်ပြည်မ ညီလာခံ* (ပထမအကြိမ် ed.). ဦးဇော်မင်းကျော် (မြဲ-၀၀၄၈၉).

ကျော်ဝင်း. (၂၀၁၂). မြန်မာ့နိုင်ငံရေးလေ့လာဆန်းစစ်ချက် (၁၉၄၈-၁၉၈၈). ရန်ကုန်မြို့: ဂန့်ဂေါ် မြိုင်စာပေ.

ကျော်ဝင်း, မြဟန်, & သိန်းလှိုင်. (၁၉၉၀). တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအရေးနှင့် ၁၉၄၇အခြေခံဥပဒေ. ရန်ကုန်မြို့: တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်.

ငြိမ်းငြိမ်း. (၂၀၂၀ခုနှစ်, စက်တင်ဘာလ ၃၀ရက်). ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ရှောင်လွှဲမရသော ပြဿနာ. From

<https://burma.irrawaddy.com/opinion/viewpoint/2020/09/30/230749.html>

ဦးစိန်ဝင်း, ဂ. (၁၉၈၉). အကွဲအပြဲဇာတ်လမ်း (ဒုတိယအကြိမ် ed.).

ဇောင်းထက်, သ. (၂၀၁၅, ဩဂုတ် ၂၇). ကြံ့ခိုင်ရေးပါတီ၏ သန်းခေါင်ယံ ဥက္ကဋ္ဌလှပွဲ အခြေခံဥပဒေ ချိုးဖောက်ခဲ့သလား. The Irrawaddy.

https://burma.irrawaddy.com/election/news/%E1%82%80%E1%80%80%E1%80%B6%E1%80%B7%E1%80%81%E1%80%AD%E1%80%AF%E1%80%84%E1%80%B9%E1%80%B1%E1%80%9B%E1%80%B8%E1%80%95%E1%80%AB%E1%80%90%E1%80%AE%E1%81%8F-%E1%80%9E%E1%80%94%E1%80%B9%E1%80%B8%E1%80%B1?__cf_chl_jschl

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

ဇင်, မ. (၂၀၁၉). ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် မျှခြေကနဦးအဆိုပြုချက်များ (ဒုတိယအကြိမ် ed.). ဦးဝင်းမြင့်အောင်(၀၁၈၆၆).

မြင့် (တောင်ကြီး), ထ. (၂၀၁၆). ရှမ်းနိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦး၏ သဲတစ်ပွင့် အုတ်တစ်ချပ် (နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ) (ပထမအကြိမ် ed.). ဒေါ်ဝေဝေမြင့် (၀၁၀၃၄).

ဦး, အ. န. (၂၀၁၆). ငြိမ်းချမ်းရေးလမ်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထဲထဲဝင်ဝင် ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ဦး၏ အတွေ့အကြုံများ (ပထမအကြိမ် ed.). ဦးစိုးမြင့် မဇ္ဈိမ မီဒီယာစာပေ (၀၄၈၀၄).

ရယ်, ခ., သုန်းမှုန်, ဇ., ကိုဘန်, ခ., မိုး, ည., & လျန်အုပ်. (၂၀၁၈). ပင်လုံလက်စွဲ ပင်လုံစာချုပ်၊ ပင်လုံကတိကဝတ်နှင့် ပင်လုံစိတ်ဓာတ်တို့ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း (ပထမအကြိမ် ed.). တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ.

ထက်နိုင်ဇော်. (၂၀၂၀, နိုဝင်ဘာလ ၆). ဒို့တာဝန် အရေး ၃ ပါးကို ကာကွယ်သည့် ပါတီနှင့် လက်တွဲမည်ဟု ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ပြော. Retrieved စက်တင်ဘာလ ၂၇, ၂၀၂၁ from burma.irrawaddy.com: <https://burma.irrawaddy.com/news/2020/11/06/232913.html>

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီ. (၂၀၂၁ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၁ရက်). *Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw*. Retrieved from crphmyanmar.org: <https://crphmyanmar.org/federal-democracy-charter/>

ပင်လုံကတိကဝတ်များ ပင်လုံစာချုပ်ကို
လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏
ပြည်ထောင်စုအပေါ် ဝေဖန်သုံးသပ်သည့် စာတမ်းများ (ဒ.
ဆာခေါင်း, Compiler; ပထမအကြိမ် ed.). (၂၀၁၃).
ဒေါ်ခင်မာချို (မြ-၀၃၇၃၈).

မြင့် (တောင်ကြီး), ထ. (၂၀၁၆). *ရှမ်းနိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦး၏
သဲတစ်ပွင့် အုတ်တစ်ချပ် (နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ)*
(ပထမအကြိမ် ed.). ဒေါ်ဝေဝေမြင့် (၀၁၀၃၄).

မင်းအောင်လှိုင်, ဗ. (၂၀၂၀ခုနှစ်).
ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ-(၂၁)ရာစုပင်လုံ
စတုတ္ထအစည်းအဝေးတွင်
တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး
မင်းအောင်လှိုင် ပြောကြားသည့် နှုတ်ခွန်းဆက်အမှာစကား.
နေပြည်တော်.

Why does the 2021 Military Coup happen in Myanmar?

ရဲထွဋ်. (၂၀၂၀). မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် လက်လွတ်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော အခွင့်အလမ်းများ (၂၀၁၀-၂၀၁၆). ရန်ကုန်: ဦးမြင့်သူ.

လှိုင်, မ. အ. (၂၀၁၉ခုနှစ်, နိုဝင်ဘာလ ၁၅ရက်). တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင် ဂျပန်နိုင်ငံ၊ *The Yomiuri Shimbun* သတင်း ဌာနအား လက်ခံတွေ့ဆုံပြီး မေးမြန်းမှုများ ဖြေကြား. Retrieved စက်တင်ဘာလ ၂၇ရက်, ၂၀၂၁ခုနှစ် from <https://cincds.gov.mm/node/5325?d=1>

ဦးဝင်းတင်. (၂၀၁၅ခုနှစ်, ဧပြီလ). ဦးဝင်းတင်စ၅ မိုးမခအင်တာဗျူးများ ၂၀၁၀-၂၀၁၃. (မ. (မိုးမခ), Interviewer)

ဝင်းထိန်. (၂၀၁၈). သံသရာတစ်ကွေ့ ရန်ကုန်မြို့: ဝင်းပပ ပုံနှိပ်တိုက်. (၁၉၄၇). မြန်မာနိုင်ငံတော် တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော် ညီလာခံမှတ်တမ်း စာတွဲ ၁၊ အစည်းအဝေးအမှတ် ၁. ရန်ကုန်မြို့: မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရပုံနှိပ်တိုက်.

This page left intentionally blank.

ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်ရေး

အောင်ကျော်ကျော်¹၊ ပြေငြိမ်းကျော်²

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ထားသော စာတမ်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ စာပေနယ်ပယ်မှ သုံးသပ်တွေ့ရှိချက်များနှင့် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကိုယ်တွေ့အတွေ့အကြုံများကို ပေါင်းစပ်၍ လေ့လာတင်ပြထားရာ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ဆင်ခြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တည်ဆဲမူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်များက တိုင်ရင်းသားလူနည်းစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာအုပ်ချုပ်မှု ပုံစံများ၊ မူလအခွင့်အရေးများကို လျစ်လျူရှုထားလျက်ရှိသည်။

¹ ဦးအောင်ကျော်ကျော်သည် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂကို တည်ထောင်သူဖြစ်ပြီး၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းခံရမှုများပြန်လည်စိစစ်ရေးကော်မတီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အီးမေးလ်မှာ aungkyawkyaw69@gmail.com ဖြစ်သည်။

² ပြေငြိမ်းကျော်သည် အင်းလျားဘောဂဗေဒအဖွဲ့ရှိ Promoting Good Governance Program ဒါရိုက်တာ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ အီးမေးလ်မှာ pyainyo@gmail.com ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအတွက် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုပုံစံများသည် မြေယာကိစ္စထက်ပိုသော ၎င်းတို့၏ ဘဝများဖြစ်ပြီး - ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဘဝများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူဝါဒချမှတ်သူများအနေဖြင့် အဆိုပါ တန်ဖိုးများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားဆင်ခြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ မြေယာများအပေါ်ထားရှိသည့် စံတန်ဖိုးများသည် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး မူဝါဒများထဲတွင် ဖော်ပြထားသည့် လယ်ယာကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးဟူသည့် စီးပွားရေးအရ တိမ်းညွတ်မှုထက် များစွာ နက်ရှိုင်းသည်။ ထို့ကြောင့် “ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေ” ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ပေသည်။

အဓိကစကားလုံးများ - မြေယာဥပဒေ၊ ဖက်ဒရယ်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး

နိဒါန်း

တည်ဆဲဥပဒေများက ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေး တစ်နည်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို မြေယာ အခွင့်အရေးတွင်သာမက ၎င်းတို့၏ မတူကွဲပြားသည့် လူနေမှုစနစ်များ (လူမှုအဆောက်အုံများ)၊ စီးပွားရေးစနစ်များ၊ နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု၊ ဘာသာရေးနှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု

စသည်တို့တွင်ပါ များစွာအလေးထားမှု အားနည်းလျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ မေ့လျော့မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာမက ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင်လည်း တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လျက်ရှိသည် (Smith, 2016)။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသား အမျိုးပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ရှိပြီး (၁၃၅) မျိုးဟု တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ဘာသာစကား (ဒေသိယစကား) ကွဲပြားမှုများစွာရှိသည် (Martin Smith and Annie Allsebrook, 1994)။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးဟု တရားဝင်အတည်ပြုထားသည့် အရေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း များစွာ အငြင်းပွားနေသကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းခြုံမှု မရှိဟုလည်း ဆိုနိုင်ပေသည် (Cheesman, 2017)³။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယဉ်ကျေးမှု၊ ထုံးတမ်း၊ ဓလေ့နှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု စသည်တို့သည် စုံလင်ကွဲပြားသော တိုင်းရင်းသား အစုအဖွဲ့များတွင် မတူကွဲပြားလျက် ရှိသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ပြည်တွင်းစစ်များနှင့်အတူ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလများအတွင်း တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏

³ *Taingyintha* was not a politically significant term in anti-colonial politics. Nationalist political leader did not address their audiences as “national races,” as their counterparts today so often do. [Nick Cheesman (2017) How in Myanmar “National Races” Came to Surpass Citizenship and Exclude Rohingya, *Journal of Contemporary Asia*, 47:3, 461-483, DOI: [10.1080/00472336.2017.1297476](https://doi.org/10.1080/00472336.2017.1297476)]

နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု၊ စီးပွားရေးချွတ်ခြံကျမှု၊ လူမှုဘဝ အရည်အသွေးနိမ့်ကျလာမှု (တစ်နည်းအားဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုများ ကာလကြာရှည်လာခြင်း) စသည့် အခြေအနေများသည် နိုင်ငံရေးကို လက်နက်ဖြင့် ဖြေရှင်းနေကြသည်မှာ ယခု အရပ်သားအစိုးရနှစ်ကြိမ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပြီး ၂၀၂၀ ခုနှစ်ထိဖြစ်သည်။

သမိုင်းကြောင်းများအရ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်ခင်က မြေယာအုပ်ချုပ်မှုနှင့် မြေအမျိုးအစားများကို သုံးမျိုး ခွဲခြားခဲ့ကြသည်။ (၁) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ (၂) သာသနာပိုင်မြေနှင့် (၃) ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေဟူ၍ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေများသည် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးတွင် အဓိကကျသည့် အခန်းကဏ္ဍမှသာ ရပ်တည်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သာသနာပိုင်မြေများသည် ဘာသာရေးအဆောက်အအုံများ၊ စေတီပုထိုးများနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများအတွက် အသုံးပြုခဲ့ပြီး ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေများသည် အရပ်သားများ ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ အဆိုပါမြေများကို ရှေးအကျဆုံး အသုံးအနှုန်း အရ "ဓားမဦးချ"ဟု သုံးနှုန်းခဲ့သည်များကို တွေ့ရသည်။ အဆိုပါမြေများကို ရောင်းချနိုင်သကဲ့သို့ ဝယ်ယူနိုင်သည်။ အချို့ ပုဂ္ဂလိက မြေများသည်

ဘုရင်က အရပ်သားများကို စွန့်သော မြေများလည်း ဖြစ်နိုင်သည် (Thant, 2018)။ သာသနာပိုင်မြေများနှင့် သာသနာပိုင်မြေများ တိုးချဲ့ခြင်းကိစ္စများတွင် အုပ်ချုပ်သည့် ဘုရင်များအနေဖြင့် အဆိုပါ မြေများကို အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည် (ဦးအောင်သိန်းဟန်, ၂၀၀၃) (သန်းထွန်း, ၁၉၆၉)။ ထို့ကြောင့် သာသနာမြေတိုးတိုင်း ဘုရင်အနေဖြင့် အခွန်အခ မရသည့်အတွက် ဘုရင်က မနှစ်မြို့နိုင်ဟုလည်းဆိုကြသည် (သန်းထွန်း, ၁၉၆၉)။ ခေတ်အဆက်ဆက် ဘုရင်စနစ်များနှင့် ကိုလိုနီခေတ်ကို ပြန်လည်လေ့လာကြည့်ပါက မြေယာအားလုံးကို နိုင်ငံတော်က ထိန်းချုပ်ထားကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည် (Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury, 2018)။

လွတ်လပ်ရေးခေတ် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုကို ပြန်လည် ထောက်ရှုပါက ၁၉၄၇ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ မြေယာနှင့် သဘာဝသယံဇာတ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် လယ်ယာမြေ နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး ဥပဒေအရ ကိုလိုနီခေတ် မျှတမှုမရှိသော မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများကို

ဖြေရှင်းရန် မြေယာများကို နိုင်ငံတော်ပိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အစိုးရက ပြန်လည်ခွဲဝေပေးသည်⁴ (Thant, 2018)။ တောင်သူများကို ပြန်လည်ပေးအပ်သည့်အခါ ပြည်တွင်းစစ်ပြဿနာများ၊ အဂတိလိုက်စားမှုများနှင့် မှန်ကန်စွာဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်ဝန်ထမ်းများမရှိသည့်အတွက် များစွာ နှောင့်နှေးခဲ့ရပြီး နိုင်ငံပိုင်မြေ စုစုပေါင်း၏ ၁၇.၁ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ပေးအပ်နိုင်ခဲ့သည်(Thant, 2018)။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြေယာအုပ်ချုပ်မှုစနစ်သည်လည်း ကိုလိုနီခေတ်ကို အခြေခံ စဉ်းစားထားပုံရသည်ဟုဆိုရမည် (Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury, 2018)။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကာလကြာရှည်နေပြီဖြစ်သော ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပွားခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းများတွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ဟူသည့် တိုင်းရင်းသားတို့၏ နိုင်ငံရေးအရ ရည်မျှော်ချက်များကို အရင်းစစ်ကြည့်လျှင် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ သယံဇာတများခွဲဝေမှုတို့တွင် တရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှုတို့ ကင်းမဲ့နေသည်ဟု

⁴ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ အမှတ် ၇၅

လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားများက ခံစားရသောကြောင့် လက်နက်စွဲကိုင်
 တော်လှန်ရေးများ ပေါ်ပေါက်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။
 ထိုသို့ လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ခိုက်နေကြခြင်းကြောင့် စစ်တပ်ဘက်မှ
 သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသား တပ်ဖွဲ့များဘက်မှသော်လည်းကောင်း
 စစ်သားများ သေကျေပျက်စီးနေကြရသည်မှာ တိုင်းပြည်၏
 အားထားရသော လူသားအရင်းအမြစ်များ ဆုံးရှုံးနေခြင်း ဖြစ်သည်။
 စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသဖြင့် စစ်ဖြစ်ပွားရာနေရာဒေသတစ်ဝိုက်ရှိ ဌာနေ
 တိုင်းရင်းသားများမှာ စစ်ဘေးကြောင့် ထွက်ပြေးကြရခြင်း၊
 သေကျေပျက်စီးကြရခြင်း၊ ခြေပြတ်လက်ပြတ်ဒုက္ခိတဖြစ်ကြရခြင်း၊
 အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ လယ်မဲ့ယာမဲ့ ဖြစ်ကြရခြင်းစသည့် အနိဗ္ဗာရုံများကို
 နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ခံစားနေကြရသည်။ စစ်အသုံးစရိတ်များကို နှစ်ဘက်လုံးမှ
 သုံးစွဲနေကြသဖြင့် တိုင်းပြည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် သုံးစွဲရမည့်
 ငွေကြေးအပါအဝင် စွမ်းအင်အရင်းအမြစ်များအားလုံးသည် အချည်းနှီး
 အလဟဿ ကုန်ဆုံးနေရတော့လေသည်။ တပ်မတော်၏
 စစ်အသုံးစရိတ်သည် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ကျပ် ၂.၉၁
 ထရီလီယံရှိပြီး အစိုးရအသုံးစရိတ်၏ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း ရှိသည်။ အဆိုပါ

အသုံးစရိတ်ပမာဏသည် ယခင်ဘဏ္ဍာရေးနှစ် နှစ်ခုနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက လျော့ကျသွားသည့် ပမာဏဖြစ်သည် (Parameswaran, 2017)။

ထိုကဲ့သို့ ရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်သော ပြည်တွင်းစစ်များရပ်တန့်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်နှင့် မြေယာအုပ်ချုပ်မှု အပိုင်းတွင် မျှတစွာ စီမံဆောင်ရွက်နိုင်ရန်ကိစ္စသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရေးကြီးဆုံးသောကိစ္စ ဖြစ်ပေတော့သည်။ သို့ဆိုလျှင် ယခုလက်ရှိအချိန်တွင် ဆောင်ရွက်လာ သော ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိလာစေရန် မည်မျှမျှော်လင့်နိုင်ပါမည်နည်း။⁵ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ လယ်ယာမြေ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်း စသည်တို့ကို မျိုးဆက်တစ်ဆက်ပြီးတစ်ဆက် နှုတ်ဖြင့်သာ မှတ်သား သယ်ဆောင်လာခဲ့ကြပြီး စာနှင့်ပေနှင့် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ မရှိခဲ့ပါပေ (Celine Allaverdian, Julia Fogerite, Natalia Scurrah, Si Thu Htike San, ၂၀၁၈)။ ထိုနည်းတူစွာ အစိုးရမှ စီမံခန့်ခွဲသော (သို့မဟုတ်) အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုသော ဥပဒေတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာခြင်း မရှိသဖြင့် အစိုးရ၏

⁵ ယခုတင်ပြသောစာတမ်းသည် ၂၁ ရာစုပင်လုံညီလာခံကို ဝေဖန်ဆွေးနွေး တင်ပြရန် ရည်ရွယ်ခြင်းမရှိပါ။

နိုင်ငံသားအခြေပြု ဥပဒေများနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့သောအခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များသည် အမြဲတမ်း ပယ်ချခံရလေတော့သည်။ ထိုအခါ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအောက်၌ ၎င်းတို့၏ လယ်ယာမြေများသည် အကာအကွယ် မရရှိတော့ဘဲ ဥပဒေကြောင်းအရ ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ ခေါင်းစဉ် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆုံးရှုံးကြရသည်။

ထိုသို့ ကြုံတွေ့ရဖန် များလာသည့်အခါ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ မကျေနပ်မှုများသည် ပိုမိုမြင့်တက်လာသဖြင့် လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ပွဲဝင်ကြခြင်းကိုသာ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းအဖြစ် ရွေးချယ်လာကြသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဝေးသထက်ဝေးလာပေသည်။ ယခုစာတမ်း၏ အဓိကချဉ်းကပ်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များအား စနစ်တကျမှတ်တမ်းတင်၍ ဥပဒေအဖြစ် ခိုင်မာစေလိုသော ရည်ရွယ်ရင်း ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ နေထိုင်ရာအရပ်ဒေသရှိ

မြေများသည် သာမန်စိုက်ပျိုးမြေ သို့မဟုတ် လယ်ယာထုတ်ကုန်တွင် အသုံးပြုသည့် အခြေခံ ကုန်ထုတ်အရင်းအနှီး (Factors of production) တစ်ခုထက်ပို၍နက်ရှိုင်းသည်။ အဆိုပါမြေများသည် ၎င်းတို့၏ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများဖြင့် ဆက်နွှယ်တည်ဆောက်ထားလျက် ရှိသည်ကို မူဝါဒရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် နားလည် သဘောပေါက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ယူဆချက်အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များသည် ဥပဒေအဖြစ် ခိုင်မာလာသည့်အခါ အားကောင်းသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမှ လွတ်မြောက်လာမည်။ ထိုအခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများသည် မိမိတို့၏လယ်ယာမြေများကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေများဖြင့် စီမံခန့်ခွဲကြခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ လွတ်လပ်ခွင့်၊ တန်းတူညီမျှခွင့်ကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများကိုလည်း နိဂုံးချုပ်စေရန် ပံ့ပိုးရာလည်း ရောက်စေသည်။ ယခုစာတမ်းသည် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များအား ဥပဒေအဖြစ်ခိုင်မာလာစေရေး ကြိုးပမ်း

ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ချေ အရပ်ရပ်၊
စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲများစသည့် အခြေခံသဘောတရားများအား
တင်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်များ

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဟုဆိုလိုက်လျှင် ၎င်း၏အမည်ကွဲများ
အမြောက်အများရှိနေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သတိပြုမိကြပေလိမ့်မည်။
ထိုအမည်ကွဲများမှာ “ဓားမဦးချ” “ဘိုးဘွားပိုင်မြေ” “ဌာနေ” “ဒေသခံ”
“အလေ့အထ” “မိရိုးဖလာ” “သဘာဝအတိုင်းတည်ရှိသည့်မြေ”
“ဘုံမြေ” စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အစိုးရဝန်ထမ်းအချို့ အယူမှား
အမှတ်မှားဖြစ်နေကြသည့် အချက်တစ်ခုမှာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဟု
ဆိုလိုက်လျှင် ဘုံပိုင်မြေများကိုသာ ဆိုလိုပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုး
တစ်ဦးချင်းအလိုက် မြေပိုင်ဆိုင်မှုများ မပါဝင်ဟု
ထင်မြင်နေတတ်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။
ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဟုဆိုရာတွင် ဘုံပိုင်မြေတစ်ခုတည်းကိုသာ

ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ပြဿနာများကို မပြေလည်စေနိုင်ရုံမက ပို၍ပင် ဆိုးဝါးစေပါလိမ့်မည်။

ဆွေးနွေးချက်

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တည်ဆဲဥပဒေဘောင်အတွင်းကသာ ဆုံးဖြတ်လျက်ရှိသည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ဥပဒေ စည်းနှောင်မှုဖြင့် ခိုင်မာစွာ အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီး တည်ဆောက်ရန်ဟူသော လွန်စွာကြီးမားသည့် ရည်မှန်းချက်ကြီး ပြည့်ဝလာစေရန်အတွက် အရေးတကြီးဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မှုများကို အောက်ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်နိုင်ရန် တင်ပြဆွေးနွေးပါသည်။

၁။ ပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်သော အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်အရ ရေးဆွဲနေသော အမျိုးသားမြေဥပဒေ (National Land Law) ၌ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ပါဝင် ပြဋ္ဌာန်း လာစေရန်။

၂။ အတိတ်သမိုင်းသင်ခန်းစာ၏ ခါးသီးလှစွာသော မြေယာသိမ်းဆည်းမှု များ ယခုမျက်မှောက်ခေတ်နှင့် အနာဂတ်ကာလတွင် ထပ်မံ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေအသုံးပြုနေမှုများကို အကာအကွယ် ပြုထားသော အချက်အလက်များအား ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန်။

၃။ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေအား လိုက်နာကျင့်သုံးကြခြင်း အားဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရန်။

၄။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေများအား သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အလိုက် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်စေရန်၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ပါဝင်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး /ပြည်နယ်လွှတ်တော်များက ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သော ဇယား (၂) ဥပဒေရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခွင့်အား တိုးချဲ့ပေးရန်။

၅။ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေယာအခွင့်အရေးများအား အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ရန်ဟု စတင် ပြဋ္ဌာန်းလာသော်လည်း ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံရည်ညွှန်းခဲ့ခြင်း မရှိသဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အခက်အခဲများ တွေ့ကြုံနေရရာ

၎င်းအခက်အခဲများ လျော့နည်းပပျောက်သွားစေရေးအတွက် (၅)
 နှစ်တစ်ကြိမ် ပြင်ဆင်နိုင်သည်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ
 အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒအား သုံးသပ်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်နေရန်။
 ၆။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာဟုဆိုရာ၌ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏
 သစ်တောစီမံခန့်ခွဲမှု၊ သစ်တောမြေစီမံ ခန့်ခွဲမှုတို့လည်း ပါဝင်၍
 ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေ၌ တစ်ပါတည်း ထည့်သွင်း
 ပြဋ္ဌာန်းနိုင်စေရေး ဆောင်ရွက်ရန်။

၇။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေများအား သက်ဆိုင်ရာ
 တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အလိုက် ပြဋ္ဌာန်း၍ သက်ဆိုင်ရာ
 တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများက စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်ဟု
 ဆိုငြားသော်လည်း စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို
 တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၌ လမ်းဆုံးနေခြင်း မရှိစေဘဲ
 တိုင်းရင်းသား လူမျိုးနွယ်စုများ အဆင့်အထိ စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်များ
 ကို ဥပဒေက ပေးအပ်နိုင်ရေး အခြေခံအုတ်မြစ် ချမှတ်နိုင်ရန်။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်တွင်

အားသာချက်များရှိပါသည်။ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း အလေ့အထများကို

မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ လက်ဆင့်ကမ်း အသုံးပြုလာခဲ့ကြခြင်းကြောင့် မြေယာ၊ သစ်တောအပါအဝင် ယဉ်ကျေးမှု အားလုံးကို အမှန်တကယ် ချစ်ခင်စောင့်ရှောက်ကြခြင်းနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာနှင့် ဆက်နွယ်တည်ဆောက်ထားသည့် လူမှုစံတန်ဖိုးများကို တန်ဖိုးထား ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမျှသာမက ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း အလေ့အထများသည် ဂေဟစနစ် ထိန်းသိမ်းရေး အမြင်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိနေပြီး တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်သည်ဟုလည်း ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းအလေ့အထများကို တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအား အသုံးပြုစေခြင်းဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချ၍ ထိရောက်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၊ တရားစီရင်ရေးစနစ်များ ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများအားလုံး၏ ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေးများ ခိုင်မာလာကာ ဗဟိုအစိုးရအတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုများ လျော့ပါးစေမည် ဖြစ်သည် (ENAC, ၂၀၂၀) ။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်သည် ပြောင်းလဲလာသည့် မျက်မှောက်ခေတ် လူမှုစံတန်ဖိုးများနှင့် အချို့သော အခြေအနေ၊

အချိန်အခါတို့တွင် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ပြန်လည်စဉ်းစားရမည့်အပိုင်းများ
လည်း ရှိပါသည်။ အချို့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏
အလေ့အထများ၌ အမျိုးသမီးများအား မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု မပေးသဖြင့်
ကျား-မ တန်းတူညီမျှရေးအယူအဆနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်လျက် ရှိနေခြင်းသည်
ဆင်ခြင်ရမည့်အချက်ဖြစ်၍ အားနည်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။
ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်များတွင် မြေအသုံးချမှုပုံစံတစ်ခုဖြစ်
သော ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာစိုက်ပျိုးရေးသည် နှစ်ကာလခြားသည့်
အချိန်တိုလာသဖြင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်
ထိန်းသိမ်းရေးသမားများက သစ်တောနှင့် မြေဆီလွှာ ပြုန်းတီးမှု
ဖြစ်စေသည်ဟု ထောက်ပြ ဝေဖန်နေကြခြင်းသည် အားနည်းချက်
တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အားနည်းလျက်ရှိသည့် အပိုင်းများကို
ပြန်လည် ဆင်ခြင်ကာ ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများက ညှိနှိုင်းအဖြေရှာ
ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုပြဿနာကို နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရပါမည်။
တစ်ခါတစ်ရံတွင် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစနစ်များအရ
မြေယာအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု
ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ဘက်လိုက်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်

ပြီး အထက်အဆင့်ဆင့်အား အယူခံနိုင်သည့် အခွင့်အရေးဆုံးရှုံးခြင်းသည် အားနည်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာခန့်ခွဲမှုစနစ်များတွင် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရပ်မိရပ်ဖများနှင့် ကျေးရွာလူထုတို့က လူမှုရေးအရ သို့မဟုတ် အစဉ်အလာအရ တရားဝင်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားကြသော်လည်း အစိုးရ၏ တည်ဆဲဥပဒေများက တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသဖြင့် အချိန်မရွေး သိမ်းယူခံရနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်သည် ဥပဒေအဖြစ် တရားဝင်မှု ရှိမနေသဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာစနစ်အရ တည်ရှိနေသော တိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေယာများသည် မြေယာ လုံခြုံမှုအန္တရာယ်ရှိနေခြင်းသည်လည်း အားနည်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်နိုင်ရေး လက်ရှိ အခြေအနေ အခင်းအကျင်း

ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်နိုင်ရေးအတွက် မြေယာဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ

စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ မြေယာဆိုင်ရာ
ပြဋ္ဌာန်းပြီးဥပဒေများ၊ ပြဋ္ဌာန်းရန်လုပ်ဆောင်ဆဲ ဥပဒေများ၊
တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ ၎င်းတို့လွတ်မြောက်နယ်မြေ၌
ရေးဆွဲကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် မြေယာမူဝါဒ၊ လယ်ယာမြေဥပဒေ၊
သစ်တောဥပဒေများ စသည့် ရေးဆွဲကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့်
အခြေအနေအရပ်ရပ်အား လွှမ်းခြုံစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်၌ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော
အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၏ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ရမည့်
လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည့် အမျိုးသား မြေဥပဒေရေးဆွဲရေး
လုပ်ငန်းစဉ်သည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အစိုးရလက်ထက်တွင်
၂၀၁၉ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပါသည်။
ဒုသမ္မတဦးဆောင်သော အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုကောင်စီကို ၂၀၁၈
ဇန်နဝါရီလတွင် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒအရ ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းကို
တွေ့ရှိရပါသည်။ ကောင်စီ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များအနက် အမျိုးသားမြေ
အသုံးချမှုမူဝါဒအရ အမျိုးသားမြေဥပဒေကိုရေးဆွဲရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း
ဟူသောတာဝန်ပါရှိပြီး ၂၀၁၉ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် “အမျိုးသားမြေဥပဒေ

ရေးဆွဲပြုစုရေးနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေများ သဟဇာတဖြစ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ”ကို အစိုးရအာဏာပိုင်၊ ဌာနဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများ သာမက တောင်သူလယ်သမားကိုယ်စားလှယ်များ ကိုပါ ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

အဆိုပါကော်မတီက အမျိုးသားမြေဥပဒေကိုရေးဆွဲရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းစီမံချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်တွင် **“အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးကို ရှေးရှုသည့် အမျိုးသားမြေဥပဒေတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြင့်”**

ဟူသောစကားရပ်ကို သုံးစွဲလာခြင်းကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေလုပ်ပိုင်ခွင့် (ပိုင်ဆိုင်ခွင့်) ခိုင်မာမှုများ အားကောင်းလာတော့မည်ဟု ယူဆရပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ရှေးရှုဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ကြဖို့ဆိုသည်မှာ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြင့် အသားကျနေခဲ့သော မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် စိန်ခေါ်ချက်များ ရှိနေလိမ့်ဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ အမြတ်အားဖြင့်ဆိုရလျှင် ဗဟို (ပြည်ထောင်စု) အဆင့်က ဥပဒေများပြု၍ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းကောင်းဖြင့်

စီမံခန့်ခွဲသည်ထက် မိမိဒေသ၌ မိမိတို့ဘာသာ ဥပဒေပြု၍
 စီမံခန့်ခွဲခွင့်များကို အမျိုးသားမြေဥပဒေက ခွင့်ပြုလိုက်မှသာ
 ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုဟု အမှန်တကယ် ရည်ညွှန်းနိုင်သော
 ဥပဒေ ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများသည်
 ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချသော၊ လူထုဗဟိုပြုမှုရှိသော၊ အဓိက
 အကျိုးသက်ဆိုင်သူ တောင်သူလယ်သမားများနှင့် တိုင်းရင်းသားများ
 ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရှိသော စသည့် အခြေအနေများ ပေါ်ပေါက်ရန်
 တာစူနေသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်သို့ ဦးတည်နေပြီလည်း ဖြစ်သည်
 (အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်၊ 2019)။ တိုင်းဒေသကြီး/
 ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခွင့် ဆိုရာတွင်
 တောင်သူလယ်သမားများ၏ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့် (လုပ်ပိုင်ခွင့်) အား
 ပုံစံ-၇ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံသားအခြေပြု မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုလက်မှတ်ကို
 တောင်သူလယ်သမားများအား ထုတ်ပေးသကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသားများ၏
 မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို ဓလေ့ထုံးတမ်းအခြေပြုလယ်ယာမြေ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု
 လက်မှတ်ကိုတီထွင်၍ နိုင်ငံသားအခြေပြုစနစ်နှင့် အပြိုင် ခွင့်ပြုရမည်
 ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဆိုရလျှင် အမျိုးသားမြေဥပဒေ၌

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များက ၎င်းတို့လွတ်မြောက်နယ်မြေ၌
ရေးဆွဲကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် မြေယာမူဝါဒ၊ လယ်ယာမြေဥပဒေ၊
သစ်တောဥပဒေတို့၏ အနှစ်သာရများပါဝင်လာစေရန်
၎င်းတို့ကိုဖိတ်ကြား၍ ဆွေးနွေးတင်ပြခွင့်များပြုခြင်းအားဖြင့်
ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ပို၍အောင်မြင်လာစေသည့် လက်တွေ့ကျကျ
ချည်းကပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

**ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေပေါ်ပေါက်နိုင်ရေး အခွင့်အလမ်းနှင့်
စိန်ခေါ်ချက်များ**

- နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် မြေယာအခွင့်အရေးဆိုင်ရာမူဘောင် များအနေဖြင့်
- နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားများသမဂ္ဂ (International Labour Organization-ILO)၏ သဘောတူစာချုပ်၊
- ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း၊

- နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်၊
- အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး အတွက် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား စီမံခန့်ခွဲရန် လိုက်နာသင့်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ⁶၊
- အခြား သက်ဆိုင်သော စာချုပ်များနှင့် ကြေညာစာတမ်းများ စသည်ဖြင့် ရှိသည်။ (ရှင်းသွားအောင်လို့ အချက်ခွဲထုတ်လိုက်တယ်။)

နိုင်ငံတကာစာချုပ်စာတမ်းများ

(၁) နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားများသမဂ္ဂ (International Labour

Organization-ILO) သဘောတူစာချုပ် အမှတ် ၁၆၉

ILO	သဘောတူစာချုပ်	အမှတ် ၁၆၉ တွင်
ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏	ဓလေ့ထုံးစံနှင့်	မြေယာအခွင့်အရေးများကို
အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊		ထိုအခွင့်အရေးများကို
ထိခိုက်စေမည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ		ချမှတ်ရာတွင်

⁶ Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိရန် လိုအပ်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ ပုဒ်မ ၄ တွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ အဆောက်အဦများ၊ ယဉ်ကျေးမှုများလုံခြုံရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအစိုးရများ၏ ပြဋ္ဌာန်းမှုများကို ထိုလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ သဘောဆန္ဒများနှင့်အညီ ချမှတ်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၈ (၁)တွင် အစိုးရများ၊ နိုင်ငံတော်အဆင့် ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ကျင့်သုံးရာတွင် ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးစံနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် (Due regard) လိုအပ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ပုဒ်မ ၁၅ (၁)တွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာနှင့် ဆက်စပ်နေသော သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုပိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပိုင်ခွင့် စသည့်အရေးကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိရေးကို အာမခံ ထားပါသည်။

(၂)ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း (The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples-UNDRIP)

UNDRIPသည် အတော်အတန်ပြည့်စုံသော ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများစာရင်း ဖြစ်သည်။ ကြေညာစာတမ်းတွင် ပုဒ်မ ၄၆ ခု ပါရှိပြီး တစ်ဦးချင်းအခွင့်အရေးနှင့် စုပေါင်းအခွင့်အရေးများ ပါဝင်သည်။ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေး၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံများနှင့် ရိုးရာဓလေ့ မြေယာများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများ မပြုလုပ်ခင်တွင် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအစိုးရများက ထိုလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် “ပြည့်စုံသောနားလည်မှုဖြင့် လွတ်လပ်သောကြိုတင် သဘောတူညီမှု” (Free, Prior and Informed Consent-FPIC) ရယူရန် တာဝန်ရှိခြင်း စသည့်အကြောင်းအချက်များသည် ကြေညာစာတမ်းတွင် ပါဝင်သည်။ ပုဒ်မ ၂၆။ (၃) တွင် နိုင်ငံအစိုးရများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသား များ၏ နယ်မြေများကို ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် အကာအကွယ်ပေးရန်

လိုအပ်သည်ဟု ဆိုထားသည့်အပြင် ထိုအသိအမှတ်ပြုမှုများကို ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ခလေ့ထုံးစံ၊ ရိုးရာခလေ့နှင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်တို့နှင့် ကိုက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်ဟုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

(၃) နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ် (The International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR)

ICCPRသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာ စာတမ်းတွင်ပါဝင်သော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများကို ရှင်းလင်း တင်ပြထားသည့် အခြေခံနိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးကိရိယာဖြစ်သည်။ အပိုဒ်၅၇တွင် ဖော်ပြထားသော အခွင့်အရေးများသည် နယ်မြေပိုင်နက်များနှင့် ထိုပိုင်နက်များအတွင်းရှိ သဘာဝ အရင်းအမြစ်များနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက် ဆက်နွှယ်နေသည်။ လူနည်းစုများဟုယူဆရသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ပိုမိုဆက်စပ်နေသည်။

(၄) အမျိုးသားစားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက် မြေယာ၊ သားငါးနှင့် သစ်တောများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အား စီမံခန့်ခွဲရန် လိုက်နာသင့်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များ (Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security)

နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံခြားဆောင်သူများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြေယာ၊ သားငါးနှင့် တောတောင် (သစ်တော)ဆိုင်ရာ ကိစ္စများတွင် ရှိနေသော လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တန်ဖိုးထားမှုစံနှုန်း မည်သို့ရှိနေကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့်ဆိုင်သော ကိစ္စများကို မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ ရေးဆွဲသည့်အခါ ၎င်းတို့၏ ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ခွင့်ပြုပြီး နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ အသိအမှတ်ပြုသင့်သကဲ့သို့ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ (မြေပြင်တွင် ဥပဒေအရမဟုတ် ကျေးရွာဓလေ့၊

ယဉ်ကျေးမှုအရ ဖြစ်တည်နေသော ဆောင်ရွက်ချက်များ) တည်ရှိမှုများ ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား အသိမှတ်ပြုသင့်သည် (FAO, 2012)။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ လူမျိုးစု တိုင်းရင်းသားများ (ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ သို့မဟုတ် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ)၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ များစွာကွဲပြားလျက်ရှိသည့် အခြေအနေတွင် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲမှုများသည် ၎င်းတို့၏ မြေပြင် အခြေအနေ သို့မဟုတ် အရှိတရားများကို မထိခိုက် မပွန်းပဲ့စေဘဲ ဆောင်ရွက်ရမည်မှာ အရေးကြီးပြီး အခြေခံကျသော နားလည်သဘောပေါက်မှုဖြစ်သည်။ ထိုအခြေအနေသည် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီသို့ ကူးပြောင်းနေသော နိုင်ငံများတွင် အဆိုပါအချက်များသည် အခြေခံကျသည်။ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ ၂၁ရာစုပင်လုံ၊ ဒုတိယအစည်းအဝေးတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော မြေယာမူဝါဒ၏ အခြေခံမူများ (၆) ချက် တင်သွင်းခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ထဲမှ အချက်တစ်ချက်သည် **"မြေယာမူဝါဒရေးဆွဲရာတွင် လူ့အခွင့်အရေး**

စံနှုန်းများ၊ နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စံနှုန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရေးဆွဲရန်” ဖြစ်သည် (လျန်မှုန်း, ၂၀၁၉)^၇။

ပြည်တွင်း မူဘောင်များ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ - နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၌ မည်သည့်ဥပဒေတစ်ရပ်ကိုဖြစ်စေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းလျှင် မိခင်ဥပဒေ ဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေကို ကျော်လွန်ရေးဆွဲ၍ မရနိုင်ပါပေ။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၌ မြေနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ရှေးဦးစွာလေ့လာရန် လိုအပ်ပေသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုစနစ် ဟန်ဆောင်ထားသော တစ်ပြည်ထောင်စနစ်သာဖြစ်ကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များနှင့်ပတ်သက်၍ အာမခံမှုမရှိသော ဖက်ဒရယ်ကို အမှန်တကယ် မရည်ညွှန်းသည့်

^၇ ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှု ပူးတွဲကော်မတီ၏ မြေယာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကဏ္ဍဆိုင်ရာ မူဝါဒအဆိုပါပြုလွှာကို ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ (၂၁) ရာစု ပင်လုံ ဒုတိယ အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းခဲ့သည်။ တင်သွင်းရာတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအစုအဖွဲ့၊ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင်၊ ခွန်မြင့်ထွန်းက ဖတ်ကြားတင်သွင်းသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တစ်ခုသာဖြစ်ကြောင်း လေ့လာသူများက ဆိုကြပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇ သည် နိုင်ငံ၏နိုင်ငံတော် ဗဟိုပြုစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ညွှန်းထားသည်ဖြစ်ရာ မြေအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်သည် နိုင်ငံတော်သာဖြစ်ကြောင်း၊ မြေထု၊ ရေထု၊ လေထုအတွင်းရှိ သယံဇာတ ပစ္စည်းအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်သည် နိုင်ငံတော်ဖြစ်ကြောင်း ပုဒ်မ ၃၇ (က) ၌ ဖော်ပြထားပေသည်။

ပုဒ်မ ၃၇(ခ)၌ စီးပွားရေးကုမ္ပဏီများသည် သယံဇာတ ထုတ်ယူရာ၌လည်းကောင်း၊ မြေများကို အသုံးပြုရာတွင်လည်းကောင်း ကွပ်ကဲကြီးကြပ်သည့် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်မည်ဟု ဆိုထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၃၇(ဂ)၌ နိုင်ငံသားများကို ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အမွေဆက်ခံခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ကိုင်ခွင့်၊ တီထွင်ခွင့်နှင့် မူပိုင်ခွင့်တို့ကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီခွင့်ပြုရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ၎င်းပုဒ်မ ၃၇(ဂ)၌ နိုင်ငံသားများကို ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြုမည်ဆိုသည်မှာ လွန်စွာ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသော ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ လယ်ယာမြေသည်လည်း မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ဥစ္စာပစ္စည်းထဲတွင်

ပါဝင်နေရာ တောင်သူလယ်သမားများကို လယ်ယာမြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြုမည် (သို့မဟုတ်) လယ်ယာမြေအား နိုင်ငံတော်နှင့် တောင်သူလယ်သမားများ ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ခြင်းကို ခွင့်ပြုနိုင်သည်ဟူသော အချက်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ အားနည်းသည့် တောင်သူလယ်သမားများ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုငယ်များအတွက် အဆိုပါ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇ (ဂ) ကို အသုံးပြုရန်နိုင်ပါကြောင်း တင်ပြလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုခွင့်အား ဇယား(၁) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များက ဥပဒေပြုခွင့်ကို ဇယား(၂) ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာများကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်က သိမ်းကျုံးရယူထားသကဲ့သို့ဖြစ်နေပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အဆင့်များ၏ ဥပဒေပြုခွင့်များကို ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်း ပေးအပ်ထားခြင်းကို တွေ့ရှိရပေမည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ ဇယား(၂)ကို တိုးချဲ့လိုက်မှသာလျှင် တိုင်းဒေသကြီး

/ပြည်နယ်အဆင့်များသည် မြေနှင့်သက်ဆိုင်သောမူဝါဒများ၊ ဥပဒေများကို တရားဝင်ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းလာနိုင်သကဲ့သို့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများသည်လည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏မြေများကို မိမိတို့ဘာသာ ဥပဒေနှင့်အညီ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ခွင့် ရရှိလာပေမည်။ သို့မှသာ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒက လမ်းညွှန်ထားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဟူသော လမ်းညွှန်ချက်နှင့်ကိုက်ညီသကဲ့သို့ စစ်ပွဲများမရှိ ငြိမ်းချမ်းသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးကို အမှန်တကယ် တည်ဆောက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင် ပြင်ဆင်လိုက်သည့် မြေယာနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေများတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာအပေါ် အသိအမှတ်ပြုမှုများ ကြည့်မည်ဆိုပါက လယ်ယာ မြေဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုတစ်ဝန်း လွှမ်းခြုံသောဥပဒေ ဖြစ်သော်ငြားလည်း တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေယာ ခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို အသိအမှတ်ပြု ရည်ညွှန်းထားခြင်းမရှိပါပေ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ် တစ်ခုဖြစ်သော ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ နည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းမည်ဟု

လယ်ယာမြေဥပဒေ၌ ဆိုခဲ့သော်လည်း လယ်ယာမြေနည်းဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ သို့ဖြစ်၍ လယ်ယာမြေဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာစနစ်အား အသိအမှတ်ပြုထားခြင်း မရှိသဖြင့် “မပြေးသော် ကန်ရာ ရှိ”ဟုဆိုလျှင် ရနိုင်ကောင်းပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှသာမက သစ်တောဥပဒေကို လေ့လာကြည့်သောအခါတွင် ကြိုးဝိုင်းတော၊ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောများ စိစစ်ရေးအဖွဲ့၊ လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားပြည်သူများကို ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရမည်ဟု တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် “ဒေသခံများမှ ၎င်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ထိန်းသိမ်းထားသည့် သဘာဝသစ်တောများနှင့် ဒီရေတောများကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်သည်” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် အပြုသဘောဆောင်နေသော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အမှန်တကယ် လေးစားလိုက်နာ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်မှသာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း၏ အကျိုးရလဒ်များကို တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ ခံစားကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့နည်းတူ မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊

မြေရိုင်းစီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေတွင်ဖော်ပြပါ တိုင်းရင်းသားတို့၏မြေများကို
 မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊ မြေရိုင်းမဟုတ်ဟူ၍ သတ်မှတ်ထားပါသည်။
 “တည်ဆဲဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ တောင်ယာလုပ်ပိုင်ခွင့်
 ပေးအပ်ထားသည့်မြေများ၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏
 ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာအရ သတ်မှတ်မြေများ၊
 အများပြည်သူနှင့် တိုင်းရင်းသားများဆိုင်ရာ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊
 ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတို့အတွက်
 လက်ရှိအသုံးပြုထားသည့်မြေများ”ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ တောင်ယာ
 မြေကို တည်ဆဲဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည်ဟုဆိုလျှင် ပုံစံ-၇
 ရရှိထားသည့်တောင်ယာမြေများကို ဆိုလိုပါသလား။
 ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်း
 အစဉ်အလာအရ သတ်မှတ်မြေများနှင့် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊
 ကျန်းမာရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတို့အတွက် လက်ရှိ
 အသုံးပြုထားသည့် မြေများဆိုသည်မှာ မည်သည့်မြေများဖြစ်ပါသည်ဟု
 တိုင်းတာသတ်မှတ်၍ တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်၌ ပြဋ္ဌာန်း
 အတည်ပြုပြီးပါပြီလား။ ဤမေးခွန်းများ မေးမြန်းကြည့်လိုက်သောအခါ

မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊ မြေရိုင်း စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေတွင်ပေးထားသည့် တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများသည် “ပေးကားပေး၏ မရ” ဟူ၍ ဆိုရချေ တော့မည်။ အမှန်တကယ်တွင် မြေပြင်၌ မြေလွတ်၊ မြေရိုင်းမရှိပေ။ (Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury, 2018)။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်း(၂၀၁၈-၂၀၃၀)၏ မဟာဗျူဟာ ၅.၅ သည် မြေယာအုပ်ချုပ်မှုနှင့် တိုင်းပြည်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပြည်သူ့ အကျိုးစီးပွားအတွက် ရှေးရှုပြီး စီမံအုပ်ချုပ်မှု အားကောင်းလာအောင် လမ်းပြထားသည်။ (MSDP, 2018)။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးမူဝါဒ ၁၂ ချက်တွင်လည်း လယ်ကဏ္ဍနှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် စသည့် မူဝါဒဖော်ပြချက်များ ပါရှိသည် (Ministry of Planning and Finance, 2016)။

အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒတွင် “တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မြေအသုံးချမှုအခွင့်အရေးများ”ဟူ၍ အခန်းတစ်ခန်း သီးသန့်ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည် (National Land Use Policy, 2016)။ တိုင်းရင်းသားတို့၏ လက်ရှိမြေအသုံးချမှုကို မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း

ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ၊ ရိုးရာမြေစီမံအုပ်ချုပ်မှု အလေ့အထများကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ရမည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းကို ယင်းအခန်းတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် မည်သို့ကာကွယ်မည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏မြေအသုံးချမှုကို မှတ်ပုံတင်နိုင်ရန် တည်ဆဲဥပဒေများတွင် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။ သစ်တောမြေ သို့မဟုတ် လယ်ယာမြေ သို့မဟုတ် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော မြေပေါ်တွင် အလှည့်ကျ အနားပေး တောင်ယာမြေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရိုးရာမြေအသုံးချမှုအခွင့်အရေးကို မှတ်ပုံတင်နိုင်ရေး အတွက် အမျိုးသားမြေဥပဒေသစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းရမည်ဟု ပါရှိပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် အထက်ကဆိုခဲ့သော ပုံစံ-၇ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံသားအခြေပြု မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု လက်မှတ်ကို တောင်သူလယ်သမားများအား ထုတ်ပေးသကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို ဓလေ့ထုံးတမ်းအခြေပြု လယ်ယာမြေ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် လက်မှတ်ကိုတီထွင်၍ နိုင်ငံသားအခြေပြု စနစ်နှင့် အပြိုင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအား ယခုရေးဆွဲနေသော

အမျိုးသားမြေဥပဒေသစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်လျှင်
အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၏ လမ်းညွှန်ချက်နှင့် ကိုက်ညီပါကြောင်း
ရှင်းလင်းတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

နိဂုံး

မြေအပါအဝင် သယံဇာတများ
ပေါကြွယ်ဝသောမြန်မာပြည်သည် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသည်မှာ
ကာလရှည် ကြာလှပြီဖြစ်၍ မြန်မာပြည်သူများသည် ကမ္ဘာ့အလယ်တွင်
မျက်နှာငယ်ငယ်ဖြင့် ဆင်းရဲနိမ့်ကျစွာ နေထိုင်ကြရ သည်မှာလည်း
အချိန်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပေသည်။ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ ၂၀၁၇ ခုနှစ်
အစီရင်ခံစာများအရ မြန်မာနိုင်ငံလုံးအဆင့် (တစ်နည်း-အမျိုးသားအဆင့်)
ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု သက်မှတ်ချက်များအောက်တွင် ရှိသော
အရေအတွက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ စုစုပေါင်း လူဦးရေ၏ ၂၄.၈
ရာခိုင်နှုန်းရှိသည် (ADB, 2017)။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော
မြန်မာပြည်သူများအနေဖြင့် ယခုဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော Covid-19
ကပ်ရောဂါကြောင့် ပိုမိုဆင်းရဲနွမ်းပါးဖို့သာ ရှိပါသည်။ (The World

Bank, 2020)။ စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသော အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကင်းမဲ့ခြင်းသည် လောကပါလတရားများဖြစ်သည့် လွတ်လပ်ခြင်း၊ တရားမျှတခြင်း၊ တန်းတူညီမျှခြင်းဆိုသည့်တရားများ အားနည်းလျော့ပါးနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုလောကပါလ တရားများ ပြန်လည်ထွန်းကားစေရန် ၂၁ ရာစု ပင်လုံကဲ့သို့သော အားလုံးပါဝင်သောနိုင်ငံရေးတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲကြီးများ ကျင်းပရမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ယခု ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ဥပဒေဟောင်းများကို ပြင်ဆင်ပြီး ဥပဒေသစ်များကိုရေးဆွဲကြရာတွင် ပြည်သူ့ကိုမျက်နှာမူသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏ အခွင့်အရေးများကိုအာမခံသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရည်ရွယ်သော ဥပဒေများဖြစ်လာစေရန်မှာလည်း လွန်စွာ အရေးကြီးလှပါသည်။

တိတိလင်းလင်းဆိုရလျှင် ရေးဆွဲနေသော အမျိုးသားမြေဥပဒေသည် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ လမ်းညွှန်ချက်ကောင်းဖြစ်သည့် “ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး” ဆိုသည့်လမ်းညွှန်ချက်ကိုလိုက်နာ၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အသီးသီး၏

မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများကို ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့ကိုယ်တိုင် ဥပဒေပြုနိုင်သော၊ စီမံခန့်ခွဲနိုင်သော
အခြေအနေ တစ်ရပ်ကို လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်မှသာ
ငြိမ်းချမ်းသည့်ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကြီးဖြစ်ပေါ်စေရန်
ကြီးမားသည့် အထောက်အပံ့ကောင်း တစ်ခု ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်။
ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အားကောင်းသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြင့်သာ
အမျိုးသားမြေဥပဒေကို ဆက်လက် ရေးဆွဲမည်ဆိုပါက
စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေမှုများကို မီးလောင်ရာလေပင့် လုပ်သကဲ့သို့
ဖြစ်နေလိမ့်ဦးမည်ဆိုသည်ကို သတိကြီးကြီးထားကြရန်
လိုအပ်ပါကြောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

Thant, K. M. (2018). *Comparative studies of customary rights to land and Natural Resources: Myanmar Vs Cambodia, Lessons learnt and Considerations for Myanmar*. (T. Cummins, Ed.) Republic of Ireland: University College Dublin.

သန်းထွန်း. (၁၉၆၉). *ခေတ်ဟောင်း မြန်မာရာဇဝင်*. ရန်ကုန်, မြန်မာနိုင်ငံ မဟာဒဂုံစာပေထုတ်ဝေရေး.

ဦးအောင်သိန်းဟန်. (၂၀၀၃). *မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းသစ်*. ရန်ကုန်: ဝင်းမြင့်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၁၈၉).

Julia Fogerite, Jack Jenkins Hill, and Athong Makury. (2018). *Land and Forest Governance in The Naga village republic*. Yangon: RRtLP.

National Land Use Policy. (2016). *National Land Use Policy*. Yangon.

Smith, A. (2016). *Our Customary Land Use Management System*. Kayah: Kayah Earthrights Action Network.

MSDP. (2018). *Myanmar Sustainable Development Plan (2018-2030)*. Government, Ministry of Planning and Finance.
Nay Pyi Taw: The Government of the Republic of the Union Myanmar.

FAO. (2012). *Voluntary Guidelines on The Responsible Governane of Tenure of land, fisheries and forests in the context of National food security*. United Nations.
Rome: Food and Agriculture Organization of The United Nations.

Martin Smith and Annie Allsebrook. (1994). *Ethnic Groups in Burma*. London: Anti-Slavery International.

Cheesman, N. (2017). *How in Myanmar "Nationial Races" Came to Surpass Citizenship and Exclude Rohingya*. Journal of Contemporary Asia.

Parameswaran, P. (2017, March 3). *What Does Myanmar's New Defense Budget Mean?* Retrieved October 2020, from The Diplomat: <https://thediplomat.com/2017/03/what-does-myanmars-new-defense-budget-mean/>

လျန်မူန့်, ဆ. (၂၀၁၉). *ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုးပမ်းမှု (အတွဲ-၄)*. တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သုတေသနအသင်း. ရန်ကင်း: တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သုတေသနအသင်း.

အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်. (2019, June). မြေယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ. *Inya Economic Journal, Volume 2(No.1)*, 125-144.

Ministry of Planning and Finance. (2016). *Economic Policy of the Union of Myanmar*. Government , Ministry of Planning and Finance. Nay Pyi Taw: The Republic of the Union of Myanmar.

ADB. (2017). *Poverty Data: Myanmar*. Retrieved October 2020,
from Asia Development Bank:
<https://www.adb.org/countries/myanmar/poverty>

The World Bank. (2020, June 25). *Myanmar Economic Monitor
June 2020: Myanmar in the Time of Covid-19*. Retrieved
October 2020, from World Bank: Myanmar:
<https://www.worldbank.org/en/country/myanmar/publication/myanmar-economic-monitor-june-2020-myanmar-in-the-time-of-covid-19>

ENAC. (၂၀၂၀). *မြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်
(အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွက်
စဉ်းစားချက်များ)။* ချင်းမိုင်မြို့ :
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာစင်တာ
(ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ)။

Celine Allaverdian, Julia Fogerite, Natalia Scurrah, Si Thu Htike
San. (၂၀၁၈). *မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရိုးရာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်အား*

မှတ်တမ်းပြုစုခြင်း

လမ်းညွှန်စာအုပ်.

မဲခေါင်းဒေသမြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်း.

မဲခေါင်းဒေသမြေယာစီမံအုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်း.

*အခြားမှတ်စုများ - Aboriginal Land Rights Regularion 2014,
Aboriginal Land Rights Act 1983, Victor Dominello, Member of
Parliament, Minister for Aboriginal Affairs, New South Wales*

- ကျွန်တို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း အမိမြေယာ၊

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ လူထု ဖွံ့ဖြိုး ရေးဆုံရပ်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်

ဇူလိုင်လ

This page left intentionally blank

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း*

သူရိန်လင်း¹

စာတမ်းအကျဉ်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်အာဏာရှင်လက်အောက်တွင် နှစ်ပေါင်း ၆၀မျှ ကျရောက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အလွန်မှားမှိန်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများအရ အမျိုးသမီးများ၏ ဖြစ်တည်မှုသည် ဖခင်နှင့် ခင်ပွန်းအပေါ် မှီခိုအားထားရမည်ဟူသော အတွေးအခေါ်များ၊ အိမ်မှုကိစ္စကိုသာ နိုင်နိုင်နင်းနင်း လုပ်ရမည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်များ စသည့် သမားရိုးကျ ဘောင်ခတ်ထားသော မြန်မာ့လူ့ဘောင် အဖွဲ့အစည်း၏ အမြင်များကြောင့် အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေး၌ ပါဝင်မှု အားနည်းကြသည်။ ယခုအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီခရီးကြမ်းကို လျှောက်လှမ်းနေချိန် ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးစနစ်များသည် အားလုံးပါဝင်မှု (inclusiveness policy) အရ

¹သူရိန်လင်းသည် လူငယ်သုတေသီ (young researcher)၊ ပြည်သူ့ပညာပေး(civic educator)၊ လူမှုရေးလုပ်သား(social worker) တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပညာများကိုစိတ်ဝင်စားသူဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

အမျိုးသမီးများသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုဟု ဆိုရာတွင် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများတွင်တွင် လုပ်ကိုင် ပါဝင်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် (အမျိုးသားအဆင့်/ အခြေခံအဆင့်) ပါဝင်ခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲများမှတစ်ဆင့် လွှတ်တော်နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပါဝင်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာစံနှုန်းများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေများက အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ခြင်း၌ မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်း ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်များဖြင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာတင်ပြထားသည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုအခြေအနေပြ ညွှန်းကိန်းအဖြစ် ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများ၌ အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မှု အရေအတွက်၊ အနိုင်ရရှိသူအရေအတွက်၊ အစိုးရအဖွဲ့၌ ပါဝင်လာမှုအရေအတွက် စသည်တို့ မည်မျှ တိုးမြှင့်လာသည်တို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာထားပါသည်။ အထက်ပါရိုးရှင်းသော အချက်အလက်များသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုတိုးတက်လာခြင်း အကြောင်းအရာကို အပြည့်အဝ မရှင်းပြနိုင်ပါ။ စာတမ်းရှင်သည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုတိုးတက်စေရန် အကြံပြုချက်များကို မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့်အညီ တင်ပြထားပါသည်။

အဓိကစကားလုံးများ - အမျိုးသမီး၊ နိုင်ငံရေး၊ ဖက်ဒရယ်

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အခြေခံသော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်သစ်ဆီသို့ လျှောက်လှမ်းနေချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုကာလတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်နှင့် ကလေးသူငယ် ရေးရာဝန်ကြီးဌာနကလည်း တန်းတူညီမျှရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တရားမျှတသော နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး၊ စွမ်းအားမြှင့်တင်ရေး၊ အမျိုးသမီးများဦးဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍ ပေါ်ပေါက်ရေး၊ ကျားမရေးရာ တန်းတူညီမျှမှု အခြေပြု ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေး စသည့် မျှော်မှန်းချက်များ ကတိပြုထားသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖယ်ဒရယ်စနစ်သည် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်း ဖော်ပြ ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသော နိုင်ငံများ ဖြစ်သည့် တူနီးရှား၊ ပြင်သစ်၊ အိန္ဒိယ၊

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ယူဂန်ဒါနှင့် ကနေဒါတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများသည် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မည်သို့အထောက်အကူပြုကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်း ဆွေးနွေးထားသည်။ ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ၂၀၁၀ခုနှစ်မှစ၍ ၂၀၂၀ခုနှစ်အထိ ကျင်းပခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံ နိုင်ငံရေးသမားများ ပါဝင်မှုနှုန်းကို ဆွေးနွေးထားသည်။

၂။ သုတေသနနည်းနာ

ယခုသုတေသနစာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင် (Union Election Commission)၏ အချက်အလက်များကို အဓိကထား အသုံးပြုထားသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာအမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်နိုင်မည့် စာအုပ်စာပေများ၊ ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာချက်ရလဒ်များနှင့် သုတေသနစာတမ်းများမှ

အချက်အလက်များကို အလျဉ်းသင့်သလို ကောက်နုတ်
ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌
ကျင်းပခဲ့သောရွေးကောက်ပွဲများ၏ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ
ပါဝင်မှုနှုန်းနှင့် အနိုင်ရမှုနှုန်းကို မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ
ကော်မရှင် (UEC) ၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်စာရင်းများ၊
ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်နှိုင်းယှဉ်ကာ အစိုးရအစုအဖွဲ့
အမျိုးသမီးများပါဝင်မှုကို ဖော်ပြထားသည်။

၃။ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု

ဖယ်ဒရယ်စနစ်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် အမျိုးသမီးများ
နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှု စသည့် စစ်မှန်သောဖယ်ဒရယ်စနစ်သည်
Subsidiary Principle မှုအရ နိုင်ငံ့အာဏာကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ
ပြည်နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်မှ မြို့နယ်ရပ်ရွာအဆင့်(ဒေသန္တရ)သို့
လျှော့ချထားသည်။ ဒေသန္တရရွေးကောက်ပွဲများသည် မဲဆန္ဒနယ်ကျဉ်း၍
များသောအားဖြင့် မဲဆွယ်ကုန်ကျစရိတ်နည်းသည်။ ဗဟိုအဆင့်နှင့်

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပြည်နယ်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ကုန်ကျစရိတ်ပို၍ သက်သာသည်။ (Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer, 2014) ထို့ကြောင့် အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးသမားများသည် အချိန်နှင့် ခရီးသွားလာရေးကုန်ကျစရိတ်များ လျော့နည်းသွားသည် (Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer, 2014)။

ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်တွင် ပြိုင်ဆိုင်မှုနည်းသည့်အတွက် ရွေးကောက်ခံရနိုင်ချေ ပိုများသည်။ ယင်းမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ်နှင့် ဗဟိုအစိုးရအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အခွင့်အရေး ပိုရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်နိုင်ရန် ဒေသန္တရအဆင့်နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ခြင်းကို လှေကားထစ်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒေသန္တရအစိုးရအဆင့်တွင် ရွေးကောက်ခံရသော အမျိုးသမီးများအနေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံများ၊ အုပ်ချုပ်ရေး အတွေ့အကြုံများ ရရှိကြခြင်းနှင့် ဒေသအဆင့်တွင် လူသိများကျော်ကြားလာခြင်း၊ အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် ဗဟိုအဆင့် (အောက်ခြေအဆင့်) တွင် ရွေးကောက်ခံရမည့် အခွင့်အရေး ပိုရှိနိုင်သည်။ ဗဟိုအစိုးရများတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု နည်းရခြင်းမှာ

အောက်ခြေအဆင့်တွင် အမျိုးသမီးများလုံလောက်စွာ ပါဝင်မှု ရှိမနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

၃.၁။ ဖက်ဒရယ်စနစ်နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု အရေးကြီးပုံ

အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင်လည်း ပါဝင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်သည်ဟု သုတေသနအစီရင်ခံစာများနှင့် စာတမ်းများ၌ ဖော်ပြထားသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများနှင့် မတူညီသောအမြင်များကို ယူဆောင်လာသည်။ အမျိုးသားများက စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများကို ဦးစားပေးလေ့ရှိပြီး အမျိုးသမီး နိုင်ငံရေးသမားများက အမျိုးသမီး၊ ကလေး၊ ပညာရေး စသည့်အရာများကို ဦးစားပေးလေ့ရှိသည်ဟု သုတေသနများတွင် တွေ့ရှိရသည်။ အမျိုးသမီးတို့ အာဏာရရှိလာသော အချိန်တွင်လည်း အစိုးရဌာနများ၌ အမျိုးသမီးများကို ပိုမို ရွေးချယ်ခန့်အပ်ထားတတ်ကြသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များသည် အလုပ်သမားများကို ချီးမြှောက်ခြင်းနှင့် စေ့စပ်ပြေငြိမ်းနိုင်ခြင်းစသည့်အချက်တို့ကို

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပိုမိုတန်ဖိုးထားတတ်ကြသည်။ နိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၏ သဘောတရားနှင့် ပုံစံတွင် သိသာသော သက်ရောက်မှုရှိစေရန် အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုမှု ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် အရေးပါသော အင်အားစု ဖြစ်ကြောင်း ၁၉၉၀ ကုလသမဂ္ဂ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ (The World's Women 1970 - 1990 Trends and Statistics, 1991)

၃.၂။ တူနီးရှားနိုင်ငံ

တူနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ရွေးကောက်ခံ ဗဟိုအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များ၌ အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများကြား တန်းတူညီမျှမှုရှိစေရန် အထူးအလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။ ၂၀၁၄တွင် အတည်ပြုခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၃၄ အရ နိုင်ငံတော်သည် ရွေးကောက်ပွဲ မဲပေးခြင်းနှင့် ရွေးကောက်ခံခြင်းတို့တွင် အမျိုးသမီးများ အခွင့်အရေးရရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများကိုယ်စားပြု ပါဝင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ပုဒ်မ ၄၆ အရ နိုင်ငံတော်သည် နယ်ပယ်အားလုံးရှိ အလုပ်အမျိုးမျိုးနှင့် ပက်သက်၍

အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား တန်းတူညီမျှ ရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ ရွေးကောက်ပွဲကော်မတီများတွင်လည်း အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ တူညီသော အခွင့်အရေး ရရှိရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။ (Tunisia's Constitution of 2014)

၃.၃။ ပြင်သစ်နိုင်ငံ

ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများ၌ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် တစ်ဝက်မှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ရမည်ဟူသော (Parit'e Law) ဥပဒေကို ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဒေသန္တရအဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ရွေးကောက်ခံ အမျိုးသမီးဦးရေမှာ ၂၅.၇ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၄၇.၉ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြင့်လာသည်။ (Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer, 2014)

၃.၄။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ

၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယသည် ဒေသန္တရ အစိုးရအစုအဖွဲ့၌ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်မှုကို

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

အာမခံချက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။
ထို့ကြောင့် ၁၉၉၄ခုနှစ်တွင် အမျိုးသမီး တစ်သန်းကျော် ဒေသန္တရအစိုးရ၌
ပါဝင်လာသည်ကို တွေ့ရသည် (The Constitution {73rd Amendment}
Act, 1992)။

၃.၅။ ယူဂန်ဒါနိုင်ငံ

ယူဂန်ဒါတွင် ၁၉၉၇ခုနှစ်မှစ၍ အမျိုးသမီးများ ဝင်ရောက်
ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်အတွက် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ
အားဖြင့် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း သတ်မှတ်ပေးထားသောကြောင့် ထိုနေရာများတွင်
အမျိုးသမီးများသာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။ ၎င်းမှာ အမျိုးသမီး
ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် ဖန်တီးပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ (Social
Development Research at UNRISD 2005-209)

၃.၆။ ကနေဒါ နိုင်ငံ

ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရအဆင့် ကောင်စီများက
အမျိုးသမီးများကို သင်ကြားပြသပေးရန်အတွက် လိုအပ်သည့်
ကမ်ပိန်းသင်တန်း ကျောင်းများဖန်တီးသင့်သည်ဟု အကြံပြုထားသည်။
ကမ်ပိန်း သင်တန်းကျောင်းများတွင် အစိုးရအစုအဖွဲ့ ဝင်ရောက်

တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းဆောင်ရေ
မြှင့်သင်တန်းများနှင့် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည့်
ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများအတွက် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို
သင်ကြားပေးသည်။ အမျိုးသမီးများ ရွေးကောက်ပွဲများ စီမံနိုင်ရန်နှင့်
အနိုင်ရနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် နိုင်ငံရေးကျွမ်းကျင်မှုများ၊
မဟာဗျူဟာများနှင့် ပရိယာယ်များကို သင်ကြားပေးနိုင်သည်။

ဒေသန္တရဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် အမျိုးသမီးများ
ပါဝင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ကော်မတီများ၊ ဘုတ်အဖွဲ့များနှင့် ကော်မရှင်များ၌
ကျား/မ အချိုးတူ ပါဝင်နိုင်ရေး စည်းမျဉ်း၊ ဥပဒေများ
သတ်မှတ်ခြင်း၊ အတွေ့အကြုံရှိသော သက်တမ်းရင့် အမျိုးသမီး
ကောင်စီဝင်များနှင့် သက်တမ်းနုသေးသော အမျိုးသမီး ကောင်စီဝင်များ
ရောနှောပါဝင်မှုကို သေချာစေရန် သက်တမ်းများကို ဗျူဟာကျကျ
သတ်မှတ် ခြင်းတို့ဖြစ်သည်(Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram
Montacer, 2014)။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

၄။ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များ

နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာ၌ သိသာထင်ရှားသော ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စေရန် အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုမှု ၃၀% သည် အရေးပါသည့် အင်အားစုဖြစ်ကြောင်း ၁၉၉၀ ကုလသမဂ္ဂ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတိုင်း၏ အစိုးရအစုအဖွဲ့တွင် အမျိုးသမီး ၃၀% ပါဝင်ရေးသည် စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ ရွှေရည်စိမ် ဒီမိုကရေစီကို အခြေခံထားသော ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၄.၁။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ကျား/မ မညီမျှမှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့သော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ထိုရွေးကောက်ပွဲမှာ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသော ရွေးကောက်ပွဲ မဟုတ်ပေ။ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည်

နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်ကို (Fast Past the Post)² အခြေခံထားပါသည်။
 ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံ ၃၆၉ဦး ရှိသည့်အနက်
 ၅၃ဦး ရွေးကောက်ခံရသည်။ ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ခံ
 အမတ်နေရာ ၄၆၆ နေရာရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီးများသည် ၂၈ နေရာ
 ရွေးကောက်ခံရသည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ၄ နေရာ ရရှိပြီး
 ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ၂၄ နေရာ ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
 လွှတ်တော်နှစ်ခုပေါင်းသည့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီး
 ရွေးကောက်ခံအမတ်ဦးရေမှာ ၂၈နေရာ ဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်း
 ရွေးကောက်ခံအမတ်ဦးရေ၏ ၆ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသည်။ ရွေးကောက်ခံ
 မဟုတ်သော တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များ ၁၆၆
 နေရာရှိသည့်အနက် ၂၀၁၄ ဇန်နဝါရီလတွင်
 အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦး ခန့်အပ်ခံရသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/

² နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်ကို (Fast Past the Post) ဆိုသည်မှာ မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင်
 ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများမှ မဲအများဆုံးရရှိသော
 ကိုယ်စားလှယ်လောင်းမှ အနိုင်ရသောစနစ်ကိုဆိုလိုသည်။ သို့သော်
 နိုင်သူအကုန်ယူစနစ်တွင် အခြားသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များလည်းရှိပါသေးသည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပြည်နယ်လွှတ်တော် ၁၄ ခုတွင် ၆၅၉ နေရာရှိသည့်အနက် ရွေးကောက်ခံအမျိုးသမီးအမတ် ၂၅ နေရာ၊ ၃.၈ ရာခိုင်နှုန်း အနိုင်ရသည်။ သမ္မတဟောင်း ဦးသိန်းစိန်ဦးဆောင်သော ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးဌာန ၃၃ ခုရှိသည့်အနက် ပညာရေးဝန်ကြီး၊ လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီး နှစ်နေရာတွင်သာ အမျိုးသမီး နှစ်ဦး ခန့်အပ် တာဝန်ပေးခံရသည်။ ဒေါ်မြတ်မြတ်အုန်းခင်သည် လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ယင်းမှာ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးလောကတွင် နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်ကြာပြီးနောက်မှ အမျိုးသမီးများ ဝန်ကြီးအဖြစ် ပြန်လည်ခန့်အပ်ခံရခြင်းဖြစ်သည်။ (၁၉၅၃ခုနှစ် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်တွင်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဒေါ်ဘမောင်ချိန်သည် အမျိုးသမီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပထမဆုံးခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။)။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်တွင် အမျိုးသမီး ဒုဝန်ကြီး ၆ ဦးခန့်လည်း ရာထူး ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး အနိုင်ရအမတ် ၅၃ယောက်၊ ၄.၆ ရာခိုင်နှုန်းခန့် လွှတ်တော် အသီးသီးတွင် တိုးလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဇယား(၁)၊ ၂၀၁၂ခုနှစ် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင်

အမျိုးသမီးအနိုင်ရအမတ်ဦးရေ

ရွေးကောက်ခံ	အနိုင်ရဦးရေ	အမျိုးသား လွှတ်တော်	ပြည်သူ့ လွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် လွှတ်တော်
၃၆၉ ဦး	၅၃ ဦး	၄ ဦး	၂၄ ဦး	၂၅ ဦး

ရင်းမြစ်၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

၄.၂။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ဂျန်ဒါ^၃မညီမျှမှု^၄

၂၀၁၅ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်(NLD) ပါတီမှ တောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရပြီးနောက် အနိုင်ရအမျိုးသမီးအမတ်ဦးရေ များလာသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံတကာစံနှုန်းနှင့် တိုင်းတာပါက နည်းပါးလျက်ပင်

^၃ ဂျန်ဒါဆိုသည်မှာ ကျား၊မ ကိုဆိုလိုသည်။

^၄ ဂျန်ဒါမညီမျှမှုဆိုသည်မှာ အမျိုးသမီးများသည် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသော အခန်းကဏ္ဍအသီးသီးတွင် လုံလောက်စွာ ပါဝင်နိုင်မှု မရှိနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ရှိသေးသည်။ ရွေးကောက်ခံအမတ်ဦးရေ ၆၀၇၄ ဦးရေ တွင် အမျိုးသမီး ရွေးကောက်ခံ ၈၀၁ဦးထိ ရှိလာခြင်းသည် ယခင် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲထက် အဆများစွာ တိုးလာခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ၁၁၅၀ နေရာရှိသည့်အနက် အနိုင်ရအမျိုးသမီးအမတ်ဦးရေမှာလည်း ၁၅၂ နေရာအနိုင်ရပြီး ယခင် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲထက် နှစ်ဆတိုးလာကြောင်း တွေ့ရသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်ခံနေရာ ၃၂၃ ရှိသည့်အနက် ၄၁ နေရာအနိုင်ရပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ၁၆၈ နေရာရှိသည့်အနက် ၂၃ နေရာအနိုင်ရသည်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင်လည်း ၈၀ နေရာအနိုင်ရသည်။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် အမျိုးသမီးဦးရေ ၁၃.၅ ရာခိုင်နှုန်းတိုးလာ ပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် ၁၃ ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးလာ ကြောင်း တွေ့ရသည်။ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးနေရာတွင်လည်း ၂၉ နေရာရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီး ၅ ဦး ရွေးချယ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်၌ အမျိုးသမီးတပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ဦး စီကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် ခန့်အပ်ခံရသည်။ နိုင်ငံတော်ကြီးအကဲနှင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်မှာ

အမျိုးသမီး ဖြစ်သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးများတွင် အမျိုးသမီး ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ကရင်ပြည်နယ်တစ်ခုသာ တွေ့ရပြီး⁵ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကိုလည်း မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော် တစ်ခုသာ တွေ့ရသည်။

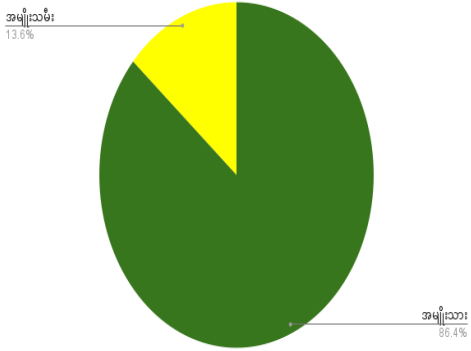
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့တွင်လည်း နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့် ကျန်းမာရေး ဒုတိယဝန်ကြီးတို့ကိုသာ အမျိုးသမီးအဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲတွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးနေရာ ၂၉ နေရာရှိပြီး အမျိုးသမီးဝန်ကြီး ၄ ယောက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။

⁵ ယခင်ကတနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင်လည်း အမျိုးသမီး ဝန်ကြီးချုပ် တစ်ဦးရှိခဲ့သော်လည်း အဂတိလိုက်စားမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုမှုခံခဲ့ရသည်။

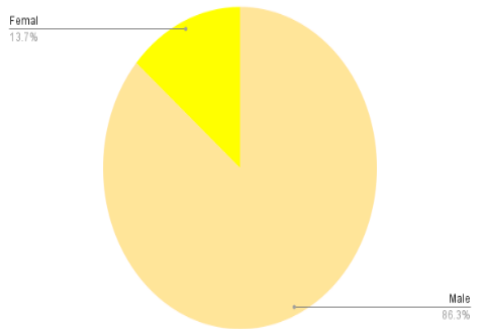
မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပုံ(၁) ၂၀၁၅ရွေးကောက်ပွဲတွင်အမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီး

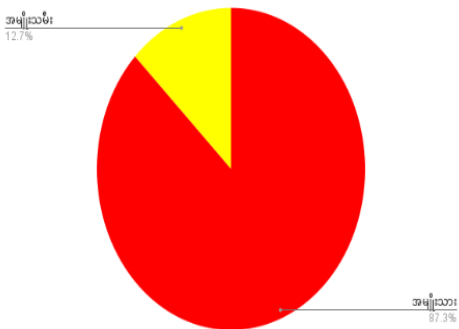
ရွေးကောက်ခံရမှုနှုန်း နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားပုံ

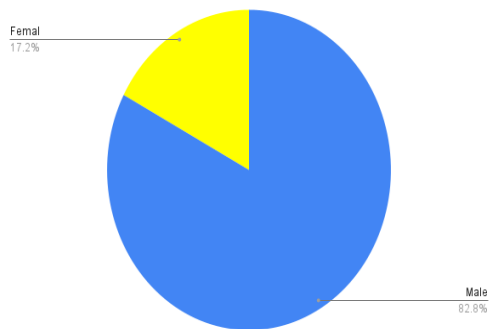
ပြည်သူ့လွှတ်တော်

အမျိုးသားလွှတ်တော်

တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်လွှတ်တော်

တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး

၄.၃။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ဂျန်ဒါမဏီမျှမှု

အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေသည် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲထက် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ၁၇ ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်ခံ ၁၅၆၆ နေရာရှိသည့်အနက် ၂၄၉ ယောက်မှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင်လည်း ယှဉ်ပြိုင်သည့် အမတ်လောင်း ၇၀၈ ဦး ရှိသည့်အနက် ၁၃၅ ယောက်မှာ အမျိုးသမီးများပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် အသီးသီးတွင်လည်း ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၃၁၂ ယောက် ရှိသည့်အနက် ၄၉၀ ယောက်မှာ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးနေရာတွင်လည်း ရွေးကောက်ခံ ၁၈၃ ယောက်ရှိသည့်အနက် ယှဉ်ပြိုင်သူအမျိုးသမီး ၃၃ ယောက်ရှိသည်။

အချုပ်အားဖြစ်ဆိုလျှင် ၂၀၁၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးယှဉ်ပြိုင်ဦးရေသည် စုစုပေါင်းဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အနက် ၃ ရာခိုင်နှုန်း

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးယှဉ်ပြိုင်ဦးရေမှာ ၁၃ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အနက် ၁၃ ရာခိုင်နှုန်း ရွေးကောက်ခံရပြီး၊ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီး ရွေးကောက်ခံ ၁၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည့်အနက် ၁၆% ရာခိုင်နှုန်း ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသည်။

အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသုံးခုအနက် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲသည် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်သော အမျိုးသမီးအရေအတွက်သာမက အနိုင်ရ အမျိုးသမီးအမတ်ဦးရေပါ အများဆုံးသော ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ၂၀၂၀ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ငြင်းပယ်ကာ အာဏာကို သိမ်းယူလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှတစ်ဆင့် ပြည်သူ့လူထု မဲပေး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရမှုကို အခြေပြုသော ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီ^၆ (Committee Representing Pyidaungsu Hluttaw) နှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (National Unity

^၆ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ကိုယ်စားပြုကော်မတီသည် ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲမှ အနိုင်ရလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

Government) တို့ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ တွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ ၃၆ ဦးရှိသည့်အနက် ၉ ဦးမှာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြုကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင် ၂၀ ဦးရှိသည့်အနက် ၄ ဦးမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်သည် (Government of the Federal Democratic Union of Myanmar - NUGMyanmar.org, n.d.) (CRPH - Committee Representinging Pyidaungsu Hlutaw, n.d.)

ဇယား(၂)၊ ၂၀၂၀အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ ပါဝင်မှုပြဇယား

ပြည်သူ့လွှတ်တော်	အမျိုးသားလွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်	တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး
ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၁၅၆၆	ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၇၈၀	ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၃၃၂၂	ရွေးကောက်ခံဦးရေ ၁၈၃
အမျိုးသမီး ၂၄၉	အမျိုးသမီး ၁၃၅	အမျိုးသမီး ၄၉၀	အမျိုးသမီး ၃၃

ရင်းမြစ်၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ပုံ(၂)၊ ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၅၊ ၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများတွင် အမျိုးသမီး ရွေးကောက်ခံဦးရေ ပါဝင်မှု ပြဇယား

၂၀၁၀	<ul style="list-style-type: none"> ရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၃၀၆၉ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၁၂၇
၂၀၁၅	<ul style="list-style-type: none"> ရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၆၀၇၄ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၈၀၁
၂၀၂၀	<ul style="list-style-type: none"> ရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၅၆၅၁ အမျိုးသမီးရွေးကောက်ခံဦးရေ = ၉၀၇

ရင်းမြစ်၊ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

၅။ အကြံပြုချက်များ

၅.၁။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအင်စတီကျူးရှင်းများပြောင်းလဲခြင်း

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅၂ အရ နိုင်ငံတော်သည် အလုပ်အကိုင်ခန့်အပ်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မည်သည့်နိုင်ငံသားကိုမဆို သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံပါက လူမျိုး၊ ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာသာသနာ၊ အမျိုးသား၊

အမျိုးသမီးဖြစ်မှုတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ရာထူးရွေးချယ် ခန့်အပ်ခြင်းကို ခွဲခြားမှုမပြုရဟု အပြုသဘောဆောင်၍ ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသားများနှင့် လျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် ရာထူးတာဝန်များအတွက် အမျိုးသားများ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်းကို ဤပုဒ်မအရ အဟန့်အတားမဖြစ်စေရဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများ ကျားမတန်းတူရေးအတွက် သီးသန့်အခွင့်အရေးပေးသော ဥပဒေများလည်း ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မပါဝင်ချေ။

၁။ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်တို့ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ မည်သည့်နိုင်ငံသားကိုမဆို ကျား၊ မဆိုင်ရာ လိင်ကွဲပြားမှုကို အခြေခံသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မရှိစေရေးနှင့် တန်းတူညီမျှရှိစေရေးအတွက် မူဝါဒချမှတ်ရန်။

၂။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်းများဖြစ်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ လွှတ်တော်များ၊ ကော်မရှင်များစသည့် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကျား၊မ ပါဝင်မှု ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှိစေရေးကို အားပေးရန်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

၃။ ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖက်ဒရယ်စနစ်တို့ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် ကျား၊ မရေးရာအခြေပြုသော အကြမ်းဖက်မှု ကာကွယ်နိုင်သည့် မူဝါဒများကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရန်။

၄။ ကျား၊ မဆိုင်ရာတန်းတူညီမျှမှုကို အထောက်အကူပြုစေရန် အမျိုးသမီးများကို သက်ဆိုင်ရာရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်များ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများမှ နိုင်ငံရေးပညာ ကျွမ်းကျင်သင်တန်းကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးရန်။

လွှတ်တော်အသီးသီးတွင်လည်း ကျား၊ မရေးရာဆိုင်ရာ ဆန်းစစ် လေ့လာသောအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ဂျန်ဒါဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ကျင့်သုံးသင့်သည်။

၅.၂။ နိုင်ငံရေးပါတီများ

နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အမျိုးသမီးများကို ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်စေပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်ရေးတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းသည် အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေး အင်စတီကျူးရှင်း ဖြစ်သည်။

၁။ နိုင်ငံရေးပါတီများသည် အမျိုးသမီးများနှင့်ဆိုင်သော လိင်အကြမ်းဖက်မှုများ၊ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားသမဂ္ဂများစသည့် အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း တိုင်ပင်နိုင်ရန်နှင့် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများအတူတကွ ဂျန်ဒါဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အတွေ့အကြုံများ မျှဝေရန် ဂျန်ဒါပလက်ဖောင်းများ ဖန်တီးပေးခြင်း၊ ထိုပလက်ဖောင်းများ ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နိုင်ရန်လည်း ဘတ်ဂျတ်များ (Gender Sensitivity Budgeting) ချပေးရန်။

၂။ ထို့အပြင် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဂျန်ဒါမူဝါဒများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ မီဒီယာများ၊ ဂျန်ဒါနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာပညာရှင်များ စုပေါင်းကာ အမျိုးသမီး ကွန်ရက်များ ဖွဲ့စည်းရန်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

၆။ နိဂုံး

ဤသုတေသနစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတော်က လျှောက်လှမ်းနေသော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှုသည် မည်သို့အရေးကြီးကြောင်း အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုမြင့်မားသည့် အခြားနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးစနစ်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်မားလာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာများ၊ အမျိုးသမီးများဖြစ်တည်မှု၊ ဖခင်နှင့် ခင်ပွန်းကို မှီခိုရမည်ဟူသောအတွေး၊ အိမ်မှုကိစ္စကိုသာ နိုင်နိုင်နင်းနင်း လုပ်ရမည်ဟူသောယုံကြည်မှု၊ နိုင်ငံရေးအရအတွေ့အကြုံ၊ နည်းပါးမှု ဆိုသည့် သမားရိုးကျ ဘောင်ခတ်ထားသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အမြင်ကျဉ်းမြောင်းမှု စသည့်အချက်များကြောင့် နိုင်ငံရေးနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့် (Decision Making Level) များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အားနည်းသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်သည့် ၂၀၁၀ မှ ၂၀၂၀ ဆယ်နှစ်တာ ကာလအတွင်း အမျိုးသမီးများ လွှတ်တော်နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှုသည် ၄ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းထိ မြင့်မားလာသည်ကို

တွေ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့ တိုးတက်လာခြင်းမှာ ရှေးရိုးစွဲသော
မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းတွင် ကောင်းသော တိုးတက်
ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ပြီး ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ဦးတည်နေသည်။
မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသမီးဦးရေ ၅၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပြီး အမျိုးသမီးများ ပိုမို
ပါဝင်လာနိုင်ခြင်းသည် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ပိုမို
အားကောင်းစေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

ကျမ်းကိုးစာရင်း

CRPH - Committee Representing Pyidaungsu Hlutaw. (n.d.).

From <https://crphmyanmar.org>

Enid Slack, Zachary Spicer, & Makram Montacer. (2014).

Decentralization and Gender Equality. Forum of Federations.

Government of the Federal Democratic Union of Myanmar -

NUGMyanmar.org. (n.d.). From

<https://www.nugmyanmar.org>

Social Development Research at UNRISD 2005-2009. (n.d.). From

[http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/\(httpPublications\)/6690FDBCC2B25333C12570B300307E3B?OpenDocument](http://www.unrisd.org/80256B3C005BCCF9/(httpPublications)/6690FDBCC2B25333C12570B300307E3B?OpenDocument)

The Constitution (Seventy-third Amendment) Act, 1992. (n.d.).

From <https://www.india.gov.in/my->

government/constitution-

india/amendments/constitution-india-seventy-third-

amendment-act-1992

(1991). *The World's Women 1970 - 1990 Trends and Statistics*.

New York: United Nations.

Tunisia's Constitution of 2014 . (n.d.). From

https://www.constituteproject.org/constitution/Tunisia_2014.pdf

Union Election Commission. (n.d.). From

<https://www.uec.gov.mm/>

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများပါဝင်မှု မြှင့်တင်ခြင်း

This page left intentionally blank

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ*

ကောင်းဆက်ဟိန်း¹

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ၂၀၁၅ မှ ၂၀၂၁ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော Rohingya Salvation Army (ARSA)နှင့် မြန်မာစစ်တပ်တို့ တိုက်ပွဲများနှင့် နယ်မြေရှင်းလင်းမှု ဖြစ်စဉ်များ၏ နောက်ဆက်တွဲ ရလဒ်အနေဖြင့် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများ နေရပ်စွန့်ခွာကာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ထွက်ပြေး ခိုလှုံနေကြရသော အခြေအနေများနှင့် ၎င်းတို့အား အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စည်ရုံး သိမ်းသွင်းမှု ခံရလာနိုင်ခြေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသားလုံခြုံရေးရှုထောင့်အရ

¹ စာရေးသူ ကောင်းဆက်ဟိန်းသည် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး ပညာနှင့် ကျောင်းပြီးခဲ့ပြီး အမျိုးသားလုံခြုံရေးရာဘာသာရပ်များကို ဆက်လက် ရှာဖွေလေ့လာဆည်းပူးလျက်ရှိပါသည်။ လက်ရှိတွင် သုတေသနနှင့် ပိုင်းခြားစိပ်ဖြာမှု ဌာန (Research and Analytic Department) တခုတွင် အလုပ်သင်အနေဖြင့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်။

*ဤစာတမ်းငယ် ဖြစ်မြောက်ရေးကို ကြပ်မတ်ကြည့်ရှုပေးပါသော Ritsumeikan University၊ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေးပညာမှ ဆရာကျော်စွာဟိန်း၊ ရေးသားဖော်ပြခွင့်ပြုပေးသော အင်းလျားဘောဂဗေဒဂျာနယ်မှ အယ်ဒီတာအဖွဲ့အားလည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ပေါ့ဆ၍ မသင့်ကြောင်းကို ချဉ်းကပ်လေ့လာ တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည့် နည်းလမ်းမှာ နိုင်ငံတကာမှ လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေးအင်စတီကျူးရှင်းများမှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် သုတေသန အစီအရင်ခံစာများ၊ နိုင်ငံပိုင် သတင်းစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သော သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ထုတ်ပြန်ချက်များ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ မီဒီယာနှင့် သတင်းဌာနများမှ သတင်းဂျာနယ် ဆောင်းပါးများကို သတင်းအချက်အလက်များစုစည်းခြင်း (Desk Review)နှင့် ထပ်ဆင့်လေ့လာဆန်းစစ်မှု (Secondary Research) ဖြင့် ဆန်းစစ် ရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်း ကန့်သတ်ချက်များအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဌာနဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ပတ်သတ်မှုများ၊ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်များ၊ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံအဆင့်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်နေမှုများ စသည်တို့ကို အနုစိပ်လေ့လာတင်ပြနိုင်ရန် ကန့်သတ်ချက်များ ရှိနေပါသည်။ ထို့အပြင် နယ်စပ်လုံခြုံရေး ကိစ္စများ၊ ဒေသတွင်း လုံခြုံရေးကိစ္စများ၊ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် မှုခင်းများ (မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်း ဝယ်ဖောက်ကားမှုများ၊ လက်နက် ခဲယမ်း ရောင်းဝယ်မှုများ၊ လူကုန်ကူးမှုများ စသည်) စသည့် လူသားလုံခြုံရေးကို ခြိမ်းခြောက်မှုများ မြင့်တက်လာမှုကို လျော့ချ ကာကွယ်နိုင်စေရေးအတွက် အာဆီယံ ဒေသတွင်းရှိ နိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်နေမှုများ အ

ခြေအနေများကို ဤစာတမ်းငယ်တွင် ထည့်သွင်း တင်ပြထားနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် မရှိပါ။

အဓိကစကားလုံးများ - နယ်စပ်လုံခြုံရေး၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ၊ ဒုက္ခသည်စခန်း

၁။ နိဒါန်း

၂၅ ရက် သြဂုတ်လ ၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် Rohingya Salvation Army (ARSA) ခေါ် Harakah al-Yaqin² မှ မောင်တောမြို့နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ ဟိန္ဒူကျေးရွာများကို အကြမ်းဖက်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်များနှင့်အတူ နယ်ခြားစောင့်တပ် ကင်းစခန်းများအား တိုက်ခိုက်ခဲ့သော ဖြစ်စဉ်များမှ အစပြုကာ တပ်မတော်၏ ရခိုင်ပြည် မြောက်ပိုင်း "နယ်မြေရှင်းလင်းရေး စစ်ဆင်ရေးများ"ကြောင့် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုး ၂၇၅,၀၀၀ကျော် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံဘက်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရပြီး၊ ၂၀၂၁ခုနှစ်တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည် စခန်းများတွင် ရိုဟင်ဂျာဒုက္ခသည်ပေါင်း ၈၉၀,၀၀၀ကျော်ခန့်ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်ဟု UNHCR၏ အစီရင်ခံစာများတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (UNHCR, 2021)

² ယုံကြည်ချက်အရ လှုပ်ရှားမှု

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

ဆယ်စုနှစ်များစွာ အကြမ်းဖက်ခံရမှုများ၊ လူမျိုးရေး ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုများနှင့် သတ်ဖြတ်ခံရမှုများကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာပြီး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသော ရိုဟင်ဂျာများနည်းတူ၊ ရခိုင်ပြည်မြောက်ပိုင်း မူရင်းဒေသခံများဖြစ်သည့် လူနည်းစု မြို့၊ ကမန် တိုင်းရင်းသားများနှင့် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် လူနည်းစုများလည်း မလျော့သော ဆင်းရဲဒုက္ခများကို ရင်စည်း ခံစားနေကြရသေးသည်။

ဒုက္ခသည်များကို လက်ခံထားသည့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံများသည် ဒုက္ခသည် စခန်းများမှ နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများဖြစ်သည့် စားနပ်ရိက္ခာပြဿနာများ၊ စခန်းတစ်ခုမှ လက်ခံနိုင်သည့်ဦးရေထက် အဆမတန်များပြား ကျော်လွန်နေသော ပြဿနာများ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပြဿနာများ စသည်တို့ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေရသလို၊ တဖက်တွင်လည်း ရာဇဝတ်မှုနှင့် အမှုအခင်းပြဿနာများကိုပါ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနေရပြန်သည်။ ကုလသမဂ္ဂနှင့် အခြားသော နိုင်ငံတကာမှ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်း(INGO)များသည် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအစိုးရများမှတဆင့်သော်လည်းကောင်း၊

တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီများ ထောက်ပံ့ကူညီပေးလျက် ရှိနေကြသည်။ သို့သော် ထိုအစိုးရများတွင် စိုးရိမ်နေသည့် နောက်ထပ်ပြဿနာတစ်ခုကျန်ရှိသေးသည်။ ၎င်းမှာ အဆိုပါဒုက္ခသည်စခန်းများမှာ ဘာသာရေးအစွန်းရောက် အကြမ်းဖက်သမားများအတွက် လူသစ်စုဆောင်းရာရင်းမြစ် ဖြစ်လာပြီး ဒေသတွင်းလုံခြုံရေးကို ထိပါးခြိမ်းခြောက်လာနိုင်မည်ကိုပင် ဖြစ်သည်။

၂။ နယူးဒေလီ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှု

လက်ရှိတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံဖက်သို့ ထွက်ပြေးခိုလှုံနေကြသော ရိုဟင်ဂျာအရေအတွက်မှာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် နည်းပါးပြီး အိန္ဒိယအစိုးရ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ၄၀,၀၀၀ ဝန်းကျင်သာ ရှိသည်။ (Kine, 2020) ၂၀၁၆ အောက်တိုဘာလ ဝန်းကျင်တွင် Aqa Mul Mujahidden (AMM) အမည်ရှိ ရိုဟင်ဂျာ အကြမ်းဖက်အုပ်စုသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ ဂျမ္မုနှင့် ကက်ရှီမီးယား Jammu and Kashmir ဒေသတွင် အကြမ်းဖက် လုပ်ငန်းများကို Lashker-e-Taiba (LeT) နှင့် Jaish-e-Mohammed (JeM) အဖွဲ့များနှင့်

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု အစီရင်ခံစာများအရ သိရသည်။ (Sen, 2017)

AMM အဖွဲ့မှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ Harkat-ul Jihad Islami-Arakan (Huji-A) အဖွဲ့မှ ကြီးထွားလာသည် ဆိုပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် သတင်းအရ အယ်ကိုင်ဒါ Al-Qaeda အဖွဲ့သည် နယ်မြေချဲ့ထွင်ရန်အတွက် အိန္ဒိယ အရှေ့မြောက်ဖက်ဒေသ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မြန်မာ၊ ထိုင်းနှင့် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံများကို မျက်စေ့ကျနေသည်ဟု India Today သတင်းဌာနမှ ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၈ ရက်နေ့သတင်းတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ (Dutta, 2017)

အာသံ (Assam)ပြည်နယ် ထောက်လှမ်းရေးအစီရင်ခံစာများအရ ISIS³ အပါအဝင် ဂျီဟတ် အင်အားစုသည် အာသံလူငယ်များနှင့် မြန်မာလူငယ်များ (နေရပ်စွန့်ခွာ ရိုဟင်ဂျာ)ကို ပစ်မှတ်ထားကာ စည်းရုံးခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသား၊ အယ်ကိုင်ဒါ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ဝင် အူစတက် ဖာရုခ် (Ustad Farooq)သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်လာသည့် ရိုဟင်ဂျာ မူစလင်များကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသူ ဖြစ်သည်။

³ Islamic State of Iraq and Syria

Inya Security Studies Section

မြန်မာနိုင်ငံမှ တပ်မတော်၏နယ်မြေရှင်းလင်းမှု ဖြစ်စဉ်များကြောင့် ရိုဟင်ဂျာများသည် နေရာအနှံ့သို့ ထွက် ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ကြပြီး မနည်းသော အရေအတွက်တချို့သည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့အပြင် မလေးရှားနှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံများရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများသို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံသား Hafiz Saeed သည် Lashka-e-Taiba (LeT) အဖွဲ့အား ပူးတွဲတည်ထောင်သူဖြစ်ပြီး Jama'at-ud-Da'wah (JuD) အဖွဲ့အား တည်ထောင်သူ အကြီးအကဲလည်း ဖြစ်သည်။ အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်သည် အကြမ်းဖက်သမားအဖြစ် အလိုရှိနေသူဖြစ်ပြီး လက်ရှိတွင် ပါကစ္စတန်၌ အခြေပြု လှုပ်ရှားနေလျက်ရှိသည်ဟု သတင်းထွက်ခဲ့ပြီး Hafiz Saeedသည် လူပေါင်း ၁၆၆ ဦးကို သေစေခဲ့သည့် ၂၀၀၈ခုနှစ် မွမ်ဘိုင်း တိုက်ခိုက်မှုတွင် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်ဟု စွပ်စွဲခံထားရသူ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်အား ၂၀၁၉ ဇူလိုင်လတွင် ပါကစ္စတန်အစိုးရက ဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့သည်။ (Bukhari, 2020) (Khan, 2020)

JuD အဖွဲ့သည် အင်ဒိုနီးရှားရှိ ဒုက္ခသည် စခန်းများတွင် လှုပ်ရှားနေသည်မှာ ၅ နှစ်ဝန်းကျင်ရှိနေပြီဖြစ်ပြီး၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများဖြစ်သည့်

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

အစားအသောက်များ၊ အဝတ်အစားများ၊ စောင်နှင့် ဆေးဝါးများ ဖြန့်ဝေပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီအလုပ်ဟု ဆိုသော်လည်း အလားအလာရှိသည့် ဂျီဟတ် (Jihadis)များကို ရှာဖွေသိမ်းသွင်းရန်ဖြစ်သည်။ Hafiz Saeed အနေဖြင့် ဆယ်ဦးထက်မနည်းသော ဂျီဟတ်များကို နေရပ်စွန့်ခွာလာသော ရိုဟင်ဂျာများမှ စုဆောင်း သိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့သည်ဟု သံသယရှိနေကြသည်။

၃။ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်အခြေအနေ

လက်ရှိတွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသည် နေရပ်စွန့်ခွာ ရိုဟင်ဂျာ ဒုက္ခသည် အများဆုံး လက်ခံထားရသည်။ ဒုက္ခသည်များရောက်လာချိန်မှ စတင်၍ အုပ်စုဖွဲ့ ရန်ဖြစ်မှုများနှင့်အတူ လက်နက်နှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ကုန်သွယ်မှုပါ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ကော့ဇ်ဘဇား(Cox's Bazar)ရှိ ရဲစခန်းဥက္ကဋ္ဌမှ ပြောဆိုခဲ့သည်။ (Ahmed, DW , 2020)

၂၀၂၀ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကော့ဇ်ဘဇားရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းမှ ရိုဟင်ဂျာအယောက် ၄၀ ကို ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်အခြေစိုက်အဖွဲ့ဖြစ်သည့် ဂျမတ်အူမူဂျာဟိဒင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် (Jamaat-ul-Mujahidden Bangladesh, JMB)မှ လေ့ကျင့်ပေးခဲ့သည်ဟု သတင်းထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

Inya Security Studies Section

အဆိုပါလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေးအတွက် ပင်လယ်ကွေ့နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံနှင့် မလေးရှားလမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့် ဒေါ်လာ ၁၁၇,၀၀၀ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။ ပေါ်ထွက်လာသော အစီအရင်ခံစာအရ ပါကစ္စတန်ထောက်လှမ်းရေးက နောက်ကွယ်မှ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည်ဟုလည်း သိရသည်။ (Ahmed, DW , 2020)

၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် JMB အဖွဲ့သည် ဒါကာမြို့၊ သံတမန်ရပ်ကွက်ရှိ ကော်ဖီဆိုင်တစ်ခုကို ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံခြားသားအများစုပါဝင်သည့် လူ ၂၂ ဦးသေဆုံးစေခဲ့သည်။ ဘရပ်ဇဲလ်(Brussels) အခြေစိုက် ဘယ်ဂျီယံအဖွဲ့ South Asia Democratic Forum မှ စီစစ်လေ့လာသူ Siegfried O. Wolf ကမူ ပါကစ္စတန်ထောက်လှမ်းရေး၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှု ရှိနိုင်သည် ကို တည်ပြုပြောဆိုထားသည်။ (Ahmed, DW, 2020)

ပါကစ္စတန်ထောက်လှမ်းရေး၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒေသတွင်းနိုင်ငံများအား မတည်မငြိမ်ဖြစ်စေပြီး အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် အိန္ဒိယတို့ကို ဦးတည် ပစ်မှတ်ထားနေသည်ဟု ဆိုသည်။ ကက်ရှ်မီးယားဒေသကို နိုင်ငံတကာက စောင့်ကြည့်နေသောကြောင့် ပါကစ္စတန်အနေဖြင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အကြမ်းဖက်မှုကို လုပ်ဆောင်ရန်

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

တတိယနိုင်ငံကိုသာရွေးချယ်ခဲ့ပြီး ရလဒ်အနေဖြင့် ရိုဟင်ဂျာဒုက္ခသည် စခန်းများသည် အကြမ်းဖက်အုပ်စုများအတွက် ပစ်မှတ်ထားရာ နေရာဖြစ်လာသည်။

၄။ ပါကစ္စတန် ISI ပါဝင်နေသလား

ပါကစ္စတန်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဖြစ်သည့် Inter-Services Intelligence (ISI)သည် ရိုဟင်ဂျာဒုက္ခသည်အရေးနှင့်ဆက်နွယ်မှု (ဝါ)လွှမ်းမိုးမှု ရှိနေသလားဆိုသည့်အခြေအနေကို အိန္ဒိယ သတင်းဌာနများမှ စွပ်စွဲရေးသားဖော်ပြနေကြသည်ကို တွေ့ရသလို၊ 'IS-Arakan' တစ်ရပ် ဖြစ်လာနိုင်ခြေနှင့် ဒေသတွင်းခြိမ်းခြောက်မှု အသွင်ဆောင်လာနိုင်မှုအခြေအနေကို ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယရှိ နှစ်နိုင်ငံထောက်လှမ်းရေး အေဂျင်စီများမှလည်း အနီးကပ် စောင့်ကြည့်နေလျက်ရှိသည်မှာ ယူဆနိုင်သည်။

၄.၁။ ရာနှင့်ချီ ရိုဟင်ဂျာများ အင်ဒိုနီးရှား၌ ပျောက်ဆုံးမှု

၂၀၁၉ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ အထိ ကိန်းဂဏန်းများအရ အင်ဒိုနီးရှားတွင် လေ့စီး ရိုဟင်ဂျာ ဒုက္ခသည် ၁၄,၁၀၆ ကျော်ရှိခဲ့သည်။

Inya Security Studies Section

သို့သော် ၂၀၂၁ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၈ ရက်နေ့ အယ်ဂျာဇီးရား(AI Jazeera)
သတင်းအရ ရာနှင့်ချီသော ရိုဟင်ဂျာ ဒုက္ခသည်များသည်
ဒုက္ခသည်စခန်းမှ ပျောက်ဆုံးနေသည်ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။
အင်ဒိုနီးရှားအာဏာပိုင်များအဆိုအရ မလေးရှားဘက်သို့
လူကုန်ကူးခံရနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ (Alijazeera , 2021)

အင်ဒိုနီးရှားအာဏာပိုင်များပြောဆိုချက်မှာ

ခန့်မှန်းကောက်ချက်ချမှုသာဖြစ်ပြီး အဆိုပါဒုက္ခသည်များ
ပျောက်ဆုံးသွားမှုသည် လက်တွေ့တွင် မည်သူမျှ အတည်မပြုနိုင်သလို
တဖက်တွင်လည်း အငြင်းပွားဖွယ် မေးခွန်းများ ရှိနေပြန်သည်။
နေရပ်စွန့်ခွာသူများသည် အခြားနိုင်ငံများသို့ ဆက်လက်သွားရောက်နိုင်ရန်
ကြိုးပမ်းခြင်းမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်သလို လူကုန်ကူးသူများသည်
ရောင်းစားခံရခြင်းများလည်း ဖြစ်နိုင်ပြန်သေးသည်။ သို့ပေမယ့်
၎င်းယူဆချက် ၂ခုစလုံး မဟုတ်ဘဲ စွန့်ခွာသူ ဒုက္ခသည်များထဲမှ
အချို့သောသူများအား အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက် အဖွဲ့အစည်းများ၏
စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခြင်းခံရနိုင်သည့် အခြေအနေတစ်ရပ်လည်း
ရှိနေပြန်သေးသည်။

၅။ မြန်မာမှ သတင်းရယူထောက်လှမ်းမှု အားနည်းခဲ့သလား

International Crisis Group၏ ၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အစီအရင်ခံစာတစ်စောင်အရ ARSA အဖွဲ့သည် ၂၀၁၂ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းမှ စတင်၍ ကြံစည်ပြင်ဆင်နေခဲ့ပြီး လူသစ်စုဆောင်းခြင်းများကို ၂၀၁၃ခုနှစ် တွင် စတင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ခုနှစ်မှ စတင်ကာ လေ့ကျင့်သင်တန်း ပေးခြင်းများကို ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တွင် ကနဦး ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ရခိုင်ပြည်နယ် တောင်ပိုင်းရှိ မောင်တောနှင့် ဘူးသီးတောင် နယ်စပ်တလျှောက် မေယုတောင်တန်းများတွင် ဆက်လက် လေ့ကျင့်သင်တန်း ပေးနေခဲ့သည်ဟု သိရသည်။ သင်တန်းပေးရာတွင် အတွေ့အကြုံရှိ ရိုဟင်ဂျာများ၊ ပါကစ္စတန်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်နိုင်ငံသားများတို့က လက်နက်ငယ်အသုံးပြုပုံများ၊ ပျောက်ကျား စစ်ဆင်ရေးနည်းစနစ်များအပြင် အထူးသဖြင့် ဖောက်ခွဲရေးပစ္စည်းများနှင့် လက်လုပ်ဗုံးများ ပြုလုပ်နည်းများကို အထူးလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်ဟု အစီအရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းများကို (၂)နှစ်ခန့် အချိန်ယူ လေ့ကျင့်ခဲ့ကြပြီး ထိုကာလအတွင်း၌ မောင်တော မြောက်ဖက်နှင့်တောင်ဖက်ရှိ

Inya Security Studies Section

မွတ်ဆလင်ကျေးရွာများမှ အချို့သတင်းပေးများနှင့် ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်လိမ့်မည်ဟု စိုးရိမ်ရသူများ သတ်ပစ်ခဲ့ပြီး သတင်းပေးအဖြစ် အလားအလာရှိသူများကို ငွေကြေးအမြောက်အများပေးကာ နှုတ်ပိတ်စေခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ဆော်ဒီခြေစိုက် အကြီးတန်းခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးသည် ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၌ တစ်လခန့်လာရောက်နေထိုင်ကာ ပစ်မှတ်များ ရွေးချယ်ခြင်း၊ တိုက်ခိုက်ရန် အချိန်များ သတ်မှတ်ခြင်းများကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်ဟု International Crisis Group အဆိုအရ တွေ့ရသည်။ (Group, 2016)

၎င်းအခြင်းအရာများကြောင့် ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ(၉)ရက်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ် နယ်ခြားစောင့်စခန်းများ တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရပြီးနောက် နယ်ခြားစောင့်ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ရဲမှူးချုပ် မောင်မောင်ခိုင်မှာမူ ထောက်လှမ်းရေး သတင်းများ မရရှိခဲ့ခြင်း၊ ဌာနချုပ်နှင့် လက်နက်များ စီးနင်းလုယက်ခံရခြင်းများကြောင့် ပြောင်းရွှေ့ခံခဲ့ရသည်။ (Agency, 2016)

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

၆။ တွေးဆစရာများ

၂၀၂၁ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၂၉ တွင် ကော့ဘဇား (Cox's Bazar) ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် ရိုဟင်ဂျာအရေး ဦးဆောင်လှုပ်ရှားသူဟု အများကသိထားကြသော ရိုဟင်ဂျာခေါင်းဆောင် မိုဟိဗူလာ(Mohibullah)သည် အမည်မသိ သေနတ်သမားများ၏ သတ်ဖြတ် လုပ်ကြံခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ (HRW, 2021)

တဆက်တည်းမှာပင် ၂၀၂၁ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၁၃ရက်နေ့တွင် ဂျပန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အာဆီယံအတွင်းရှိ မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် စင်ကာပူ နိုင်ငံများရှိ ဂျပန်သံရုံးများမှတစ်ဆင့် သတိပေးချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်ရှိခဲ့သည်။ (Bernama, 2021)

အဆိုပါ သတိပေးချက်မှာ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် ဖြစ်တန်စွမ်းရှိသည့် အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အသေခံပုံးဖောက်ခွဲမှုကို အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက်သမားများမှ လုပ်ဆောင်လာနိုင်သည့်အတွက် ဂျပန်နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် ဘာသာရေး အဆောက်အအုံများ၊ လူများသည့်နေရာများကို မသွားရန်နှင့် ဒေသတွင်း သတင်းဌာနများကို ကြည့်ရှုစောင့်ကြည့်ရန် သတိပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။

၇။ နိဂုံး

အနှစ်ချုပ်ရသော် အာဆီယံနှင့် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများတွင် အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက် သမားများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ လှုပ်ရှားမှုများမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ် နောက်ပိုင်း မြင့်တက်လာခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၇ခုနှစ် ဖိလစ်ပိုင် မာရီကျွန်းမြို့တိုက်ပွဲဖြစ်ရပ်က သာဓကဖြစ်သည်။ (Francisco, 2017) ပြည်ပထောက်လှမ်းရေးနှင့် ထိုးဖောက် သတင်းရယူနိုင်စွမ်းသည် အရေးကြီးသည်မို့ အစွန်းရောက်အကြမ်းဖက်သမားများ မည်သည့်အခြေအနေ အဆင့်ထိ နိုင်ငံအတွင်းသို့ စိမ့်ဝင် လှုပ်ရှားနေမှုများနှင့် အင်အားအခြေအနေများကို သိရှိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းလိမ့်မည်ဟု ယူဆဖွယ်ရာဖြစ်သည်။

ထောက်လှမ်းရေးဟူသည် နိုင်ငံ၏ မျက်စိနှင့် နားပင်ဖြစ်သည်။ ကျိုးပေါက်နေသော နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားလုံခြုံရေးမှာ အချိန်မီ ဖာထေးရန် အခြားသူများ ဘာဆက်လုပ်မည်ဆိုသည်ကို မသိနိုင်လျှင်ပင်၊ အနည်းဆုံး သူတို့ ဘာလုပ်နေသည်ဆိုသည့် ခြေလှမ်းတိုင်းကို လိုက်မီနိုင်ရန်အတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ထောက်လှမ်းစောင့် ကြည့်နေမှသာ ရရှိလာသော သတင်းအချက်အလက်များကို စုစည်းပြီး ခွဲခြမ်း စိပ်ဖြာကာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရမည့် တာဝန်ရှိသူများထံ အချိန်နှင့်တပြေးညီ

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

ပေးပို့နိုင်ရေးသည် အရေးကြီးဆုံး တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားလုံခြုံရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံအကြီးအကဲများအနေဖြင့် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားနှင့် နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒများကို ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် ရရှိလာသော ထောက်လှမ်းရေး အစီရင်ခံစာများကို အခြေခံကာ ထည့်သွင်းစဉ်းစာရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည် ဖြစ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် မသေချာမှုများကို လျှော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- UNHCR. (2021, August 25). Retrieved from
<https://www.unrefugees.org/news/rohingya-refugee-crisis-explained/>
- Sen, S. R. (2017, September 17). Retrieved from India Today:
<https://www.indiatoday.in/world/story/rohingya-bangladesh-myanmar-pakistan-isi-sheikh-hasina-1045353-2017-09-15>
- Kine, P. (2020, January 17). Retrieved from Asia Times:
<https://asiatimes.com/2020/01/indias-ominous-threat-to-rohingya-muslim-refugees/>
- Ahmed, Z. (2020, February 13). Retrieved from DW :
<https://www.dw.com/en/is-pakistani-intelligence-radicalizing-rohingya-refugees/a-52364548>
- (2021, January 28). Retrieved from Aljazeera :
<https://www.aljazeera.com/news/2021/1/28/hundreds-of-rohingya-disappear-from-indonesias-lhokseumawe-camp>
- (2021, September 29). Retrieved from HRW:
<https://www.hrw.org/news/2021/09/29/rohingya-leader-mohibullah-killed-bangladesh>
- Bernama. (2021, September 13). Retrieved from New Straits Times:
<https://www.nst.com.my/news/nation/2021/09/726866/embassy-confirms-warning-issued-japanese-nationals-malaysia-over-possible>
- Francisco, K. (2017, May 24). Retrieved from Rappler:
<https://www.rappler.com/newsbreak/iq/fast-facts-maute-group>

မျက်ချေပြတ်၍မသင့်သော လုံခြုံရေးပြဿနာ

- Ahmed, Z. (2020, February 13). *DW*. Retrieved from
<https://www.dw.com/en/is-pakistani-intelligence-radicalizing-rohingya-refugees/a-52364548>
- Bukhari, M. (2020, November 19). Retrieved from Reuters:
<https://www.reuters.com/article/pakistan-court-militancy-financing-idINKBN27Z1SZ>
- Khan, M. I. (2020, February 13). *BBC News*. Retrieved from
<https://www.bbc.com/news/world-asia-51486346>
- Dutta, P. K. (2017, September 8). *INDIA TODAY*. Retrieved from
<https://www.indiatoday.in/india/story/rohingya-muslims-terror-jammu-myanmar-narendra-modi-1040795-2017-09-08>
- Group, I. C. (2016). *Myanmar: A New Muslim Insurgency in Rakhine State Asia Report No 283*. Brussels, Belgium: International Crisis Group.
- Agency, M. N. (2016). Rakhine: listen, Review Government reviews Rakhine state issue sector by sector. *The Global New Light of Myanmar*, 1,2,4.
- (n.d.).

Inya Security Studies Section

This page left intentionally blank.

Inya Economic Journal Contact

To submit the paper: inyaeconomicjournal@gmail.com

Website: <https://www.inyaeconomics.com/inya-economic-journal/>